

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Svobodo nošnje političnih krojev in svobodo javnih zborovanj, kakor tudi komisarja za Prusije so zahtevali Hitlerjevci. Kljub temu nikakor ni verjetno, da bi sedanja vlada, to je vlada generala Schleicherja delala dogovorno s Hitlerjem in da bi bila pripravljena prepustiti državno krmilo njemu. Zdi se, da so bile te koncesije dane samo zato, da Schleicher pridobi podporo Hitlerjeve stranke. Rudolf Breitscheid je tik pred imenovanjem kanclerja za Prusijo zapisal, da bi se von Papen rad obdržal na krmilu tudi po volitvah. Po vsem tem ni izključeno, da je general Schleicher ostavil

Prusija pod komisarijem

Papen proti republikancem

Rim, 21. julija. t.g. Državni kancelar von Papen je danes popoldne klical na sejo za notranjega ministra imenovanega essenskega župana dr. Brachta in državne tajnike pruskih ministrstev, da stvari iz njihovih vrst nadomestilo za odstavljeno prusko vlado. Novi državni tajniki, ki ne bodo imenovani za ministre, bodo vodili posle tako, kakor da bi bili ministri odstopili. Dosedajni trgovinski minister dr. Schreiber in poljedelski minister dr. Steiger (centrum) sta izjavila, da se s takakna samo sili. Socialno-demokratski prosvetni minister Grime bo dal najprej stišno izjavo.

Na seji nove pruske vlade je bilo sklenjeno, ostaviti od 12 pruskih policijskih predsednikov 5 ali 6, ki so demokrati, med katerimi je tudi Noske. Govori se tudi o prvem koraku za poenostavitev uprave, vendar se bo ta ukrep izvajal iz čisto strankarsko političnega vidika. Tudi več vladnih predsednikov, ki so znani kot republikanci in kakih 6 policijskih predsednikov je bilo razrešenih svojih uradniških dolžnosti.

Nove policijske odredbe

Berlin, 21. julija tg. Vojaški poveljnik podpolkovnik Rundstedt je kot izvršitelj oblasti izdal dve naredbi. Prva daje policijskim uradnikom Berlina in Brandenburg navodilo za uporabo orožja. Naredba pravi: Pri potrebi rabiti orožje se morajo policijski uradniki ravnati po merodajnih zakonih, posebno po zakonu o uradnikih in orožje rabiti kar energičneje in najhitreje. Za policijske uradnike pri izvrševanju takega povelja ni opravičilo, da niso dovolj hitro in uspešno uporabili orožja.

Druga naredba govori o nedovoljeni nošnji orožja od privatnih oseb. Kdor je v zadoštni meri osumljen, da je izvršil kaznivno dejanje z orožjem, ali da je nosil s seboj orožje, ali da je prišel v javnost z orožjem, bo takoj aretiran. Kdor zataji orožje oblasti, pride prav tako v zapor.

Komunistična tiskarna zaprta

Berlin, 21. julija, tg. Do sedaj je poteklo izjemno stanje precej mirno, izvzemši nekega spopada ponoči med policijo in komunisti, pri katerem je bil en komunist ubit. Četa policije je snoči zaprla tiskarno komunistične »Rote Fahne«, tako da časopis

pis na more izhajati. V intervjuju je poudaril general Rundstedt, da se ne vrši nikako premeščanje vojaških čed, temveč da obstoja samo lahka pripravljenost na alarm. Radi tega se izjemno stanje ne bo na zunaj videlo, ako bo prebivalstvo mirno. Posebno ne bo voljeno gibanje nikakor otežkočeno. Nadzor nad tiskom se bo izvajal zelo širokogrudno. Pisemska in telefonska tajnost še ni bila kršena.

Proti prejšnjim funkcionarjem

Berlin, 21. julija, tg. Državni presbиро je prevzel začasno vse posle pruskega presbira. Odstavljeni policijski funkcionarji so danes vložili formalen protest proti njihovi aretaciji in pri tem poudarjali, da niti izjemno stanje in niti izredne odredbe ne dovoljujejo kršiti zakonite uradniške pravice. Danes je bil vložen proti policijskemu predsedniku in obema drugima policijskima poveljnikoma kazenski predlog zaradi zoperstavljanja proti zasilni odredbi, ki je obstajalo v tem, da so se ti trije uradniki branili odložiti svoje funkcije.

Proglas socialistov

Berlin, 31. julija. tg. V proglasu je socialno-demokratska stranka pred vsem svetom izgoznila nasilno in protistavno postopanje državne vlade proti pruski deželni vladi. Kakor v vsej državi, tako tudi na Pruskem se je na ta način vzpostavila vlada od šibke višje ljudske plasti, na kateri je izključen vsak vpliv delovnega ljudstva. Dan državnoborskih volitev mora biti dan obsebe za zanimke gospodarstva baronov in njihovih narodno-socialističnih pomagačev. Hitler in njegova stranka nosijo za današnje stanje popolno odgovornost. Proglas se obrača tudi proti komunistični zahtevi za generalno stavko. Nemški delavci si ne dajo predpisati uro ravnanja od zaveznikov narodnih socialistov.

Komunisti pozivajo k stavki

Berlin. 21. julija. tg. Komunistična stranka propagira v proglasu, ki ga izdaja v trenotku, ko se vzpostavljata fašistična vojaška diktatura po vladi von Papena in Schleicherja, generalno stavko. Vendar je pa težko verjetno, da bo ta zahteva po generalni stavki objavljena, ker je tiskarna komunističnega glasila od policije obkoljena. Letaki komunistov so bili takoj zaplenjeni.

Flamci dobili popolno jezikovno avtonomijo v šolah

Bruselj, 21. jul. Flamski problem je postal po vojni centralni problem belgijske države. Zaradi odpora francoske Belgije zoper avtonomijo Flamcov je prišlo tako daleč, da je prišlo, kakor znano, nedavno pri diskusiji o jezikovni avtonomiji Flamcev do vladne krize. Pojavili so se pa v najnovšem času ekstremisti, ki zahtevajo ločitev flamskega dela Belgije od Belgije in propagirajo priključitev k Nizozemski. Tak pokret pa je zaenkrat še neznan in prevladujejo flamski federalisti, ki zahtevajo revizijo ustave iz l. 1830 v federalističnem smislu.

Zbornica je te dni diskutirala predlog federalistov o ustavni reviziji in ga po jako vihrani debati, v kateri se je govornikom ekstremnega krila Flamcev morala večkrat odtegniti beseda, odklonila. Toda socialisti so se odtegnili glasovanju, dočim se je predstavitelj flamske katoliške stranke van Cauvelarts odločno izrekel zopet revizijski predlog federalistov, **ker gre veliko predalec.** Voditelj socialistov Vandervelde pa je

izjavil, da je sicer proti reviziji ustave, kakor jo zahteva takozvana aktivistična flamska stranka, da pa so socialisti prepričani, da se mora ustava polagoma spremeniti v smislu razširjenja provincialne in komunalne avtonomije. Socialistična stranka hoče to vprašanje pustiti odprto in se zato zaenkrat ne bo izjavila ne za ne proti reviziji ustave.

Pač pa sta tako zbornica kakor senat večeraj sprejela zakon, ki definitivno ureja vprašanje učenega jezika v osnovnih in srednjih šolah. Parlamenta si je popolnoma osvojil stališče Flamcev in je ratificiral načelo teritorialne jezikovne avtonomije. To se pravi: v vseh provincah in občinah, ki so po pretežni večini flamske, je flamski jezik edini učni jezik na osnovnih in srednjih šolah in so francoske manjšine žrtvovane temu načelu, tako da starši ne morejo voliti za svoje otroke drugega učenega jezika. Samo nedržavne šole morejo poučevati kot učni jezik tudi francoščino.

Gospodarska vojna med Francijo in Italijo

Rim, 21. jul. Francoska vlada je te dni v svr-
ho izboljšanja svojega gospodarskega položaja oz.
trgovinske bilance kontingentirala uvoz sadja in
sočivja iz Italije. Ta odredba pomeni za Italijo
zelo obšuten udarec, ker je sadje in sočivje eden
glavnih izvoznih predmetov Italije v evropske dr-
žave sploh. Ta izvoz je italijanskemu poljedelcu
omogočil, da je svojo agrarno proizvodnjo držal na
veliki višini. Največ sadja in sočivja izvozi Italija
v Nemčijo, kamor je Italija l. 1931 prodala 339.000
kvintalov, takoj za njo pa pride Francija, ki je
istega leta absorbirala 129.000 kvintalov italijan-
skega sadja in sočivja. Največ trpi izvoz breskev,
češneli, bruski, jabolki in medu, potem na kronu

Prusiji komisarja zato, da s tem dobi v svoje roke oblasti nad vso Nemčijo, preden bi se polastil državni Hitler. Bodočnost bo pokazala, koliko je resnice na tem. Ako je imel Schleicher res ta namen, ni danes še mogoče a priori trditi, da se mu ljudi ne bo posrečil. Polem bi imeli v Nemčiji vojskovo diktaturo v rokah »Reichswehr« mesto Hitlerjeve.

Gibanje narodnih socialistov se je v opoziciji res razširilo, da mu skoraj ni bilo mogoče več postaviti meja. Toda danes je položaj Hitlerja precej drugačen, kakor za čas Brüningove vlade. Centrum ne nosi več vladne odgovornosti in socialisti ne podpirajo več vlade. Obve stranki se nahajata v popolni opoziciji in sta razvili izredno žilavo propagando proti Hitlerju, ki danes že ne more več

pirja, karfijol, špargljev in sploh vseh vrst plemenitega sočivja, tako da so prizadete vse italijanske province brez izjem.

Ta odredba francoske vlade je umevno zelo razburila Italijo, ki je 19. t. m. odgovorila z repulzijami. Ministrstvo je kontingentalno sledeče produkte, ki se uvažajo iz Francije: vse vrste suknja in platna kakor tudi suknjih in platenih izdelkov, pletenin in vezenin; steklo in kristal kakor tudi usnje in usnjene izdelke ter papir; vse vrste lesenih izdelkov in pohištva, kartonaže in muzikalnih instrumentov; luksuzno in galanterijsko blago ter igrače; dišave, ženske klobuke, paljače in drug luksuzni drobiž kakor tudi kinema-

agitirati med svojimi masami kot opozicionalci proti centrurnu in socializem, ki jih je lahko delal proti odgovorne za vse nepopolne ukrepe. Med socialisti in komunisti se vedno bolj čuti težnja, da bi postavili skupno fronto proti škupnemu sovražniku, poleg tega predstavlja Hitlerjeva stranka maso ljudi iz vseh stanov in trpi prav na tej heterogenosti. Tudi Hitler je torej ranljiv in bodoče volitve bodo lahko postavile meje njegovemu gibanju, ako bodo svobodne. To je seveda veliko vprašanje, ako so svobodne volitve pod Papenoviimi in Schulcherjevimi diktatorji sploh mogoče. Končno mas Hitler silno ranljivo peto: Njegovi strategji so prezgodaj izdali, da hočejo glave svojih nasprotnikov!

Stavka prepovedana

Berlin, 21. julija. tg. Vojaški poveljnik Berlina in Brandenburger Daudstedt je izdal prognozo, v katerem objavlja, da je generalna stavka kot politično sredstvo zoperstavljanja zasilni odredbi predsednika Hindeburga in da je radi tega prepovedana. Poziv k generalni stavki je kazniv in se bodo osebe, ki bodo to zakrivilo, brezpogojno kaznovala z zapornimi in denarnimi kaznimi.

Hitlerjevci so zadovoljni

Stuttgart, 31. jul. tg. Narodno socialistični vodja von Epp je označil v govoru večerajšnji dan kot prvo zmago nad sistemom. Narodni socialisti niso spravili na krmilo von Papenovo vladno, vendar pa pozdravljajo spremembo volje državnega predsednika von Hindenburga. S centrumom ne bodo narodni socialisti nikdar sklenili kompromisa, ker spadajo pristaši tre stranke med nečisto polovico nemškega naroda.

Kaj pravi Brüning

München, 21. jul. tg. Zelo ostro je kritiziral Brünning v daljšem govoru dogodke v Berlinu. Zelo dolgo časa se je govorilo o takih ukrepih, ki so popolnoma neosnovani, kajti pruske državne finance so v popolnem redu, za mir in varnost pa je dovolj preskrbljeno. Mož, kakor Severing, ki je nič manj ko 14 let vodil borbo proti komunizmu kot vodja policije, ne najde tako hitro nadomestilo. Napaka je bila, vreči socialne demokrate s komunisti v radikalno opozicijo.

Državna konferenca

Stuttgart, 21. julija, tg. Državni kancelar von Papen je povabil ministrske predsednike vseh nemških dežel na razgovor, ki se bo vršil v soboto 23. t. m. v würtemberškem Stutgartu.

Altona, 20. jul. ž. V bolnišnici je umrl še en ranjenec, tako da sedaj znaša število smrtnih žrtev 17.

Köln, 20. jul. ž. Odbor strokovnih organizacij za zapadno Nemčijo je objavil komunike v katerem najavlja borbo proti vsaki diktaturi in zahteva, da se takoj prepove nošenje uniform.

tografične filme.

Italijanska vlada izjavlja, da te oškodbe ne predstavljajo nobene represalije, ampak, da je Italija omejila uvoz francoskih produktov približno v isti izmeri in za isto vrednost, za katero je bil reduciran italijanski izvoz v Francijo, in sicer v to svrhu, da se prepreči prevelika pasivnost italijanske trgovinske bilance z inozemskimi državami. Treba je obžalovati, da je do tega prišlo, in želeli bi bilo, da bi to stanje čimprej nehalo, vendar pa se čuti italijanska vlada primorano, da krivdo za tak položaj zaračuna na Francijo.

Francoski listi pa izjavljajo, da italijanske represivne odredbe, ki zelo občutno prizadevajo francosko trgovino, daleč presegajo zaščitne odredbe francoske vlade. Minister za trgovino Durand je izjavil, da italijanske odredbe presegajo vsakomero in da je treba pomisliti, da omejitev uvoza sadija in sočevja, ki ga je ukrenila Francija, nikakor ne zadeva samo Italije, ampak vse države sveta sploh, dočim je Italija zvišala carine oziroma virtualno skoro popolnoma onemogočila izvoz samo francoskega blaga.

Grozeča vladna kriza v CSR

Praga, 21. jul. tg. Čisto nepričakovno je bilo danes odgojeno zasedanje parlamenta, ne da bi zaključil svoje delo. Povod za to je dalo zadržanje češke agrarne stranke, ki je že dolgo bila povzročatelj latentne vladne krize, katere bi sedaj postala akutna. Na seji češke agrarne stranke je protestiral vodja opozicije Stanek odločno proti politiki vladnega predsednika Udržala in govoril za izstop stranke iz sedanje koalicije, za razpis novih volitev in za novo, čisto desničarsko vladno. Češka agrarna stranka noče obljubiti vladi pristanek pri brezposelnem zavarovanju, ako ne izpolni brez nadaljnega zahteve agrarcev. Te zahteve so ustale novitev uvoznih in izvoznih poljedelskih sindikatov, otvorile poljedelskih kreditov in sanacije češkoslovaškega poljedelstva. Te zahteve bi spravile vladno pred parlamentom v zelo težaven položaj in se je zaradi tega vlada odločila, da zasedanje parlamenta odgodi brez običajnega zaključnega govora. V vladnih krogih upajo, da se bo do jeseni dal doseči sporazum z agrarno stranko v duhu njenega nadaljnega sodelovanja v vladi.

Velika zaranistična zmaga tudi v senatu

Bukarešta, 21. julija. AA. Končni rezultat volitev v romunski senat pomeni sijajno zmago narodne kmetijske stranke, ki je dobila od 113 senatorjev 105 mandator. Opozicijske stranke so dobile skupno 8 mandator.

Prestolonaslednik - pilot

Bukarešt, 21. jul. Ž. Bivši romunski kralj je sedajući prestolonaslednik Mihajlo, je postal večera pilot. Vpisali so ga v pilotsko šolo, kjer ga uči najboljši romunski pilot Opris, ki je pred dvema letoma pripeljal v domovino Mihajlovega očeta, kralja Karla II. Pri vajah uporablja pilot Opris letalo »Prince Nikolaj«. Mladi prestolonaslednik, ki je star 2 in pol leta, je zelo navdušen za letalski sport.

Doba iztreznjenja

Volitve za romunski parlament so, kakor znano, prinesle ogromno večino tako zvanim narodno-zaradniškim stranki ali narodno-kmetijski stranki, koje vodi Maniu bo, kakor pravijo, sedaj na čelu. Tudi prevzel vodstvo nove vlade, dočim do sedanjosti ministri predstojnik, zaranist Vajda Vojvod, ki je volitve vodil, prevzel kakšno resorno ministristvo. Povratek Maniu na vladu v Romuniji bo treba smatrati kot političen dogodek prve vrste, ker pomeni popolno likvidacijo znanih protustavskih eksperimentov, s katerimi naj bi se bile po ločitvi demokracije sanirale politične in gospodarske razmere Romunije. Velika zmaga narodne kmetijske stranke je zato predvsem zmaga parlamentarne demokracije. Res je, da je romunski volilni sistem, po katerem ona stranka, ki doseže 40% vseh glasov, dobi pretežno večino vseh mandatov, tako prirojen, da je večina za ono stranko, ki volitve vodi, neizogibna. Tako so zaranisti, ki so sedaj dosegli 54% vseh romunskih glasov, dobili 277 mandatov od 386, kolikor jih šteje romunska poslanska zbornica. Vendar pa so simpatije vsega romunskega delovnega naroda, posebno na Sedmograškem, ki predstavlja kulturno najbolj napredni del nove Romunije, v resnici na strani kmetijske stranke, tako da se njen veliki uspeh ne more označiti kot efekt kakšnih volilnih manevrov, ker celo nasprotniki priznavajo, da je Vajda Vojvod vodil volitve popolnoma nepristransko, tako da so na Romunskem po dolgem času imeli v resnici svobodne volitve.

Ne sme se pa prezreti, da se ima Vajda Vojvod zahvaliti za zmago svoje stranke tudi ali celo v pretežni meri finančni operaciji, s katero je dobil od Narodne banke predjem ene milijarde lejov, s katero je izplačal državnim uradnikom in upokojencem ter častnikom plačo za maj in za prvo polovico junija. Kdor ve, kako velik vpliv ima uradniški aparat na rezultat volitev v teh deželah, bo razumel, da je k uspehu kmetijske stranke gotovo veliko pripomoglo uradništvo, ki upa, da se bo vladni stranki sedaj posrečilo državne finance tako sanirati, da izplačevanje plač ne bo več sledilo v zastankih. To upanje pa se vsaj za bližnje mesece ne utegne izpolniti, ker bo vlada po mnenju finančnih strokovnjakov mogla iz denarjev Narodne banke, ki so prav za prav namenjeni za železniške investicije, deloma pa spadajo k tako znanemu razvojnemu posojilu, dobiti zaenkrat predjuma samo za plače za julij in avgust. Nadalje, je odvisno od radikalne finančne reforme, kakor jo predlaga ekspert Zveze narodov Auboin, kje uresničenje pa bo vladni prizadelo še jako grenke ure. Razume se pa, da bo vladni, ki ima zaupanje večine naroda, predvsem kmetijskega, neprimerno lažje izvesti tako reformo državnega gospodarstva, nego g. Jorgi, ki naroda ni imel za seboj.

Kar se tiče ostalih strank, katerih je bilo pri volitvah nešteto, ker so se vse stranke razcepile v celo vrsto frakcij, so stranke bivšega predsednika neparlamentarne vlade Jorge in znanega generala Avarescu skoraj popolnoma izginile, čeprav bosta šbada politična voditelja kakor tudi Jorgin prijatelj Argetoianu sedeli v zbornici. Tudi levičarske stranke so se skrtile do neznatnosti, socialisti so dobili šest mandatov, komunisti pa sploh nobenega. Pač pa se bahaajo skrajne desničarske stranke, to je protižidovska liga poslance Cuza in železna

Nov jugosl. poslanik na Dunaju

Dunaj, 21. jul. Z. Včeraj popoldne je novo imenovan jugoslovanski poslanik na Dunaju Gjorgje Nastasijević izročil predsedniku avstrijske republike Miklasu akreditivno pismo. Ceremoniji je prisostvoval tudi avstrijski zvezni kancler in zunanji minister dr. Dollfuss.

Nadzorstvo nad turizmom

Sušak, 21. jul. Z. Banska uprava, ki posveča veliko pozornost turizmu in ki ob vsaki priliki prisloži tudi z denarjem na pomoč, da bi se turizmu v Primorju čimbolj razvil, je postavila sedaj komisarija s sedežem v Crikvenici. V komisarijev delokrog spadajo Crikvenica, Selce, Novi, Kraljevica, Plitvička jezera in če bo potrebno tudi Sušak in Senj. Komisar ima med drugim pravico kontrolirati vse hotele, gostilne itd., da v redu poslujejo in da vzdržujejo popolno higieno. Če bi komisar kje našel nekaj v neredu, mora to takoj sporočiti upravnim oblastim, Zbornici za TOI in pa oddelku za napredek turizma.

Konferenca agronomov

Belgrad, 21. jul. I. Danes je bila v prostorih Glavne zveze srbskih zadrug konferenca Društva jugoslovanskih agronomov, ki je sestavila dnevni red za letni občni zbor, ki bo letos v Belgradu dne 22. in 23. septembra. Obenem so vzeli v pretes tudi načrte za razne strokovne in poučne izlete v severno, južno in zapadno Srbijo ter Sarajevo. Na konferenci je bila beseda o lanskem letnem kongresu v Zagrebu, na katerem so sklenili, da napravijo potrebne korake na merodajnih mestih za ukinitve 19. pravilnika za napredek kmetijstva, ki prepoveduje agrarnim strokovnjakom sodelovanje v odborih zadrug in kmetijskih ustanov. Posebna komisija je sicer predložila to resolucijo resornemu ministru, ki je obljubil, da se bo zavzel, da se doletni paragrafi, ki je toliko škodovali razvoju našega zadrugištva, izbriše iz zakona.

Sklenili so, da bodo kmetijsko ministrstvo še enkrat prosili, da gori omenjeni paragrafi, v celotnem zakonu, odpravi. Konferenca se je počela tudi z načrtom poučnega potovanja na Poljsko. Naposled je konferenca sestavila prošnjo na kmetijskega ministra, naj poskrbi, da bodo na mesta banojvinskih agrarnih strokovnjakov prišli zares kvalificirani strokovnjaki in da se naj v nobenem slučaju ne izpraznijo mesta, ki so zasedena po kvalificiranih strokovnjakih, kajti številu agronomov v Jugoslaviji je tako skromno, da komaj zadostujejo za spopolnitev najvažnejših mest.

Osebnosti

Belgrad, 21. julija. I. Začasne članice uprave za zaščito industrijske lastnine za dobo petih let so bili imenovani: Viktor Gostiša, univ. prof. v Ljubljani; ing. Karel Katzel, inšpektor v ministrstvu za socialno politiko; Voja Koprivnik, profesor na gozdarski fakulteti v Zagrebu in inž. Ernest Lavrenčič, šef tehničnega oddelka za pošto, telefon in telefon v Belgradu.

Belgrad, 21. julija. I. Za uradniškega pripravnika pri okrajnem glavarstvu v Metliki je bil ime-

garda nekoga Codreanu pa še nekaj drugih podobnih kvazi-fašističnih frakcij, da so dosegle velik uspeh, to je vsega skupaj 20 mandatov, ki pa v resnici ne bodo prišli veliko v poštev. Absolutno in relativno je največ napredovala opozicijska kmetijska stranka pod vodstvom Lupua, ki je svoje prejšnje zastopstvo šestih poslancev pomnožila na 12, kar je pripisati visokim osebnim kvalitetam tega voditelja. Kot največja parlamentarna opozicija pa pridejo v poštev liberalci pod vodstvom Duceja, ki so si priborili 28 sedežev, dočim je druga liberalna frakcija pod vodstvom znanega Bratiana dobila 18 glasov. Vendar pa so Ducevi liberalci, ki so v prejšnjih režimih imeli nad 70 mandatov, utrpeli velikansko izgubo. Vse te stranke pa, če izvajamo edino narodno kmetijsko stranko, se med seboj ne razlikujejo po programih ali določenih političnih in kulturnih smernicah, ampak se ravna po osebnih pogledih in interesih svojih voditeljev, kar je posledica politične nezrelosti romunskega ljudstva, kateremu pa je treba šteti v dobro to, da se je večini obljub, katerih nobena stranka, ne izjemši niti kmetijske, do sedaj ni izpolnila, temeljito naveličalo, kar dokazuje velika volilna abstinenca. Dočim je svojčas glasovalo tudi 90 odstotkov volivcev, jih je sedaj samo 50%, kar je seveda pripisati tudi dejstvu, da so bili romunski volivci v teku šestih let že v petič poklicani k volilnim žaram.

Naloga bodoče vlade g. Vajde Vojvoda ali Maniu bo zelo težavna in mu bo olajšana samo po večji ali manjši zaslonbi, ki jo ima stranka v najbolj naprednih plasteh romunskega kmetijskega ljudstva. Problem Romunije je kakor povsod problem sanacije državnih financ, ki so pa v Romuniji v posebno žalostnem stanju. Brez dvoma je vzrok v strašni zapravljivosti vseh romunskih povojnih kabinetov, v veliki upravni korupciji in v stroških, ki jih tej državi prizadeva nesrečno besarabsko vprašanje, katero zaradi tamkajšnjega skoraj nepretrganega, stvarnega ali formalnega izjemnega stanja zahteva ogromne vsote, ki se ne rentirajo. Drugače bi si izredno finančno stisko Romunije, ki je kralja naglila do tega, da je pozval zopet na vladno zaraniste, ne bilo mogoče razlagati, ker je vendar dežela po svojih naravnih rezervah gotovo ena gospodarsko najbolj bogatih v jugovzhodni Evropi. Ker se uradniki morajo plačati, ker bi se državni aparat v nasprotnem slučaju neizogibno moral ustaviti, zato bo vlada primorana ugrizniti v grenko jabolko finančne reforme, kakor jo zahteva g. Auboin. Ta finančni ekspert, ki ga romunsko časopisje zaradi njegovih predlogov silno napada, zahteva, da se mora državno gospodarstvo voditi brez posojil Narodne banke samo z dohodki davkov, ki se morajo povsod enako pobirati, da ne bo razlike v davčnem postopanju v stari in novi Romuniji. To je seveda stvar, ki jo romunski politični krogi, vajeni v finančnih stvareh vse kaj drugega nego solidnosti in varčevanja, neradi slišijo. Vendar pa iz obstoječega položaja ne bo nobenega drugega izhoda, kakor da se sprejmejo, predlogi mednarodnih ekspertov, zakaj na inozemsko posojilo Romunija sama ne računa več. Za Romunijo se začne doba pozitivnega dela in gospodarskega iztreznjenja ali, kakor so dejali mednarodni eksperti: Kdor ne more nositi cilindra, se mora zadovoljiti s preprostimi klobučkom.

novan dr. Julijan Kodrovec, zdravnik v Metliki in za uradniškega pripravnika državne bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani dr. Vinko Klepec, zdravnik iz Ljubljane.

Bibač, 21. julija. Z. Danes se je nadaljeval proces v Bibaču proti Hasanu Miljkoviću. Zaslisane priče so zelo obremenjevale Miljkovića, vendar pa so mnogokrat prišle v velika protislovja, ki so bila Miljkoviću v korist.

Celovec, 21. jul. Z. Tukajšnji mladi sportnik Franc Eckelmayer se je podal na dolgo turo z vodnimi smučkami. Po Dravi bo prišel v Jugoslavijo, odkoder odide v Romunijo, Bolgarijo, nato v Črno morje in skozi Bospor in Dardanele v Egejsko morje do Aten. V domovino se bo vrnil ob dalmatinski obali. Na njegovi poti ga bo spremljal njegov tovariš, 21 letni Ferdinand Schwammberger, v gumijastem čolnu.

Slikarska razstava v Amsterdamu

Belgrad, 21. jul. I. V zvezi z veliko razstavo jugoslovanskih umetnikov, ki jo namestajo prireditelji prihodnjega jesen v Amsterdamu obenem s »Cveto Zuzorič«, javljajo, da se je zastopnik slovenskih umetnikov mudil pri predsednici »Cvete Zuzorič« ge. Gjorgjevič in pri ravnatelju Kasaninu v Belgradu, ker nekateri slovenski umetniki pomotoma niso bili pozvani k udeležbi. Zadeva je danes popolnoma urejena in na merodajnih mestih želijo, da bi vsi slovenski umetniki sodelovali pri razstavi v Amsterdamu. Termin za prijavo in pošiljatev umetniških del se je za nekaj dni podaljšal. Umetniki upajo, da bo razstava v Amsterdamu imela velik uspeh, ker je precejšnje povpraševanje in živahno zanimanje za naše umetnine.

Belgrad, 20. jul. I. Slovenski umetniki nameravajo v jeseni organizirati veliko razstavo svojih umetnin v Belgradu. Slovenska umetnost se bo predstavila v prestolici kot harmonična kulturna celota. Akademski slikar Zupan, ki se mudi že nekaj dni v Belgradu, je že stopil v stike s merodajnimi krogi.

Bolgarski moratoriji za zunanje dolgove

Belgrad, 21. jul. I. Po nocojšnjih vesteh iz Sofije se je bolgarskemu predsedniku vlade Mušanovu posrečilo pomiriti upnike Bolgarije v inozemstvu. Mušanov je se dalje časa v Parizu pogajal z lastniki bolgarskih posojil in drugih bolgarskih državnih popljev ter sklenil z njimi končnoveljavo sporazum, ki pa v besedilu še ni bil izročen javnosti. V Londonu je vodil pogajanja v istem smislu tudi finančni minister Stefanov, kot se čuje, z istim uspehom. Dozdeva se, da so francoski in angleški upniki pristali na moratorij, ki naj ne bi trajal predolgo, ter da se najdejo od strani Bolgarije druge produktivne garancije.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno oblačno, deževno in hladno vreme. Polagoma se bo vreme zboljšalo.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno z nevihtami.

Dr. Friderik Muckermann S. J.:

Magija boljševizma

Kako je mogoče, da ima ruski boljševizem tako skrivnostni vpliv na ljudi vseh kontinentov? Od njegovega čara niso prosti niti tisti, ki jim lasten propad, n. pr. intelektualci, pesniki in pisatelji. Na drugi strani pa se magičen vpliv boljševizma najmanj čuti pri tistih, katerim boljševiki oznanjajo naravnost paradiz. To so strokovno izšolani delavci. Na daleko največji del človeštva pa učinkuje Moskva kakor strašno Gorgonino oko. Pogledimo za vzroki tega čudnega pojava.

Kaj je boljševizem? Gibanje proti Bogu v imenu vsakdanjega kruha. S temno tragiko obdano četrto prošnjo Očenaša je boljševizem spremenil v pesem revolucije. »Kruh, katerega nam nisi dal, si bomo sami vzeli. Tebe pa, ki nam ga nisi hotel dati, zaničujemo, sovražimo in na zemlji bomo uničili vsako sled in spomin na Boga. Ustvarili bomo čase, ko bo vsak z gotovostjo in varnostjo imel svoj vsakdanji kruh.«... Kar se do sedaj še ni posrečilo nobeni kulturi in nobeni periodi v zgodovini, to je sedaj obljubljeno z naravnost religiozno gotovostjo. V tako magični luči se prikazuje cilj, da je človeštvo za njegovo uresničenje pripravljeno sprejemati nase še tako strahotne žrtve. Skratka, boljševizem si je vzdel magičnost enotnega, najgloblje človeške instinkte neposredno gibajočega svetovnega nazora.

Drugič: Boljševizem oznanja diktaturo proletariata. V miselnosti meščanskega sveta predstavlja proletarijat še vedno le majhen del človeštva. To je jako razširjena meščanska znota. V resnici namreč ne štejejo k proletariatu danes le milijoni delavcev, ne le milijoni malih nastavljenecv, ampak njegove vrste se raztezajo globoko v plasti nekdanjega buržuznega in celo plemiškega sveta. Čim bolj se veliko premoženje steka v nekaterih maloštevilnih rokah, tem večje je število tistih, ki se bore za svojo eksistenco. Čim bolj družinsko premoženje prehaja pod kontrolo akcijskih družb, te mtežji je pritisk brezosebne sile velike finance. Kdor danes torej oznanja diktaturo proletariata, obljublja 90% človeštva oblast nad ostalimi 10%, za katere mora danes delati človeštvo. V tem je velika skušnjava za boljševizem. To je njegova silna, komaj obsežena in slutena aktualnost.

Tretjič: Kolikorkrat govori Ljening o revoluciji, tolikokrat obljublja elektrifikacijo Rusije. Ako ima boljševizem sploh kakega boga, potem je to mašina, traktor, tehnika. Revolucija se je pobrtila s civilizacijske tehnike. Na mednarodnih razstavah presegajo boljševiški paviljoni vse druge s svojo propagandno tehniko. Vse v njihovih paviljonih znači gibanje, številke, tabele, vse je nazorno v barvah, vse kriči po akciji. Boljševizem ima magičnost neprekosljive intenzivnosti.

Prištejte k temu še skrivnostno Rusijo, ki se razleza preko šestine zemlje in ki s svojo neskončnostjo na človeka praviljčno vpliva. Njeni ljudje so uganka. Postave njene zgodovine: Ivana Groznega, Petra Velikega in Ljeninga so ovite v mistično zamegljenost. Prostrane in neskončne so ruske stepe in planjave, močvirja in gozdovi, jezera in ogromne reke. Sredi te zemlje se dviga stostolpa Moskva v krasoti svojih barv — tretji Rim, med tem ko na Uralu in na Dnepru vstajajo gigantski industrijski kompleksi z vedno novimi delavskimi bataljoni. Prvega maja marširajo ti bataljoni s kanoni in tanki mimo Stalina, brezpogojnega vladarja šestine zemlje. Če na vse to pomisliš, veš, da matuške Rusije ni več, ampak da je mesto nje vsela strašna pravilnična sila, ki grozi, da tudi zapad podvrže svoji oblasti.

Kaj storiti? Mnogi so mnenja, da se proti magičnosti boljševizma ni mogoče boriti tako, kakor se pobija katerikoli duhovni filozofski sistem ali pokret. Res je, da množice ne bo mogoče odčarati toliko časa, dokler bo boljševiška propaganda nadkrilila vsako drugo. Saj si povojni ljudje, ki so nad vsem obupali, naravnost žele nekakšne začaranosti, ki naj jim bo vsaj nadomestila za izgubljeni smisel življenja. Ne ostaja drugo sredstvo: magičnost je treba premagati z magičnostjo. Magičnost velike ideje, spalajoče zastave, upanje, na rešitev, vse to se mora tudi pri nas združiti. Ako natančno motrimo nasprotja, vidimo, da moremo tudi v magičnosti biti močnejši kakor boljševizem.

Tudi mi imamo duha celote. K tej celoti ne spada le vera in nadnaravnost, ampak tudi blagoslov urejene narave. Brezbožna gibanja zadnjega stoletja so se vedno vodila za kak majhen kosček človečanstva, ki smo ga mi prezrli in zanemarili. Torej bomo storili religiji najboljšo uslugo, ako tudi te napake, pa čeprav zadenejo le telesno stran življenja, popravimo. Kdor se poteguje za zvišeno naravo, ta mora skrbeti, kolikor je v njegovi moči, da bo družinsko življenje na zemlji res tudi mogoče. Kdor je za moralno, mora zidati stanovanja, se mora potegovati za pravično plačo, se mora boriti z vsemi silami proti takšnemu gospodarskemu stanju, v katerem je mogoče, da se bogate žetve sežigajo, med tem ko ljudje od lakote umirajo. Krščanstvo mora imeti pred očmi celega človeka, tako, kakor ga je imel Kristus, ki pettisoglavni množici v puščavi, ki je bila gladna, ni dal le božje besede, ampak tudi kruha.

Ako znajo biti boljševiki aktualni, leži za nas problem v isti ravnini. Tudi mi moramo spoznati svojo zgodovinsko uro. V velikih revolucijah človeštva je prišel in stopil na površje en stan za drugim. Sedaj so se dvignili tisti, ki so bili zadnji, tisti, ki smo jih imenovali proletarce, ki pa se sedaj zavedajo, da so tudi oni ljudje in da imajo pravico do človeškega dostojanstva vrednega življenja. Naj nihče ne preze, da stopajo nove ljudske plasti na mesto starega družabnega reda. Zato moramo družabni red z gospodarskim redom vred spremeniti. Mnogo važnejše kot učenjaški spori, kaj je kapitalizem in kaj ni, je dejstvo, da je sedanja oblika kapitalizma, kakor se kaže na gospodarskem in družabnem polju, za človeštvo neznosna. Nov red je potreben, ki bo stanovsko urejen, o katerem okrožnica »Quadragesimo anno« obširno govori. Skrajni čas je, da potem, ko sta spregovorila svoje besede liberalizem in socializem, fašizem in boljševizem, spregovori tudi katolicizem, in sicer tako,

da bo šla njegova beseda kakor uresničena in polnitev davne prerokbe preko obupanega človeštva.

Intenzivnost boljševizma ne moremo nadkriti z rekordno dobavo novih strojev in motorjev, pač pa moramo proti mehaničnemu taktu mašine postaviti živ ritem življenja. Katolicizem ni skozi svetovno zgodovino nikdar drvel kakor vihar. Ritem njegovega cerkvenega življenja odgovarja svečanemu utripanju narave. Toda ta ritem je močnejši kakor takt strojev in zato bo tudi tukaj naša magičnost večja. Katolicizem je kakor veličastna procesija sv. Rešnjega Telesa, ki koraka skozi stoletja. Lahko zdrvi avto z neprimerno naglico mimo in pusti daleč za seboj procesijo. Toda blazen lov za rekordom se je polastil gospodarja avtomobila in že leži razbit ob kraju ceste. Procesija ga bo došla ravno zato, ker hodi počasi.

In kar je največ, totaliteta boljševizma je le polovična. V njem namreč manjka celo kraljestvo duše, ki je bilo vedno človeška domovina. Totaliteta krščanstva je pa res cela. Aktualnost boljševizma temelji na neizpolnjenih obljubah in se končava s terorjem, čeprav je bila svoboda obljubljena. Res, mi učimo podrejenost, toda iz duha svobode. Intenziteta boljševizma ne odgovarja človeški naravi, ampak mrtvem stroju. Služiti stroju, mu je božja služba. V krščanstvu pa stoji človek v središču, on je gospodar zemlje. Boljševizem zanika osebnega Boga, zato je uničil človekovo osebnost. Mi pa se vračamo k živemu Bogu in na Njem znova gradimo osebnost in družbo.

(Ponatis prepovedan.)

† René Bazin

Pariz, 21. julija. AA. Sloveči pisatelj René Bazin je včeraj ob 18 umrl.

Pokojnik se je rodil v Angersu leta 1853, leta 1903. pa so ga izvolili v francosko akademijo. Napisal je mnogo romanov in drugih del. Bil je delikaten poet in je rad popisoval življenje na kmetih ter poveljeval stare tradicije.

Njegovo najbolj znano delo je »La Terre qui meurt« (ki je prevedeno tudi v slovenščino pod naslovom »Gruda umirac«). Napisal je tudi več potopisov s potovanj po Španiji, Italiji in francoski Provenči.

René Bazin je umrl po dolgi bolezni obdan s člani svoje rodbine. Do poslednjega trenutka je bil pri popolni zavesti in je z vedrim obrazom čakal smrti.

Kdaj ga bodo pokopali, še ni določeno. Njegov poslednji počitek bo v Anjouu, kjer je napisal večino svojih del.

Napelost med Bolivijo in Paragvajem

Lapaz, 21. jul. Z. Napelost med Bolivijo in Paragvajem je vsak dan večja. Vsi bolivijski listi so prinesli vest, da so paragvajske čete napadle bolivijsko obmejno stražo pri Santa Cruzu, pri čemer je bilo več bolivijskih vojakov ubitih. Kmalu ko je prišla vest v javnost, so se pričele zbirati velike množice ljudi v Lapazu, ki so se napotile pred predsedniško palačo ter zahtevale, da vlada napove Paragvaj vojni. Predsednik bolivijske republike Salamancja je imel govor z balkona predsedniške palače ter prošil ljudstvo, da se pomiri, ker je to v interesu države ter jih prepričal, da bo vlada za vsako ceno varovala interese njihove domovine. Vlada, je rekel predsednik Salamancja, računa popolnoma na podporo naroda, da uspešno izvrši svojo težko nalogo. Govor so sprejeli manifestanti z velikim navdušenjem, zapeli državno himno, klicali Boliviji in se nato mirno razšli.

Due prometni nezgodi

Ljubljana, 22. julija.

Na Dunajski cesti ob prelazu sta bila danes zvečer železniška čuvaja priči hudemu karambolu. Ob železno zapornico na drugi strani prelaza je treščil avto, katerega lastnik še ni znan, s tako silo, da se je ena od zapornic — na vsaki strani prelaza je, kakor je znano, dvojna zapornica — tako močno zvila, da so jo morali odstraniti in postaviti na njeno mesto železniškega uslužbenca z rdečo zastavico, ki varuje prehod. Hujše nesreče pri tem ni bilo. Sofer je ostal nepoškodovan.

Na Sv. Petra cesti pa se je dobro uro pozneje, okoli 8 zvečer, zgodila težja nesreča. Ko se je 55 let stara upokojena učiteljica Marija Arh vračala od večerje iz uradniške menze pri Tratiniku, kjer je na hrani, in hotela, nič hudega sluteč, na drugo stran ceste, je privozil iz Prečne ulice neki J. Z. in se zalezel s kolesom naravnost vanjo. Podrlo jo je na tla s tako močjo, da je obležala s hudimi poškodbami na glavi in izgubila zavest. Obraz ji je zalila kri. Ponesrečenki je nudil prvo pomoč v bližini stanujoči zdravnik dr. Minaf, nato pa so jo z reševalnim avtom prepeljali v bolnišnico. Tam je dežurni zdravnik ugotovil pretes možganov. Ponesrečenka je deloma izgubila tudi spomin, ker se na vprašanje, kje stane, tega na noben način ni mogla spomniti. Očividci te nezgode trdijo, da je kolesar vozil pravilno po desni strani in da je vse skupaj zakrivil samo nesrečen slučaj. Kolesarja J. Z. je stražnik odpeljal na stražnico, kjer so ga zaslislali.

Belgrad, 21. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prometnega ministra je upokojen gosp. Mile Kangrga, uradnik v 6. skupini pri pošti in brzojavu v Zagrebu.

Sušak, 21. julija. Z. Davi okrog 3 je pričelo goreti na postaji Vitoševo na progi Škrbevo—Bakar, ki še ni otvorjena. Gasilci so priheli takoj na mesto požara, vendar pa je že zgorela velika lesena baraka, v kateri so bili spravljani telefonski aparati in žice in znaša škoda preko 30.000 dinarjev. Vzrok požara je neznan.

Newyork, 21. jul. Z. Včeraj se je zgodila na reki Sv. Lovrene težka katastrofa. Eksplozivni je velik bager in je bilo pri tem ubitih 11 oseb.

VPELJAVA NOVEGA POTNIŠKEGA VLAKA OD CRNOMLJA DO KARLOVCA

Od nedelje dne 24. julija t. l. dalje bo vozil na progi Crnomlja—Karlovce dnevno nov potniški vlak. Iz Crnomlja bo odhajal ob 20.25 in prihajal v Karlovce ob 21.50.

Ali ste že poravnali naročnino?

Brezje slavi prihod novih zvonov

Brezje, 20. julija.

Dan, kakršnega na Brezjah še ni bilo in na katerega Brezjani ne bodo z lepa pozabili, je bil dan sprejema novih bronastih zvonov. Zakaj po 15 letih se bo zopet enkrat z lin Marijinega svetlišča razlegla bron, ki bo zapel svojo mogočno pesem Kraljici Slovencev. Vsa vas je tako rekoč tekmovala, da čim lepše in veličastneje proslavi ta praznik. Zlasti fantje in dekleta so se z največjim navdušenjem zato zavzeli. Že zgodaj zjutraj je vas oživel, po polju pa je bilo mirno, ljudje so ostali doma in skoraj praznično razpoloženje je zavladalo vsepovsod. Krasno jutro je navdušenje še povečalo. Kmalu so se zbrali fantje in dekleta v pestrih narodnih nošah ter na avtomobilih odbrzeli z venci in šopki ter raznovrstnim okrasjem v Podbrezje do Pavlina naproti zvonovozu, katere je pripeljala pivovarna Union na dveh avtomobilih. Dekleta so zvonove in avtomobile okrasila, nakar so 4 avti nalahno odbrzeli proti Brezjam.

Med tem je številno občinstvo na glavni cesti, koder se zavije na Brezje, nestrpno pričakovalo zvonov. Do semkaj je prišla k sprejemu duhovščina v ornatu, šolska mladina, fantje na konjih in v narodnih nošah ter kolesarji na okrašenih kolesih. Ljudje pa so prihajali iz bližnje in daljne okolice. Kmalu po deseti se je začelo brnenje motorjev in prvi avto z velikim in malim zvonom je privozil, takoj za njim pa drugi z ostalima zvonovoma. Ustavili so. V jednatem govoru je otvoril

svečani trenutek g. Mirko Finžgar ter v imenu občanov pozdravil nove zvonove (Marijo Pomočnico, sv. Vida, sv. Frančiška in sv. Antona). Za tem je zapel moški zbor pod vodstvom g. Boleta prigradnostno pesem in potem, ko je duhovščina opravila cerkvene obrede, se je začel pomikati pester spreved proti Brezjam med prepevanjem lavretanskih litanij. Na čelu spreveda so nosili bandero, za katerim je korakala šolska mladina, kateri je sledila četa konjenikov, zastavnih fantov v narodnih nošah. Za njimi so vozili kolesarji na okrašenih kolesih, dalje dekleta v narodnih nošah, duhovščina in avtomobili z novimi zvonovi, katere je spremljalo številno občinstvo. — Pred cerkvijo se je spreved ustavil, kjer je vikar P. Julij zvonove še enkrat blagoslovil, cerkveni pevski zbor je zapel dvojne pesmi, nakar je g. vikar povzel besedo ter v lepem govoru razložil pomen današnjega slavlja. Dvojce stvari, je rekel, naj posebno oznanjajo ti zvonovi, mir in ljubezen, česar današnji svet najbolj pogreša.

Po govoru se ljudstvo ni razšlo, pač pa je vse hitelo gledat in pomagat pripravljati, da se potegnejo zvonovi v zvonik. Ob 4 popoldne so bili že vsi v zvoniku. Zanimivo je bilo gledati dolgo vrsto ljudi, drug pri drugem, ko so vlekli za debelo vrv. Vse je pomagalo, moške in fantje, žene in dekleta, starši in otroci, še letoviščarje in romarje je bilo opaziti.

Na nove zvonove bomo prvič potrkavali v nedeljo, dne 24. t. m. Ta dan bo ob 10 slovesna zahvalna služba božja.

Ljubljana in okolica pod bremenom dolgov

Letos že blizu 70 milijonov intabuliranih

Ljubljana, 21. julija.

Ze zadnjic smo kratko poročali, kako so Ljubljana in vse okolišanske občine silno obremenjene z intabulacijami dolgov in hipoteknih kreditov. Prve tri mesece so dosegle vključbe zastavne pravice za razna posojila in terjatve 45.296.600 Din, dočim so lani te vključbe v istem času dosegle le 15.910.700 dinarjev. Pregled beležk zemljiškoknjžnega urada pri okrajnem sodišču, ki sedaj združuje obe zemljiški knjigi za Ljubljano in vso okolico, podaja pač zanimivo, a težav polno sliko, kako so posestva popolnoma preobremenjena in da ta bremena tišče našega kmeta. Mnogi kmetje so morali pod pritiskom gospodarskih težav kloniti in dovoliti, da se njihov doslej beli list v težkih knjigah očrni z dolgovi. Na drugi strani pa knjige kažejo, kako poglajda mnoga doslej cvetoča podjetja. Ne morejo več zmagovati. Eksekucije jim prete. Družbe so na dnevnem redu. Prve mesece so se mnogi denarni zavodi vključili za milijonske vsote, ki so jih dovoljevali še prejšnje leto, a sedaj so bili prisiljeni, da so si v zemljiških poiskali sigurnega jamstva. Dvomilijonsko vsoto dosegajo intabulacije za neplačane davke. Državni zaklad se je n. pr. med drugim vključil na neko posestvo kar za 1.600.000 Din na neplačanih davkih. Podjetja tudi ne morejo zmagovati bremen za zavarovanje delavcev in ljubljana-

ski OUZD je že v prvih šestih mesecih predlagal mnoge prisilne intabulacije za večje vsote na zaostalih zavarovalnih prispevkih, tako med drugim za okoli 150.000 Din.

Pregled intabuliranih dolgov za prvih šest mesecev je v vsakem oziru prapoučen. Do konca junija je bilo letos vključenih na razna posestva v Ljubljani in okolici celokupno 68.868.700 Din. Na posamezne mesece se vključbe razdele takole:

Januar 13.209.300 Din, februar 15.987.400 Din, marec 15.099.900 Din, april 14.824.300 Din, maj 3.240.300 Din in junij 5.508.400 Din. Iz teh podatkov je očitno, da je bil februar najkritičnejši, pozneje je nastopila reakcija in so se vloge za intabulacije dolgov odnosedno posojil precej znižale. Prve tri mesece ni opaziti številskejših drugih zemljiškoknjžnih transakcij razen vključb zastavne pravice. Vključbe lastniške pravice so bile prav redke. Od maja pa se naprej pojavljajo številnejše kupčije parcel in posestev tako v Ljubljani kakor tudi v okolici. Mnogi privlačniki so dajali proti intabulacijam večje vsote na razpolago v stiskah se nahajajočim podjetnikom in večjim posestnikom. Nekdo je razpolagal kar z milijonsko vsoto. Vključeni pa so bili dolgovi najrazličnejše višine. Najvišja hipoteka znaša 8.400.000 Din, a najnižji dolg je vključen za 80 Din. Tako sliko kaže zemljiška knjiga za prvo polovico letošnjega leta!

Svetovni pomorski škandal

Ker so grški mornarji vrgli v morje našega državljanja, ki se je kot „slepi potnik“ vkrca na grški parnik „Sapho“, zahtevajo naši mornarji točno preiskavo

Split, 20. julija.

Zveza mornarjev trgovske mornarice in klub kapitanov trgovske mornarice sta naslovila na vse poveljnike, častnike in mornarje naše paroplovbe apel o slučaju našega sorojaka Gjordja Manakovića, ki so ga svoj čas mornarji grškega parnika „Sapho“ na ukaz poveljnika v bližini afriške obale vrgli v morje. Na telefonsko prošnjo naših morskih organizacij se je za zadevo zainteresiralo naše znanje ministrstvo, ki je po notranjem ministrstvu obvestilo pomorske organizacije, da je takoj zahtevalo brzojavno poročilo od naših zastopnikov v Atenah in Parizu. Med tem pa je atenska brzojavna agencija spravila v svetovno javnost poročilo, v katerem pravi, da je preiskovalni sodnik v Pireju uvedel preiskavo proti kapitanu in mornarjem parnika „Sapho“, ko so se vrnili tja, potem ko se je „Sapho“ potopil. Sodnik je ugotovil, da so čisto „pravilno“ postopali s „slepim potnikom“, Jugoslovanom Manakovičem. Medtem pa je kapitan parnika Paneras, ko se je parnik potopil, prišel na poti v Grčijo v Marseille in zvedel, da je to, kar so naredili on in njegovi mornarji, odkrito. Dal je izjavo, v kateri trdi, da on ni ukazal, da mornarji vržejo Manakovića v morje. Odrnil je le, da Manakovića izkrcajo na alžirski obali v bli-

žini nekega naselja in da ga preskrbijo tudi s potrebnim živežem. Tako opravičevanje še bolj opravičuje sum, da je bil nad našim rojakom izvršen zločin prav tako, kakor je bilo javljeno javnosti. Zakaj namreč naj bi Manakovića izkrcali na neki točki v bližini naselja in ga ne peljali v bližnje pristanišče, kakor je to navada pri vseh parnikih, na katere se vkrca „slepi potnik“. Da bi se ta skrivna zadeva z našim rojakom Manakovičem razčistila, prosijo organizacije naših mornarjev poveljnike, častnike in mornarje vseh parnikov, ki vozijo v Afriko, naj obvestijo naše najbližje konzularne oblasti ali diplomatska zastopstva ali organizacije mornarjev, če kaj vedo ali če bodo kaj zvedeli o postopanju kapitana in mornarjev grškega parnika „Sapho“ z našim rojakom Manakovičem.

Fotoamaterji!

Povečave Vaših negativov Vam bomo poslali v lepem in poceni paketu. Fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana. Zahtevajte cenik!

Dr. Fr. J.:

Na cetinjski kongres

VII. Zborovanje.

Cetinjski kongres, na katerega nas je šlo 42 Slovencev, je bil treznostni kongres. Okrog 600 delegatov iz vse države je prišlo, ti so zastopali deset in deset tisoč, ki so organizirani v protialkoholnih združenjih. Letos slavi Jugoslovanska zveza treznosti svojo desetletnico in ta jubilej je hotela proslaviti na Cetinju.

V nedeljo 3. julija dopoldne so bile sprejemne slovesnosti. Naša skupina je ta del programa žaljivo zamudila in smo prišli šele popoldne ob pol 2, nakar smo se odpravili z drugimi na Lovčem. Bilo je pa menda jako lepo, da nam je bilo potem res žal, zakaj nismo na potu bolj pohiteli. Od drugih smo potem tole zvedeli:

Pri vstopu v Cetinje je goste pozdravil mestni župan Tomo Milošević. Njega govor je bil prekrasen, poln ljubezni in navdušenja za to mlado, težko, pa vevlačno in zmagovito idejo, ki bo v vseh modernih državah polagoma zavladala in prinesla s seboj lepo bodočnost. V svečanem molku je množica poslušala županove besede. Nato je zaigrala vojaška godba cetinjska in razvil se je spreved. Gimnazijska mladina, akademiki in akademikarke, duhovniki, zdravniki, moški in ženske raznih noš in stanov, zbranih iz vseh delov Jugoslavije — vsa ta množica je korakala v mesto, da pregleda svoje dosedanje delo in napravi načrte za bodoče delo organizacij in posameznikov.

V mestu jih je pozdravil dr. Ilija Jelić, inšpektor pravosodnega ministrstva. Poudaril je sodbost in naprednost treznostnega pokreta; ta ideja je ena izmed najlepših, saj bo prinesla s seboj srečo — srečo posamezniku, družini in

narodu —, pa prinesla s seboj tudi blagostanje.

Potem je bila v Narodnem gledališču svečana treznostna akademija. Otvoril jo je inšpektor ministrstva v p. dr. Ivan Kujačić. Bila je lep izraz resnobe in pojmovanja treznostnega gibanja in navdušenja zanj. Mnogostevilne brzojavke, ki so prihajale na Cetinje, so bile dokaz, kako je že po vseh delih države zbujeval pozornost na treznost. Pri nas Slovincih se že desetletja dela zanj. zdaj bolj, zdaj manj uspešno; pri Srbih in pri Hrvatih je ta ideja bolj mlada, a se zdi precej bolj živa in delavna kot pri nas. Ta vtis smo dobili doli.

V ponedeljek 4. julija dopoldne je bil občni zbor Jugoslovanskega saveza treznostne mladosti. Predsedoval mu je dr. Ilija Jelić. Najprej je podal izjerno, dolgo poročilo Beograđanov Miodrag Popović. Okrog 30.000 dijakov in dijakinj, akademikov in akademikarke je že organiziranih. Organizacijska edinica je v vsakem kraju 20 treznostne mladosti.

Razvila se je živahna debata in nad 20 govorikov se je že v naprej prigraslilo zanj. Mladina je ostro napadala vse tiste, ki bi morali imeti več smisla in umevanja za njih težnje, pa se k večjemu povzpnejo do nekih hladnih uradnih priporočil, v osebnih izjavah in z lastnim zgledom pa razodevajo protivno mišljenje. Prirščeno in toplo pa so omenjali one vzgojitelje, ki imajo razumevanje in simpatije do treznostnega gibanja in ga vsestransko podpirajo, samo premalo jih je še.

Skoro vsi so prav stvarno govorili in z užitek smo jih poslušali. Marsikaj je bilo spodbudnega za nas. Tako smo n. pr. čuli o mestu Sabcu, ki ima menda kakih 15.000 prebivalcev. Skoro polovica prebivalstva so popolni abstinenti. Na gimnaziji je 150 delavnih članov kola treznosti. Policistov je v Sabcu kakih 40, pa jih je skoro polovica organiziranih v kolu popolnih abstinen-

Jamarji gredo na Notranjsko

Ljubljana, 22. julija.

Naš Kras je še ves poln in bogat neraziskanih čud narave, ki samo čakajo, da pride k njim raziskovalec in jim ugotovi nastanek, obenem pa tudi odkrije svetu njihove lepote in zanimivosti. Saj ni še dolgo, kar se je nekaterim mladim raziskovalcem posrečilo prodreti v jame, v katere se odleka Cerkljsko jezero in šele pred kratkim so vneti raziskovalci preiskali zanimive jame nad Ribniško dolino.

Ena znamenitih jam na Krasu je tudi Kališka jama med Grčarjem in Logatecem. Za to jamo se je zanimal desinfektor okrajnega glavarstva g. Dolar, ki se je spustil v jamo. Jama se bo odselej imenovala po njem Dolarjeva jama. G. Dolar je v jami odkril lepe kapnike in zanimive kosti nekdanjih jamskih živali, med temf tudi veliko kost nekdanjega jamskega nosoroga. Zaradi tega odkritja so se odločili ljubljanski jamarji, da prirede v ponedeljek posebno ekspedicijo v to jamo. Ekspedicije se udeležijo tudi odlični ljubljanski znanstveniki, ki bodo preiskali najdbe. Ekspedicije se med drugimi udeležijo tudi: fiziolog dr. Seliskar, paleontolog dr. Rakovec, meteorolog dr. Reja, dr. Kušar, ki bo preiskal jamsko favno, in drugi. Tehnično vodstvo ekspedicije bo imel učitelj na Vrhnikih g. Mihler, prideljen pa bo ekspediciji tudi merilca jam. Naši jamarji pričakujejo lepih uspehov od svoje ekspedicije.

Preiskava proti falzificiranju poštinih nakaznic

Zagreb, 20. julija.

Preiskava v aferi falzificiranja poštinih nakaznic se je te dni vršila s polno paro. Preiskave ne vodi samo zagrebska policija, marveč tudi policija v Belgradu, Novem Sadu in Sarajevu. Ker Mikolji še vedno trdovratno taji, so zbirali proti njemu dokazilni material. Točno so proučili njegove navedbe glede bivanja po odhodu iz kaznilnice v Mitrovici in ugotovili, da so Mikoljijevi podatki neresni. Bile so zaslišane razne priče, ki so poznale dozdevnega Ivana Grgića, ki je najel v službo Schlesingerja, da je dvigal denar. Opis »Grgića«, ki so ga podale te priče, popolnoma složi opisu Mikolji. Nekateri so tudi po fotografiji spoznali Mikolji. Na ta način se je obroč okrog Mikolji čezdalje bolj krčil, tako da niti sam ni slutil, da bo njegov zločin v kratkem dokazan. Kljub temu pa je Mikolji še vedno trdovratno tajil. Ker je policija po mestih, kjer je bival »Ivan Grgić«, pripravila ves material in zbrala mnogo dokazov proti Mikolji, je bilo sklenjeno, da Mikolji skupno s Schlesingerjem odpeljejo v ta mesta in ga soočijo s tistimi, ki so ga tam videli. Tako je danes zjutraj odpotoval z belgrajskim brzovlakom po-

Kulturni jubilej Hrvatov

30 letnica hrv. kulturnega društva „Napredka“

Sarajevo, 30. julija.

Te dni so Hrvati proslavili kulturni jubilej: 30 letnica obstoja in uspešnega delovanja hrvatskega kulturnega društva »Napredak«. Smatram za potrebno, da predstavim slovenski javnosti to veliko organizacijo, ki je danes razširjena po vseh hrvatskih krajih. »Napredak« je nastal iz dveh malih podeželskih organizacij, ki sta se istočasno leta 1902 osnovali prva v Mostarju, druga pa v Sarajevu. Mostarsko društvo je imelo nalogo, da z raznimi podporami in štipendijami pomaga revnim hrvatskim srednješolcem in akademikom, društvo v Sarajevu pa, da skuša zaposliti vajence v raznih obrtih in trgovinah. Nekaj let sta se obe društvi razvijali in delovali vsako za sebe. Ker je bilo delovanje obeh društev osredotočeno na teritoriju Bosne in Hercegovine, se je pokazalo za neobhodno potrebno, da se društvi združita.

Vse do leta 1920 se je »Napredak« bavil s tem, da je skušal zaposliti vajence. Tega leta je prišlo do novega sporazuma med njim in »Hrvatskim Radišom« tako, da si je »Radiš« prevzel dolžnost zaposlenja vajencev, a »Napredak« si je pridržal odganjanje šolske mladine in zaposlenje vajencev iz Bosne in Hercegovine v inozemstvu. Prišlo je do stvarne razdelitve dolžnosti med tema dvema organizacijama in tako sta se »Hrvatski Radiš« in »Napredak« lahko razvijala vsak posebej v večjem obsegu.

V tem letu je »Napredak« razširil svoj delokrog čez meje teritorija Bosne in Hercegovine. V Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji so se začele ustanovljati druga za drugo »Napredkove« podružnice in poverjenišтва tako, da šteje danes »Napredak« okrog 80 podružnic in okrog 50 poverjeništev z nad 16.000 društvenimi člani. Tak številni obseg predstavlja največje hrvatsko kulturno organizacijo, katero so z velikimi simpatijami sprejeli vsi Hrvati. Treba je še posebej naglasiti, da so za uspeh »Napredka« mnogo prispevali tudi verski dostojanstveniki.

Mrzla kupelj!
Proti njenim, neprijetnim posledicam pomaga Aspirin.

Proti prehladu, revmatizmu in bolečinam

Aspirin tablete

pristao samo v originalnih omotih.

•Odobreno od Ministrarstva Socijalne politike i narodnog zdravlja S. Br. 8104 od 16. 5. 1932.

licijski komisar, ki vodi to preiskavo, z njim je šel tudi inšpektor prometnega ministrstva. V spremstvu dveh policijskih agentov sta se z istim vlakom odpeljala tudi Mikolji in Schlesinger. Najprej se bodo ustavili v Vinkovcih, kjer je Schlesingerja in »Ivana Grgića«, ko sta se sestala v kolodvorski restavraciji, videlo več oseb. Ta sestanek se je vršil par dni potem, ko je Schlesinger dvignil v podružnici Prve hrv. štedionie v Sarajevu 350.000 Din in je ta denar izročil Grgiću v kolodvorski restavraciji v Vinkovcih. Osebe, ki so videlo to dvojico, so po opisu v »Grgiću« točno spoznale Mikolji. Nato bodo Mikolji odpeljali v Belgrad, kjer se je »Grgić« delj časa mudil. Tudi tam ga bodo soočili s pričami. Če bo potrebno, bodo Mikolji odpeljali tudi v Sarajevo.

Vso preiskavo so vodili tako natančno in rigorozno in zbrali tak material, da Mikolji ne bo preostalo drugega, kakor da prizna svoje dejanje. Krivda Mikolji je tako rekoč že dokazana, vprašanje pa je, če bo pvedal, kje ima denar — 1 milijon 200.000 Din —, ki si ga je na tako lahek način »pridobil«.

Hrvatski metropolit je pred vojno daroval 50.000 zlatih kron za zidanje Napredkove palače v Sarajevu. Blagopokojni vrhbosanski nadškof dr. Josip Stadler je tudi denarno mnogo pomagal v času, ko se je dokončeval »Konvikt kralja Tomislava« v Sarajevu. Sedanji nadškof dr. Ivan Šarić je prisločil v pomoč »Napredku« v najusodnejšem času in »Napredak« ga je iz hvalečnosti kot najvažnejšega in najuglednejšega patriota izbral za svojega protektorja.

Sedanji predsednik »Napredka« Ante Alaupović, župnik iz Novega Sarajeva, že sedem let predseduje društvu na veliko zadovoljstvo »Napredka« in vsega hrvatskega naroda, kateremu je njegovo delo namenjeno. V upravi mnogih podružnic stoji na čelu mestni župnik, ki s svojim zglednim delovanjem prednjači ostalemu članstvu.

»Napredak« ima v mislih širok program, katerega namerava izvesti. V načrtu so še konviti v Banja Luki, Mostarju in Splitu ter več društvenih domov po raznih krajih.

V Sarajevu ima »Napredak« ogromno knjižnico z nad 20.000 knjigami, dve svoji godbi, eno v Sarajevu, drugo v Lumbardi na Korčuli v Dalmaciji, in svoje prosvetne domove v raznih krajih Bosne in Hercegovine, ki so žarišča nacionalne zavesti in prosvetnega napredka za okolico. Pred 10 leti je bila v Sarajevu na iniciativo »Napredka« osnovana »Napredkova Zadruga«. Ta početka mal denarni zavod na temelju združništva se je v teku te dobe razvil v pravi nacionalni denarni zavod, ki je v ponos kot svetel zgled dobre združne organizacije. — Letošnji društveni proračun znaša okrog 2.500.000 Din. Od tega je največji del namenjen za štipendije in podpore učencem na visokih in srednjih šolah.

Če ta pregled sumiramo, potem šele vidimo, da ima ta kulturna ustanova velik uspeh in so Hrvatje lahko ponosni s svojim »Napredkom«.

(Rp.)

tov. Dijaki učiteljskega imajo vsakih 14 dni treznostna predavanja za ljudstvo.

Jako prirščeno je govoril neki prof. — imena mu ne vem — učiteljska iz Osjeka, ki je pripeljal več svojih dijakov in dijakinj na Cetinje. Predlagal je resolucijo, naj bi se treznostno delovanje smatralo kot odlično narodno-izobraževalno delo; naj bi se pri napredovanju posebno upoštevalo; naj bi se pri podeljevanju učiteljskih in proforskih služb posebno upoštevali oni, ki bi mogli na prošnjo zapisati: »Sem že toliko in toliko let popoln abstinent in hočem za popolno vzdržnost od opojnih pijač delati med šolsko mladino in med narodom.« Navdušeno mu je ploskala vsa dvorana.

Polne štiri ure je trajalo to dijaško zborovanje. Ko je naša skupina odhajala iz poslopja, smo bili te misli: na jugu so nas prehiteli, tam bolj zares in bolj sistematično delajo; znali so vzbuditi simpatije, zato bodo bolj hitro napredovali, zlasti ko bodo ti mladi fantje in ta dekleta zavzela javne službe.

Popoldne ob pol 4 je imel Jugoslovanski savez treznosti svoj občni zbor. Začel ga je upokojeni zagrebski vseučiliški profesor dr. Dragutin Mašek, vodil ga je pa z nenavadno spretnostjo in uglasnostjo podravatelji zagrebske Jugoslovanske banke, Edo Marković.

Na programu je bilo najprej zelo izjerno poročilo dr. Vuka Vrhovca o zgodovini protialkoholne borbe od leta 1874 pa do danes. Poslušali smo, kako se je treznostna ideja vzbudila: žalosne domače razmere so kar kričale po njej; prvi možje so se opogumili, da jo presadijo iz tujine na domačo tla. Zadel je na odpor in posmeh. Pivska tradicija in alkoholna industrija sta ji nasprotovali, oblasti še niso imele smisla zanj; težko je bilo biti popolnoma vzdržan od alkohola, še težja je bila protialkoholna propaganda. Vendar borilci in borilke niso klonili ob še tolikih ne-

uspehih, vedno iznova so naskakovale udarne čete. Tišina je vladala po zborovalni dvorani in s spoštovanjem smo poslušali imena junakov in junakinj. V majhni manjšini so bili, pa saj se vsaka večja ideja rodi in izživi le v manjšini in šele iz nje zakraljuje nad javnostjo.

Tudi popoldne se je razvila obširna in stvarna debata. Zdravniki in profesorji, duhovniki in uradniki raznih področij, možje in gospe so se oglašali k besedi. Zahtevali so, naj postane popolna vzdržnost od alkoholnih pijač res narodni pokret, zato jo je treba propagirati v vseh posamičnih stanovskih in slojnih poedinih. Zlasti mora prodreti med kmete, v ta najbolj bedni sloj, ki gara in trpi pomanjkanje, pa njima ne svoje zbornice ne komore.

Pravoslavni so prosili, naj se njih cerkvene občine zainteresirajo za protialkoholni pokret in odločno porabijo vsako ugodno priliko zanj. Ženstvo naj se bolj zavzame za ta pokret, saj radi alkoholizma in družini žene najbolj trpijo. Neka Sarajevčanka je zaklicala dekletom, naj nobena več ne prodaja opojnih pijač pri javnih prireditvah, naj bodo te prireditve sklicane še v tako vzvišene namene. Država naj zmanjša prevozne takse za sadje, da bo iz južnih pokrajin laglje prišlo tudi v severne; naj tudi poskrbi za boljši izvoz grozdja.

Enoglasno so vsi govorniki zahtevali naj osnovne šole posvečajo vzdržnosti od opojnih pijač prav posebno pažnjo. Potem da naj se piše o tem problemu v liste in publikacije, ki so najbolj razširjene. Pri tej priliki se je izrekla posebna pohvala naši Mohorjevi družbi, ki je lani v 60.000 izvodih razdelila med ljudi protialkoholno knjižico. Casopisje ima predvsem nalogo, narod vzgajati in dvigati, ne pa zgolj radovednosti strofi.

K besedi so se prav stvarno oglašali tudi Slovenci. V imenu »Svete vojske« je govoril Janez Kalan, ki je na jugu še nekam bolj upoštevan

Ljubljana

Ljubljanski obrtnik - davkoplačevalec

Ljubljana, 21. julija.

Na mestnem magistratu, v posvetovalnici so na vpogled sezname ljubljanskih davkoplačevalcev in sicer tistih, ki imajo samostojna podjetja, obrti in industrije, pa tudi pisarne, delavnice in podobno. Navedeni so tudi dohodki teh podjetnikov, kolikor jih pač ceni davkarja in od katerih jim bo treba plačevati davke. Ljudje skoraj vsako dopoldne neprestano podajajo drug drugemu vrata ter prihajajo v posvetovalnico in si ogledujejo te sezname. Najmanj vsak drugi pa vpraša se, kje se je treba pritožiti, zakaj zdi se mu, da ga je davkarja previsoko ocenila...

Danes navajamo nekaj podatkov iz tega seznama, ki kažejo samostojne pisarne, delavnice in obrti. Tako izvedemo iz seznama, da je v Ljubljani 72 samostojnih odvetniških pisarn, na katere je naložen davek. Po večini so odvetniki ocenjeni, da imajo dohodkov od 24.000 do 30.000 Din čistega letno. Dve pisarni sta ocenjeni na 100.000 Din. Dalje je v Ljubljani 5 notarjev, od katerih je eden najnižje ocenjen na 12.000 Din, eden pa na 60.000 Din.

Zobozdravnikov je v Ljubljani 11, ki so ocenjeni po večini z dohodki od 15 do 20 tisoč Din, največ eden s 100.000 Din. Samostojnih zoboteknikov je v Ljubljani 26, ki imajo dohodke do 48.000 Din. Inženjerjev, arhitektov in geometrov, ki imajo samostojne pisarne, je 22 in so ocenjeni z dohodki do 40.000 Din.

Carinskih posrednikov in senzalov je v Ljubljani 13, ki so po večini še ugodno ocenjeni. Največji je eden, ki je ocenjen na 80.000 Din. Posredovalcev in raznih agencij je 10 in so ocenjeni z zneski do 48.000 Din.

Samostojnih umetnikov, ki niso drugje v službi ter morajo od svoje umetništve plačevati davke, je v Ljubljani 12. Ocenjeni so z malimi dohodki in je med njimi prava izjema nekdo, ki je ocenjen z dohodkom 20.000 Din.

17 je babic, pedikerjev in maserjev, ki morajo plačevati ta davek, namreč dohodnino. Ocenjeni so z dohodki do 12.000 Din. Postreškov in komisijonarjev je v Ljubljani 37 samostojnih in imajo povprečno 2500 do 3600 Din ocenjenega dohodka. Dva postreška sta, ki sta cenjena zelo visoko, namreč na 4300, oziroma 4500 Din dohodkov. Izvoščkov je v Ljubljani 48 in so ocenjeni s približno 4000 do 10.000 Din dohodkov. Največji je ocenjen na 12.500 Din dohodkov. Samostojnih čevljarjev je v Ljubljani 88 in so ocenjeni z dohodki 2000 do 36.000 Din. Samostojnih krojačev je v Ljubljani 77 in so ocenjeni z dohodki od 1200 do 25.000 Din. Po večini pa so tako čevljarji kakor tudi krojači ocenjeni z dohodki pod 10.000 Din. Sivlji je v Ljubljani 9 boljših in so ocenjene z dohodki od 10.000 do 26.000 Din. Malih sivlji pa je 80 in so ocenjene vse pod 10.000 Din. Modisti je 7 in so ocenjene pod 3600 do 8400 Din.

Pekov in slaščičarjev je 34, ki so ocenjeni dobro, z dohodki do 60.000 Din. 12 pekov je ocenjenih pod 10.000 Din, po večini pa so ocenjeni z zneskom 10.000 do 20.000 Din.

Lesni obrtniki, kakor mizarji, tesarji, kolarnarji, strugarji, sodarji in podobari, so povprečno ocenjeni dobro. Seveda je vmes dosti takih, ki so ocenjeni samo po 6000 do 10.000. So pa

Naši avtomobilisti počaste svoja zaščitnika sv. Krištofa

Dne 24. t. m. se vrši na Jezerskem vrhu, kamor priredi ljubljanska sekcija Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije izlet, mala, a lepa svečanost. Naši avtomobilisti bodo počastili sv. Krištofa, svojega zaščitnika, obenem pa bo razvil nov klubski prapor. Blagoslovitev vozil in prapora bo opravil župnik pri Sv. Krištofu v Ljubljani, p. Kazimir Zakrajšek. Svečanost je določena na pol 12, vsled česar se pričakuje, da bodo avtomobilisti in motociklisti do 11 zvečer na Jezerskem vrhu zbrani na travniku poleg restavracije ob državni meji, kjer se vrši potem tudi tobačenje in zabava.

Da bi mogli prisostvovati tej lepi in pomembni svečanosti tudi oni člani kluba, ki nimajo drugega prevoznega priključka, je oskrbel klub poseben avtobus, ki bo odpeljal izpred sedeža kluba, t. j. s Kongresnega trga 1, pred kavarno Zvezda, ob 8 zjutraj. Cena vožnje tja in nazaj 60 Din. Oni, ki žele uporabiti to možnost prevoza, morajo javiti svojo namero tajništvu kluba najkasneje do petka popoldne. Povratek okrog 15 popoldne.

Izlet je namenjen vsemu članstvu, udeležiti se ga torej vsi redni člani, člani Klava avtomobilistov in člani Motosekcije s svojci in drugimi znanci, prijatelji motorizma. V slučaju slabega vremena se vrši izlet nekoliko kasneje, v negotovosti pa je povprašati tajništvo, ki posluje v nedeljo do pol 10 dopoldne (telefon 21-93).

© Zanimanje za Belo Krajino. Med ljubljanskimi belokranjskimi rojaki je zbudila veliko za-

in spoštovan ko pri nas; ko je vstal k besedi, so mu priredili prisrčno ovacijo. Potem so govorili Leopold Puhar, Angelo Cerkovnik in Alojzij Pavlič.

Proti koncu so dajali voditelji Jugoslovenskega saveza treznosti pojasnila, zakaj ne morejo skupno delovati s protizdravskim gutterskim redom, ki ima protialkoholno borbo na svojem programu. To pa zato, ker nečije odbiti katoličanov, katerim je ta red cerkveno prepovedan; tudi jim ne prija njegovi obširni, tajni obredi, še manj pa nedemokratska zasnova gutterskega reda, v katerem se člani ločijo v pet vrst, ki niso vsakomur dostopne.

Tudi popoldanske štiri ure so nam hitro potekle. Kar poživili smo se za delo za to prelepo idejo.

Zvečer je bil v gledališču treznostni film, kako slavnska srečna družina propada in propade zaradi pijače. Ta film moramo videti tudi v Sloveniji, zlasti med šolsko mladino in med kmet-skim ljudstvom. Pred filmom so nam cetinski fantje in dekleta v svojih pestih narodnih nošah zaplesali v več oblikah svoje narodno kolo.

Drugo jutro, v torek 5. julija, smo se odpravili proti domu. Nekoliko nas je zadržal dopisnik beografske »Politike«, ki se je na vsak način hotel razgovoriti z g. Janezom Kalanom in do-slovno imeti njegove večerajšnje izjavjanja, da jih priobči v svojem listu.

Vračali smo se čez Kotor, potem z železnico čez Hercegovino, Bosno in Zagreb. Večina Slo-vencev se je pa peljala iz Cetinja na Budvo ob morju in od tam z ladjo proti severu, ker so bili tja grede prišli čez Bosno.

Dal Bog, da bi tudi cetinski treznostni kongres znatno pripomogel pri delu za iztreževanje ljudstva, tudi našega slovenskega ljudstva.

vmes tudi taki, ki so ocenjeni od 20 do 72 tisoč Din. Teh obrtnikov je skupaj 49 in od teh jih je 35 nad 10.000 Din.

Sedlarjev, ščetarjev, jermenarjev in tapet-nikov je 27 in so ocenjeni skoraj vsi z dohodki okoli 10.000 Din, 2 sta ocenjena na 20.000 Din, eden pa na 60.000 Din.

Urarjev, fotografov, zlatarjev, pasarjev in pozlatarjev je v Ljubljani 25 in so ocenjeni po večini okoli 10.000. Nekaj je seveda manjših, največji pa je ocenjen na 20.000 Din.

Pleskarjev, soboslikarjev in črkoslikarjev je 33. Taksirani so dobro, po večini okrog 20 tisoč Din, največji pa na 40.000 Din.

Kovinarjev, to je kleparjev, kovačev, ključavničarjev, vodovodnih instalaterjev, mehani-kov, elektrotehnikov in kotlarjev je v Ljub-ljani 77 in so ocenjeni precej visoko. Le malo jih je ocenjenih izpod 10.000 Din, največji je ocenjen na 50.000 Din.

Brivcev je v Ljubljani 41. Največji je oee-njen na 60.000 Din čistega, 6 jih je ocenjenih nad 40.000 Din, ostali pa z dohodki okoli 10.000 Din čistega. Dimnikarjev je 13 in so ocenjeni z dohodki od 8.000 do 14.000 Din.

Zasebnih učiteljev, ki bodo plačali dohod-nino, je v Ljubljani 8 in so ocenjeni z dohodki od 2000 do 6000 Din, eden pa je ocenjen na 17 tisoč Din.

Raznih obrtnikov, kakor zidarjev, torbar-jev, knjigovezov, steklarjev, krovecv, dežni-karjev, krznarjev, kartonažerjev, klobučarjev, pečarjev in preparatorjev je 22 in so ocenjeni po 6000 do 25.000 Din. Eden je ocenjen na 40 tisoč Din.

Tu imamo še najmanjše samostojne obrt-nike namreč kostanjeve. Ocenjeni so z do-hodki po 200 do 400 Din, eden pa se je povzpel celo do 800 Din.

Mesarjev je v Ljubljani 76. Davčna oblast smatra od teh 75 za obrtnike, 3 pa za industri-jalce. Mesarji so kar dobro taksirani. So sicer vmes reveži, ki jih davkarja ceni le na 800 Din, po večini pa so cenjeni na 20 do 40 tisoč Din, težki mesarji tudi do 60.000 Din, da ome-njenih treh industrijalcev ne štejemo sem.

Zavarovalnih agentov je v Ljubljani 6, ki bodo plačevali dohodnino. Njih dohodke ceni za prvo četrtletje tega leta davkarja: enega na 16.000 Din, enega na 6000 Din, dva na 3000 Din in dva na 600 Din.

Obratov s strojinim pletenjem in vezenjem je v Ljubljani 18. Cenjeni so od 2000 do 32.000 Din čistega dohodka. Po večini pa so pod 10.000 Din.

Stavbenikov je v Ljubljani 16 in zdi se, da vsi dobro zaslužijo. Največji je podjetje ing. Dukič, ki je ocenjeno 200.000 Din, drugi pa so manj ocenjeni. Večino jih davkarja ceni od 20.000 do 100.000 Din. Slednjič imamo še razna podjetja, kakor samostojne pisarne, posredo-valnice, klisarne, manjše in srednje tiskarne, dnevnike, revije, tednike, druge liste, založbe in slično. Tih obrti in podjetij je 40, največji znesek pa je ocenjen na 90.000 Din. Pri neka-terih listih je morala celo davkarja priznati, da nimajo dobička, temveč da jih izdajatelj izdaja iz golega idealizma. Pri njih je nave-dena namesto dobička le izguba.

dovoljstvo vest, da je železniška uprava uvedla ob nedeljah izletniški vlak iz Ljubljane do Metlike, ki odpelje iz Ljubljane ob 5.25. Kakor čujemo, se za nedeljo pripravljajo več skupin izletnikov na Dolenjsko in v Belo Krajino. Nekatere skupine namera-vajo obiskati razne izletne točke, zlasti Gorjanec, pa tudi razne gorice na Dolenjskem in v Beli Kra-jini. Zeleti bi bilo le, da bi se ti izletniški vlaki obdržali, zlasti pa da bi se Ljubljancem enkrat za-vedli, da imata Dolenjska in Bela Krajina prav tako mnogo privlačnosti kakor Gorenjska.

© Na večerajšnji seji upravnega odbora kre-ditnega društva Mestne hranilnice ljubljanske je bil izvoljen za predsednika kavarnar in restavra-ter Franjo Krapež, za podpredsednika pa stavbenik Danijel Battelino.

© Ogenj na Dunajski cesti. V noči od srede na četrtek ob četrtni na 3 je posestnik Peterca telefonično obvestil poklicne gasilce, da gori baraka na Du-najski cesti št. 47. Gasilci so na kraj požara takoj odhiteli s tremiskim avtom ter so ogenj gasili skoraj do tri četrti na 4. Gorela je baraka, ki je last slaščičarja Josipa Kirbiša v Celju. V baraki stanuje uboga vdova Marija Marš s svojo družino. Prostore v podstrežju pa je oddala kot prenočišče štirim moškim. Gasilec se je posrečilo, da so rešili vdovi vsaj stanovanje, tako da baraka ni pogorela do tal, temveč le deloma, pač pa je ogenj uničil tudi nekaj pohištva in obleke. Ogenj je nastal najbrž na ta način, da je komu od prenočujočih padla sveča na tla.

© S cest in ulic. Delavci mestne planarne napeljujejo nove plinske cevi po Lingartovi in Robbovi ulici. — Ob Vodovodni cesti so napravili nov hodnik ter ga nasuli s peskom. — Ob novih cesti ter tudi hodnik. Cesta je pač samo začasna, dokler ne bodo tam zadaj speljali široke ceste, ki bo vezala Šiško z Dunajsko cesto. — Ob Ma-sarykovi cesti med Miklošičevo in Kolodvorsko ulico so asfaltirali hodnik, skoraj 5 metrov širok. — Groharjevo ulico na Mirju vso prekopavajo, ker ji hočejo urediti nagibnost. Obenem naj bi tam uredili tudi hodnike. Ta del mesta je zdaj večinoma ves zazidan ter bi bili potrebni ob hod-nikih vsaj kamniti robniki. — Onstran novega mostu na Mirju pa Groharjevo ulico nasipajo, ker je prejšnji nivo ceste znatno nižji od nivoja no-vega mostu. — Za tlakovanje sta pripravljena Resljeva cesta in Čopova ulica, povsod je že pri-pravljeno gradivo. — Na Marjinem trgu in na Dunajski cesti pred Figovcem so večeraj zjutraj ljudje začudeno ogledovali z apnom zašrtane kro-ge in druge črte, ki so jih naredili za poskus, kako naj bi se na teh dveh prometnih križiščih uravnel vozi in avtobusni promet. Na obeh kra-jih naj bi se zgradil sredi trga velik otok, ki naj bi ob svojih robovih odbijal ves vozi promet sploh, pešci pa bi se ga lahko posluževali.

© Stopnice ob Ljubljani. Raznih manjših del in vrzeli, ki jih je ob zazidanem obrežju Ljubljance lahko opaziti, je dovolj po vsem me-stu. Med taka dela spadajo tudi stopnišča, ki so bila pač na mnogih krajih zamišljena, nikjer pa ne do konca zgrajena. Te dni so se delavci pod-jetja »Slograd«, ki je letos zlečitalo regulacijska dela v Ljubljani, lotili tudi teh stopnišč. Napravili so oporne betonske zidove za stopnišča ob Ljubljani na Dvornem trgu, nasproti Dvor-nega trga na Cankarjevem nabrežju ter na Gal-lusovem nabrežju nasproti Novega trga (prej Turjaškega). Naprava teh stopnišč spada namreč med regulacijska dela, ki se izvršijo v letošnjem gradbenem programu. Takšna stopnišča v strugo

Zadnja poročila:

Resolucija o razorožitvi sprejeta

Italija ni glasovala — Sovjetski predlog zavrnjen

Zeneva, 21. jul. tg. Danes je bila zelo ži-valna seja glavne komisije razorožitvene kon-ference. Popoldne je bila razprava o končni resoluciji in je bilo zaedno prvo glasovanje sprejeto. Preseneča pri tem razmeroma majhno število glasov, s katerimi so bile posamezne točke sprejete. Resolucija v sedanjih obliki je bila sprejeta s pičlo večino, vrod k resoluciji komaj z dvetretjinsko večino. Mnoge delega-cije so se vzdržale glasovanja, med katerimi so tudi Nemčija in njeni bivši zavezniki, ne-katere od osmih malih držav, Norveška itd.

Odklonilo stališče Sovjetske Rusije je utemeljeval Litvinov s tem, da predstavlja ta resolucija samo splošno izjavo, ki ne prinaša ničesar bistvenega, ki daje torej veliko manj, kakor so pričakovali. Ruski predlog na koncu resolucije, ki gre za tem, da se znižajo vse vojne sile za najmanj eno tretjino z izjemo malih držav in onih držav, ki so se že razoro-žile, je bil odklonjen s sprejetjem prvotnega teksta s 30 proti 5 glasovom, pri čemer 15 de-legacij ni glasovalo. Italijanski delegat Balbo je izjavil, da Italija neče kaliti splošne soli-darnosti, toda je vendar primoran, da se tega glasovanja vzdrži, ker resolucija nikakor ne prinaša tega, kar je ves svet pričakoval.

Sprejeta oblika resolucije ugotavlja, da je prišel čas, da se zagotovi svetovni mir in da se prepreči usodopolno tekmovanje v oboroževa-nju. Sklenili so: 1. da se vrši substancialna razorožitev s pomočjo koalicije, 2. da je naj-boljše sredstvo razorožitve znižanje napadalnih vrst orožja.

Ostre debate so bile glede prvega odstavka drugega člena, ki se dotika razorožitve v zraku in napada iz zraka. Prepoved zračnega napada se začasno ne more izvršiti, ker je vezana na razne pogoje. Ta točka je bila sprejeta z 29 proti 4 glasovom, dočim se je 12 diplomatov vzdržalo. Tudi glede razorožitve na suhem, glede katere je bil večeraj med vodilnimi dele-gacijami dosežen sporazum, je bila nekoliko spremenjena. Holandska in Švedska sta pred-lagali, da bi se število topov nad 6 cm kalibra omejilo. Končno je bil prvotni tekst sprejet s 34 proti 6 glasovom, dočim se jih je 6 vzdržalo glasovanja.

Prvi dan izjemnega stanja Komunisti morajo v ječo

Berlin, 21. jul. tg. Prvi dan izjemnega stanja je potekel mirno. Policija je aretirala 160 komunistov, ki so trosili komunistične le-take, v katerih pozivajo delavstvo k generalni stavki.

Karlsruhe, 21. jul. tg. Badenski ministrski predsednik je vložil pri državnem sodišču pri-todbo radi izrednih korakov državne vlade, ki nima pravice, odpustiti in namesčati deželne uradnike.

Obenem je badenska vlada napravila pri državnih vladi potrebne korake, da bi prepove-dala vsako nošjo uniform.

„Denar ali smrt“

Nesigurnost v mariborski okolici narašča

Maribor, 21. julija.

Gozdovi mariborske okolice so postali zatočišče raznih sumljivih klatežev, katerim nudijo stre-ho brlogi in vejevje, hrano pa vse, kar zori sedaj okoličinam na polju in v sadovnjakih. Nekaj časa so taborili ti klateži v neposredni okolici Maribora nad Tremi ribniki, česte racije pa so jih pregnale sedaj v gozdove na desnem bregu Drave, ki se raz-tezajo med Hočami in Sv. Miklavžem. Ti gozdovi so bili že od nekdaj na slabem glasu, v zadnjem času so postali pa še bolj razvpiti. Ljudje so vedeli, da ne bo prinesla navzočnost klatežev nič dobrega in res je prišlo te dni do prvega roparskega na-pada, ki se je k sreči izlekel še dokaj dobro in brez večje škode. 19 letna Režika Hazabend, hči železniškega službenca, se je peljala od Sv. Miklav-ža po novi cesti v Hoče na obisk k svoji sestri. Ne-kako sredi poti pa se je zagnal nenadoma iz grma na cesto moški ter vrgel dekleta s koleca. Z besedami »denar ali smrt« je planil nad dekleta ter ga z grožnjo spravil v smrten strah, da je vsa trepetala.

30 letnico mašniškega posvečenja so skupno obhajali te dni v Mariboru trije posvečenci iz leta 1902., in sicer duhovna svetnika Martin Petelinšek, veroučitelj v Mariboru, in župnik Franc Močnik od Sv. Stefanja pri Zmstvu, ter župnik Aloj-zij Zamuda iz Črešnjave. Zjutraj je bila sv. maša, ki jo je daroval duh. svetnik Martin Petelinšek. Slavljenici so bili gostje stolnega kanonika, župnika in dekana msgr. Mihaela Umeka. Ob lepem jubi-leju naše najprisrčnejše čestitke!

Duhovne vaje za lavantinske duhovnike. Skupne duhovne vaje, in sicer prvi tečaj, se vršijo kot že objavljeno od 25. do 29. julija t. l. v pro-storih knezoškofjskega Dijaškega semenišča v Ma-riboru. Začetek ob 19. Vodil jih bo p. dr. Regalat Čebul. Čas za prijavo je še do 24. t. m. Prijavitel-se je mogče tudi naravnost na ravnateljstvo Dijaškega semenišča v Mariboru, Korosčeva ulica 12. Udeleženci, ki želijo posebne sobe, naj svoje želje pravočasno sporočijo semenišnemu ravnatelstvu. Bivanje pri zasebnikih ob času duhovnih vaj ni v skladu s cerkvenimi navodili o duhovnih vajah. — Vodstvo.

Eksekucija z zaprekami. Prizor, ki je nudil občinstvu obilo zabave in škodoželjnega smeha, se je odigral preteklo sredo na Glavnem kolodvoru. Pred lepo limuzino, ki je last nekega avtoizvoščeka, se je kar naenkrat pojavil sodni eksekutor ter po-molil lastniku voza, ki je čakal na goste, pod nos sodno odločbo, s katero se mu vozilo zaradi nekih nedolgaletnih terjatev. Lastnik avtomobila je nekaj časa srepo gledal, nato pa je nekaj poonegavil v vozu okrog raznih ročajev, naglama stopil s se-deža na cesto, zaloputnil vrata limuzine ter jih za-klenil s ključem. S škodoželjnim nasmehom se je nato izgubil, pustil sodnega organa z njegovim spremstvom pred avtomobilom. Eksekutor je nekaj tudi se ni dal voz premakniti z mesta. Izvršilni or-gan je odšel po vozniška ter se vrnil s parom konj, katere so vpregli pred limuzino. Toda po nekaj metrih so morali konji odnehati; limuzina je bila kot prikovana na cesto. Sedaj so okoli stoječi strokovnjaki pojasnili, da je lastnik vstavljal prestavo v hod nazaj ter ne bo mogče zaradi tega z nobenimi konji premakniti vozila z mesta. Izterjevalec pa še ni vrget puške v koruzo. Prišli so končno postrež-želci, vstavili pod zadnja kolesa drogeve ter dvig-nili zadnji del avtomobila na nizke močan vozček. Sedaj pa je bil avtomobil kar naenkrat gibljiv in konji so ga z lahkotno zavleki v najbližjo garažo, kjer pričakuje nadaljnje usode.

Ljubljance so potrebna na večih krajih za slučaj kake nesreče na Ljubljani, dalje tudi za prista-janje žolnov itd.

Vozno nasajeni in urejeni vrtovi in okra-šena okna so videti letos tudi pri par hišah na Škofovcu; tako škofovi vrti pri Sv. Petru, v Jegličevi ulici (2), na Friškovicu (2), lepo okrašena okna pri hiši št. 17 in 20 v Ilirski ulici, pri Po-zenelovi hiši v Škofji ulici (II. nadst.), deloma tudi pri mestni stanovanjski hiši na Jegličevi ce-sti in par vrtovi ob Šmartinski cesti.

V mestni klavni Ljubljanski se bo v soboto 23. t. m. ob 15. uri prodajalo na prosti stojnici pra-šičje in telečje meso.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva 20. Časa gledal voz, poskušal odpreti vrata, pa ni šlo;

V dobi mlačve so sedaj na vrsti nesreče pri mlatinicah. Večraj je bil pripeljan v mariborsko bolnišnico iz Kaple na Kozjaku 14letni Franc Anzenberger, ki je pri podajanju žažel z desno roko v mlatinjski boben. Zobovje je fantu roko čisto razcefralo.

Nevaren padee. V Hočah se je ponesrečila 57 letna žena delavca Katarina Korb. Padla je tako nesrečno, da si je hudo poškodovala desno roko ter se je morala zateči po pomoč v mariborsko bolnišnico.

Celje

Kaj je z markacijami? Zelo lepa izletniška točka v daljni okolici celjski, kamor hitijo Celjani in tuji zelo pogosto ob lepem vremenu, je pri-jazni kraj Svetina. Tja vodi več prap lepih poti, tako da človek dostikrat ne ve, katera je najlepša med njimi in katero bi si izbral za izlet. Škoda je samo, da poti do Svetine niso markirane, vsaj vse ne. Ona pot n. pr. ki vodi na Celjsko kočo, a obenem tudi na Svetino, je markirana samo za Celjsko kočo. Zeleti bi bilo, da se markirajo tudi vse poti na Svetino in apeliramo na SPD, da to stori.

Borza dela. Število brezposelnih, ki jih ima v evidenci Borza, se je znižalo od 1066 na 1032 (med njimi 859 moških in 173 žensk). — Na raz-polago pa je delo za 5 prvovrstnih rudarjev, za 1 kolarskega pomočnika, za 1 stavbno-mizarskega pomočnika in za 7 vajencev in sicer: za 3 pekov-ske, za 1 mizarskega, za 1 pečarsko-lončarskega, za 1 krojaškega in za 1 trgovskega. — Za ženske delovne moči pa je delo na razpolago za 1 plačilno natakario, za 2 kmečki dekli, za 1 natakari-co, za 2 kuharici, za 3 služkinje in za 1 natakarsko vajenko.

Nedejski nogomet. Kakor smo poročali že v večerajšnji številki, se vrši v nedeljo 24. t. m. na igrišču na Glaziji kvalifikacijska nogometna tekma med SK Celjem in Atletiki. Ker vemo že iz iz-kušnje, da so tekme med imenovanima kluboma vedno zelo vroče, čisto celo surove, apeliramo na LNP, da odredi za tekmo kakega dobrega in ob-jeektivnega sodnika, ki bo znal preprečiti preostro igro.

Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem tednu od sobote 23. t. m. do vstetega petka 29. t. m. lekarna Pri križu v palači Ljudske posojilnice na Kralja Petra cesti.

Ptuj

Izkopine iz rimske dobe. Kanalizacija bol-nišnice in hiralnice zelo hitro napreduje. Gradbeno vodstvo je v rokah tvrdk Nassimbeni je Maribora in Dengg iz Ptuja. Pri prekopavanju bolniškega parka 1.80 m globoko so odkrili cesto, ki je za časa Rimljanov vodila skozi Ptuj. Kakih 20 m od te ceste proti severovzhodu pa so našli na grob, ki je vseboval razna okostja, lončeno posodo, lončeno svetiljko in nekaj novcev iz rimske dobe. Zališog so delavci pri izkopavanju posodo razbili in le novce, ki so bakreni in prav dobro ohran-jeni, so spravili. Tudi novci datirajo iz rimske dobe.

Iz orožniške službe. Komandir orožniške po-staje pri Sv. Urbanu, narednik Vinko Polmin, je premesnil v Cetinje.

Dnevna kronika

Avtomobilska nesreča

Cerklje ob Krki, 20. julija.

Včeraj okrog 1 popoldne se je pripetila ne da le ob Cerkli precej huda avtomobilska nesreča, ki je k sreči ostala brez človeških žrtev. Pač pa je materialna škoda precej velika.

Privozila sta na precej hud ovinek nad cerkljanskim klanecem dva avtomobila. Enega je sofi-ral S. L., uslužben pri »Maksimski mesni in- dustriji« v Zagrebu, drugega pa M. V., jurist iz Za- greba. Oba sta vozila precej hitro, karambol je bil neizogiben, ker je ovinek zaprt in je M. V. v- sled prehitrega zaviranja počila pnevmatika. Av- to »Maksimski« je s tako silo priletel ob obe- stni kamen, da ga je izdrl, drugega pa je vsled hu- dega udarca obrnil pravokotno čez cesto. Oba vo- za imata popolnoma zbiti prvi levi kolesi s hla- dilnikoma vred. Vozača pa sta kljub silnemu udar- cu dobila le lažje poškodbe. S. L. po prsih, s kate- rimi je udaril v volan, in po glavi, s katero je raz- bil varovalno šipo, M. N. pa po nogah.

Nesrečen padec

Borovnica, 21. julija.

Huda in za življenje nevarna nezgoda je vče- raj na večer doletela 34 letnega Viktorja Telbana v Borovnici. Na mah se je proti večeru peljal s kravama, pa je vodil kravi spredaj, da bi se na tej kaj ozki poti, ki vodi pod mostom, brez more- bitnega udara srečal z nasproti prihajajočim vo- zom, ki so ga prav tako vlekle krave. Pa je ne- sreča hotela, da je pri tem svojem ravnanju prišel med obojne krave, ki so ob srečanju druga k drugi proti sredi zavozile ter sta se notranji podgrnili, kar je imelo za posledico, da je Viktor, ki je pri- šel vmes, padel tako nesrečno, da mu je šel preko prsi in trebuha voz. Dobil je pri tem hude poškod- be na glavi, vratu in stegnu. Zlomila se mu je tudi ključnica, poleg tega pa ima najbrž še hude notra- nje poškodbe. Nesrečnega fanta so na zdravniškovo odredbo takoj zvečer prepeljali v bolnišnico.

Koledar

Petek, 22. julija: Marija Magdalena; Lavrencij.

Novi grobovi

† V Ljubljani je po dolgi, hudi bolezni mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Novakova, sopro- ga odvetnika dr. Janžeta Novaka. Zapušča poleg g. soproga tudi dva otroka. Truplo bodo blago- slovili v soboto zjutraj ob 7 pred hišo žalosti, Lin- hartova ulica 20 in nato prepeljali k večnemu po- čitku v Notranje Gorice. Blag ji spomin! Žaluo- čim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrla gospa Katarina Mar- tinec, vdova pa ravnateljice deželne deske. Pogreb bo danes popoldne ob 4. Svetila ji večna luč! Pre- ostalim naše sožalje!

Osebnosti

== Iz profesorske službe. Na možko učitelj- šče v Ljubljani so premeščeni: dr. Gregor Zer- jav, Friderik Tarson-Specter, Leopoldina Kump- ova, Rudolf Gröbming, Venceslav Copic, Milko Mesojedec, Rudolf Koprivnik, Maks Robič, Ciril Bernot, vsi doslej na ženskem učiteljsku v Lju- bljani. — Z ženskega učiteljsku v Mariboru na tamkajšnje možko učiteljsku so premeščeni: ravnatelj Fran Kaduc, Rudolf Pregelj, Franc Osterc, Ervin Robas, Ernest Neuman, Simon Milač in Franc Baš. — Iz državne službe so odpušteni: Olof Globočnik, suplent klasične gimnazije v Ljubljani, Martin Fortuna in Rajko Kanduč, sup- lenti realne gimnazije v Ptuj, Vincenc Bernik in Niko Kuret, suplenti realne gimnazije v Kra- nju, Oton Sajovic, suplent gimnazije v Varaždinu in delodajatelj v službo na gimnaziji v Ptuj, Silva Vogelcnik, suplentinja realne gimnazije v Muski Soboti in Andrej Kocjan, suplent realne gimna- zije v Muski Soboti.

Ostale vesti

— Izletniški promet z Avstrijo. Na pobudo, ki jo je prejel zvezni kancelarni urad (zunanj zade- ve) iz krogov, ki se zanimajo za tujski promet na Koroškem in Stajerskem, je med Jugoslavijo in sosednjima zveznima deželama Koroško in Stajer- sko uveden poseben izletniški promet, ki omogo- ča jugoslovanskim državljanom, ki se hočejo dokazljivo samo za kratko bivanje podati na av- strijsko izletniško ozemlje, da dobijo vizum za 7dnevno bivanje na zveznem ozemlju za znižano pristojbino 2 S. Ako pa želi izletnik dalje ostati, mora doplačati samo razliko do cele pristojbine na vizum za enkratno vpotovanje, to je 5.70 S. Iz- dajanje teh vizumov, ki se dobijo v obliki po- sebnih rumenih (izletniških) znamk, je izročeno v pošte prihajajočim avstrijskim zastopstvom v Ju- goslaviji (avstrijskemu poslanstvu v Beogradu, kon- zulatoma v Ljubljani, Zagrebu, Sušaku, Sarajevu in Skoplju), ter obmejnim preglednim in cestno-ca- rinskim uradom na avstrijsko-jugoslovanski meji.

— Pisarni esperantski tečaj. S 1. oktobrom zopet otvorimo dopisovalni tečaj za začetnike. Za tiste, ki so že obiskovali kak esperantski tečaj, pa se žele izpopolniti v tem jeziku, bom pa otvoril nadaljevalni tečaj. Oba tečaja bosta trajala 6 me- secev. Učnina znaša 90 Din (ali 15 Din mesečno). Kdor plača ves znesek naprej, bo dobil brezplačno tri številke esperantskega časopisa »La suda stelo« v vrednosti 12 Din. Razen tega dobijo udeleženci obeh tečajev na koncu esperantsko knjižnico v vrednosti 5 Din. Zastopniki rabijo sledeči učni knjižki: 1. Maruzzi-Dobravci: Esperanto (slovnica) 15 Din; 2. Esperantski ključ (majhen slovarček) 3 Din. — Tisti, ki se žele udeležiti nadaljevalnega tečaja, pa si naj prebere esperantski slovar (esperantsko-slovenski in slovensko-esperantski del) 53 Din. — Vse knjige dobite pri meni. — Denar se pošlje naprej. — Prijave pošljite na na- slov: Golobič Peter, šol. upr. Jesenice-Fužine, Gorenjsko. Priložite znamko za odgovor!

— Razpisana zdravniška služba. Kr. banska uprava razpisuje pri obči državni bolnišnici v Ljubljani službo šefa kirurškega oddelka. Pro- silci morajo dokazati kvalifikacijo po § 20 zakona o bolnišnicah. Prošnje s potrebnimi prilogi je vloži- ti pri kr. banski upravi v Ljubljani do dne 4. avgusta.

— Službo tajnika pri okrajnem cestnem od- boru v Smarju pri Jelšah razpisuje kr. banska uprava. Za to mesto pridejo v poštev prošnje, ki so dovršili najmanj vsaj nižjo srednjo ali njej enako šolo. Pravilno opremljene prošnje je vloži- ti do 15. avgusta pri okrajnem cestnem odboru v Smarju pri Jelšah.

— Zahvala. Vsem, ki so pripomogli, da je tudi letošnji naš tabor uspel, se najtopleje zahvaljuje- mo. Posebej navajamo g. ministra Puchla in g. bana dr. Marušiča, ki sta nam izkazala prijazno naklonenost, dalje tukajšnjemu ravnateljstvu drž. železnice, ki je poskrbelo za res brezhibno prevo-

množic. Potem dolgujemo posebno zahvalo našim časopisom za priobčevanje naših reklamnih notic. Končno ključemo na svidelec vsem korporacijam, organizacijam in društvom, ki so poslali svoje za- stopnike in s tem pripomogli taboru do sijaja. — Osrednji odbor Zveze bojevnikov.

D A J sladoled D A M.

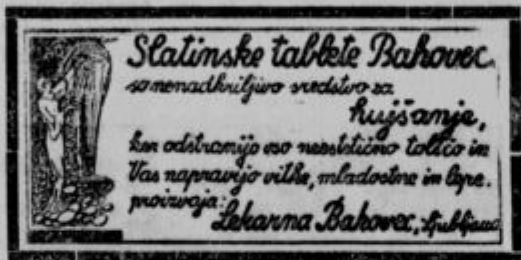
— Preiskava o poskušenem umoru dr. Budaka. Sodna preiskava o poskušenem umoru dr. Mile Bu- daka se še vrši. Doslej je bilo zaslišanih okrog 40 oseb. Danes bodo zdravniki ponovno preiskali dr. Budaka, da ugotove posledice napada in sedanje stanje dr. Budaka. Jutri bo zaslišanih še šest prič, ki se ali niso odzvale prvemu pozivu, ali pa se je šele naknadno zvedelo, da bi mogle kaj povedati o tem dogodku. S tem bo sodna preiskava zaklju- čena in bo preiskovalni sodnik izročil akte držav- nemu tožilstvu, da sestavi obtožnico.

— Toča v trogirski občini. Te dni je divjala v trogirski občini v Dalmaciji silna nevihta. Vsula se je debela toča, ki je povzročila ogromno škodo. Potolkla je vinograde, sadno drevje, oljke in druge posveke. Vinogradniki cenijo, da je toča po vino- gradih uničila za dve sto vagonov mošta.

— Proti zaprtju in hemeroidom, mo- tenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef« grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdrav- niške preizkušnje pri obolenih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo razkra- jajoče in vselej milo odvajalno. Franz- Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, dro- gerijah in specerijskih trgovinah.

— Odkopana sfinja. V Splitu so pri kopanju temeljev za novo zgradbo v Kresimirovi ulici od- kopali sfinjo. Oprali so jo in pokazalo se je, da je izdelana iz črnega granita in da je zelo dobro ohranjena. Žal pa je sfinja brez glave, tudi vnož- je je odbito, tako da niso mogli najti hieroglifskih napisov. Sfinjo so prenesli v arheološki muzej.

— 114 živinorejcev kaznovanih. Zaradi živin- ske kuge, ki je v Vrhu pobrala že veliko število živine, je oblast odredila, da mora biti živina, ki se nahaja na paši na srbski strani, zaprta. Last- niki te živine pa so nekega dne samovoljno pri- gnali vso živino domov. Zato je policija vse te lastnike — 114 po številu — kaznovala s globami od 50 do 500 Din.

— Zanimiv proces. Okrajno sodišče v Subotici je izdalo na podlagi zakona o razdelitvi kmetov značilno razsodbo. Subotičska »Udružena jugoslo- vanska banka« je tožila veleposestnika Leopolda Ingusa zaradi motenja posesti. Ingus je leta 1923 vzel pri banki posojilo v znesku 7 milijonov Din. Ker ni odplačal vsega dolga, je prišlo leta 1925 do dražbe in banka je kupila Ingusovo posestvo za 1 milijon Din in ga dala zemljeknjižno prepisati. Le- ta 1927 je prišlo med Ingusom in banko do spo- razuma, po katerem bi Ingus dobil svoje posestvo nazaj, če bi plačal se 3.500.000 Din. Ingus je pla- čal vsako leto 500.000 Din. Ko pa leta 1931 ni mogel več plačati, je poslal banka na posestvo svojega oskrbnika. Po uveljavljenju zakona o raz- delitvi kmetov je Ingus pregal oskrbnika in sam prevzel gospodarstvo. Pri sodni razpravi je Ingus dokazal, da je banki za posojilo 7 milijonov Din plačal na obrokih in obrestih skupaj 13 milijonov Din. Sodišče pa je priznalo banko kot lastnico po- sestva z utemeljitvijo, da po zakonu o razdelitvi kmetov sicer posestvo, ki je pod sekvostrom, ne more biti prodano na javni dražbi, da se pa v tem slučaju ne morejo vpoštevati ta določila, ker je banka že leta 1925 postala prava lastnica po- sestva.

— Umor pri pišči. V Pančevu je trdila Ba- tignello, ki vodi izsuševalna dela, izplačala delav- ce. Sledilo je seveda živahno vrvenje v neki kan- tini. Delavci so bili kmalu vsi razgreti od pijače. Posebno 26letni pekovski pomočnik Lazar Bokič, ki je pregledno pogledal v kozarec, je začel pre- metavati kozarce in razgrajati. Njegov pivski to- variš Zafir Mokič, musliman iz Bosne, ki je že 100 Din zapil, je opozarjal Bokiča, naj da mir. Beseda je dala besedo in Bokič je vrgel Mokiča kozarec v glavo. Mokič je potegnil nož in rnil pijanega Bokiča na vratu. Sledil je pretep, med ka- terim je Mokič zopet potegnil nož in zabodel Bo- kiča v prsa. Ranjeni Bokič je v petih minutah iz- dihan. Mokič je pobegnil, pa so ga drugo jutro pri- jeli in izročili sodišču.

— Smrt na cizi. Jerica Spiess iz Nove Palan- ke je prišla, potiskajoč pred seboj cizo, domov. Na dvorišču se je vsedla na cizo. Ko je prišel njen mož uro pozneje domov, je videl svojo ženo s sklo- njeno glavo sedeti na cizi. Rekel ji je, naj gre ven- dar v posteljo, če ji je slabo. Žena pa ni dala no- benega odgovora. Ko je mož stopil bliže, je videl, da je žena mrtva. Poklicani zdravnik je ugotovil, da jo je zadela srčna kap.

— Drzna tatvina in golflujka. Te dni je žena cerkvenika pri katoliški župnici v Samoboru za- pazila, kako se neki mlad možki sumljivo potika po hodniku stare cerkve. Na njeno vprašanje, koga išče, je odgovoril, da čaka župnika. Ko se je žena kmalu nato zopet vrnila, so se sama odprla vrata omare, ki je last tretjega reda sv. Frančiška. Žena je pogledala zraven stoječega moža, ki se je ne- vprašan zagovarjal, da ni bil pri omari. V omari so bile knjige, znaki itd. Kmalu nato se je pri župniku zgledal otrok, ki so ga poslale usmiljene sestre, in prinesel večje število znakov tretjega reda sv. Frančiška, ki so jih sestre prevzele od nekega mla- dega moža za 400 Din. Župnik je vso zadevo pre- iskoval in zvedel od sester, da se je pri njih zga- sil mlad mošt in jih prosil, naj bi prevzele znake, ki jih je župnik naročil. On da je potnik in ker župnika ni doma, je prosil, naj bi znake tudi pla- čale, kar so sestre, nič hudega sluteč, tudi storile. K sreči je tat v cerkvi prišel le do malega plena, ker ga je motila cerkvenikova žena.

— Knjiga o lepem vedenju, spisal Urbanus. Tretja zelo pomnožena in izpopolnjena izdanka. Lju- bljana 1932, 388 strani. Založila Jugoslovanska knji- žarna v Ljubljani. Elegantly vezana 64 Din, broš. 50 Din. Od prejšnjih izdaj se nova razlikuje pre- vsem v tem, da uvodoma ne prinaša onih navo-

Rja uničuje pšenična polja

Novi Vrbas, 20. julija.

Poročila o stanju žit na ozemlju naše naj- večje žitnice Vojvodine, so bila do pred štirinaj- stimi dnevi zelo optimistična. Pričakovati je bilo zelo dobre žetve. Merodajni krogi so izračunali, da bomo od letos pridelanih cerealij mogli pripraviti za izvoz več ko 20.000 voz (železniških). V zadnjih dneh pa se je položaj docela izpremenil. Nena- doma se je na pšenici pojavila uničujoča rja, ki se neznansko naglo širi in se je pojavila v vseh pšenično bogatejših krajih in zelo na široko.

Da boste imeli vsaj približno sliko o kom- pleksu, ki ga je zavzela ta uničevalka, bom na- vedel nekaj službenih podatkov, s katerimi raz- polaga banska uprava donavske banovine. Samo v subotičkem okraju je rja uničila 22.830 ha s pšenico posejanih polj. Približna, v odstotkih ce- njena škoda v posameznih okrajih daje zelo malo upanja v letošnjo že tako zakasnelo žetev. Uni- čenih je pšeničnih polj v okrajih: ramekem 75%, posavskem 60%, kulskem in alibunarskem 50%, v okraju Senta 45%, Bela Crkva in Orašac 40%, Kovačica 35%, Stari Bečej in Subotica 25%. V manjšem obsegu se je pojavila rja tudi v drugih okrajih, tako v jasienskem, kovinskem, batinskem, sremsko-mitroviškem in kolubarskem.

Zanimivo je omeniti, da so se razne vrste pšenice zelo različno pokazale in izkazale v borbi z rjo. Doim so nekatere skoraj popolnoma neob- čutljive za njo, so druge docela podlegle, tako da v Vojvodini cela polja pšenice kosijo, da bi na eni strani ugonobili pogubno rjo, na drugi pa radi tega, ker zrna v klasu sploh ne bo in ni vredno čakati, na bi žito dozorelo.

Razumljivo je, da je nenadni pojav rje, katere je krivo megleno in deževno vreme v juniju, ko

je pšenica ravno dobro odevetela, usodno vplivala na ceno pšenice, ki je skočila na 160 Din za 100 kg. Nekateri so celo izrazili mnenje, da bo naša letošnja žetev tako slaba, da bo komaj za- dostovala za domačo uporabo. Vendar nam pa pšenice ne bo primanjkovalo, posebej še, ker imamo lanske še približno 10.000 vagonov v re- zervi oz. neprodane.

Tudi kvaliteta letošnje pšenice bo sorazmerno slaba, posebej v onih krajih, kjer je rja huje pri- tislila. V tem je najbolj prizadet južni Banat, Stig in Mačva. Sorazmerno dobro stoji še Srem in pa Srbija do Niša.

Večji mlini so začeli radi napovedi slabe pše- nične letine naglo kupovati zaloge lanske pšenice, kar je povzročilo sorazmerno viden dvig cen (v par dneh skok od 135 na 160 Din za 100 kg). Ko bo v nekaj tednih znan točen rezultat letošnje pšenične žetve, se bo zelo verjetno cena še bolj dvignila.

Zadnje dni se v belgrajskem časopisju obrav- nava vprašanje izbire posebnih vrst pšenice, ki so najprikladnejše za posamezne kraje. Doim je bilo doslej pripušeno vsakemu posamezniku, da je po mili volji sejal katerokoli pšenico, bi po mislje- nju enega naših agronomov bilo skrajno potrebno izvesti organizacijo semenogojških zadrug, ki naj bi delale na to, da se v posameznih krajih seje samo ena vrsta pšenice, ki je preizkušena kot najbolj uspešna v oni zemlji. Na ta način bi od dosedanjih 20 različnih pšeničnih vrst, ki jih ima Vojvodina, padli na največ 4—5, ki bi pa res odgovarjale zemlji in klimi in bi jim tudi rja ne mogla občutno škodovati. To nalogo bi najuspeš- nejše in najlažje izvedle postaje za oplemenitev semen na Belju. V Topčideru in Čoki.

Polzela

40-letnico mašinstva je praznoval 19. t. m. tukajšnji župnik in duh. svetnik č. g. Ivan Jodl. Isti dan so imeli tudi njegovi tovarši pri njem epominski sestane, katerega so se udeležili gg.: prof. Cestnik Anton, prof. Kardinar Jože, dekan Lom Franc, župnik Dobershek Janez, dekan Med- vešček Janez, dekan Podvinski Anton in dekan Weigl Jožef. Zjutraj je bila služba božja za rajne tovariše. Ob 10 je daroval slovesno sv. mašo do- mači g. župnik. Pridigoval je g. dekan Medvešček. Domačini so s svojo obilno udeležbo pri službi božji pokazali, kako radi imajo svojega dušnega pastirja. Njih prošnja je bila pri sv. maši: »Dobri Bog nam ohrani še dolgo let našega g. župnika zdravega in zadovoljnega v naši sredini. Za čes- titko k 40-letnici so mu na predvečer pridelili podoknico cerkveni pevci, drugi dan pa so mu čestitali k jubileju: obč. odbor, požarna bramba, šolska mladina, Marijina družba in prosvetno dru- šтво. Vse čestitke so se pač zile v eno srčno vo- šilo, da poklonijo tudi nadalje g. župniku svojo ljubezen, vdanost in zvestobo.

Šoštanj

Ing. Frings umrl. V sredo ob 1 popoldne je iz Slovenjgradca prispela vest, da je v tamkajšnji bolnišnici umrl gosp. ing. chem. Frings, ki se je minuli petek ponesrečil v šoštanjski tovarni pri ekstrahiranju lesa. Umrl je kot žrtev dela in po- klaka. Ing. Frings je bil doma v Novi Topoli v Bosni. Gimnazijo in tehnično fakulteto je absol- viral v Gradcu, nakar je služboval kot inženjer kemije v raznih tu- in inozemskih podjetjih, pred osmimi leti pa je nastopil službo v tukajšnji usnar- ni, kjer mu je bilo poverjeno vodstvo laboratorija. Tovarna izgubi z njim odličnega in priznanega strokovnjaka. — Blag mu spomin!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 22. julija: 12.15 Plošče — 12.45 Dnev- ne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet: Intermezzo (Lincke); Bele rože (Woe- hlert); Seviljski brivci (Rossini); Adagio iz so- nate »Patetique« (Beethoven); La dame blanche (Boieldieu); Godba v uru (Armandola); Veselo smehljanje (Kockert); 19.00 Postanek in razvoj kinematografa (Vl. Vajda); 19.30 Gospodinjska ura (gdč. Krekova) — 20.00 Nasveti za potovanja 20.30 Prenos iz Beograda — 22.30 Čas, poročila, plošče. — Napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 23. julija: 12.15 Plošče — 12.45 Dnev- ne vesti — 13.00 Čas, plošče — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Gimnastične vaje (Drago Ulaga) 19.30 Nekaj za starše (Pero Horn) — 20.00 Kon- cert »Slogos: Romeo in Julija, ouvertura (Goun- od); Prodana nevesta — fantazija (Smetana); Kubanska serenada (Aletier); Stabat Mater (Ros- sini); Slavnostna koronacija iz opere »Profe- te« (Meyerbeer); Zlata Praha — potpuri (Urbanek); Beneška elegija št. 5 (Zajc) — 21.00 Samospevi gdč. Stefke Korenčanova — 21.30 Salonski orke- ster — vmes časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sobota, 23. julija:

Zagreb: 20.30 Lohka glasba — 22.40 Plesna glasba — Milano: 20.45 Varietetski večer — 22.00 Plesna glasba — Barcelona: 21.15 Radio orkester 21.30 Koralni koncert. — Stuttgart: 22.45 Nočni koncert. — Toulouse: 21.00 Večerni koncert — 22.15 Operna glasba — 23.00 Lohka glasba — 0.05 Angleška glasba. — Berlin: 21.30 Veseli večer — Plesna glasba. — Beograd: 20.30 Pester program — 21.00 Koncert godbe kraljeve garde 22.50 Plošče — 23.15 Ciganska glasba. — Rim: 20.45 Operetni prenos. — Beromünster: 20.00 Ze- ster program — 20.45 Pester večer — 21.45 Pe- ster večer. — Praga: 20.05 Koncert komornega kvarteta — 22.20 Brno. — Dunaj: 20.00 Radio- potpuri — 21.45 Plesna glasba. — Budapest: 20.00 Komedija — Ciganska glasba — 23. Jazz.

Naročajte »Slovenca«!

dil lepega vedenja, ki pomenijo najelementarnejša načela omike in oljke, katera so danes po delu cerkve, šole in prosvetnih društev ter naravnega kulturnega napredka prešla že v meso in kri. No- va izdaja je prilagojena do podrobnosti novim razmeram našega duhovnega in materialnega živ- ljenja. Posveča veliko skrb obveznostim, ki jih ima dandanašnji meščanski človek do nove družbe; no- vo je pravilo pismenega občevanja. O knjigi go- vorimo že obširneje.

— Prietno domačo svinjsko mast po 13 Din kg prodaja Jakob Josih ml., stojnica, šolski drevored. — »Franz-Josef« grenčica prijetno olajšuje bo- lečine žale žilo.

Kulturni obzornik

★ Prva knjiga »Slovenskega biografskega le- ksikona« zaključena. Čez nekaj dni izide v obsegu 13 tiskovnih pol 4. zvezek »Slovenskega biografskega« (ne biografskega, kakor je bil označen v pr- vech treh zvezkih) leksikona; z njim je zaklju- čena prva knjiga tega monumentalnega dela, ki moremo biti nanj zares ponosni. Prva knjiga vse- buje članke od »Abraham« do »Luzar« ter obsega 688 dvolstolnih strani v leksikalnem formatu. Glav- no uredništvo je prešlo od dr. Izidora Cankarja na dr. Fr. Ks. Lukmana, število sodrušnikov je na- raslo na 57. Gradivo, ki je zbrano v tej knjigi, predstavlja ogromno raziskovalno delo in v polni meri ustreza osnovni misli leksikona: »Slovenski biografski leksikon bodi vsakomur zanesljiv kaži- pot za orientacijo, znanstveniku pa pomoček za nadaljnje raziskavanje.« — Uvod v prvo knjigo končuje uredništvo z naslednjim stavkom, ki ga podpisujemo tudi mi: »Hvaležno priznanje vse slo- venske javnosti gre založnici, Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani, ki nosi velike stroške. Slo- venski biografski leksikon ji bo časten spomenik v zgodovini slovenske kulture.« — Uredništvo in sodrušniki imajo — po izjavi v uvodu — trdno vo- ljo dovršiti leksikon v l. 1934. Ko zvezek izide, objavimo daljše poročilo.

★ Književna krajina prenehala izhajati. Pred poldrugim letom ustanovljena mesečna revija »Književna krajina«, ki je izhajala v Banji Luki in bila ves čas vzor provincialne revije v najlepšem pomenu besede je s svojo junjsko številko prene- hala izhajati. Bridke razmere v javnem življenju, še bolj pa nerazumevanje za »provincialno« re- vijko, ki je pa svojo nalogo izvrševala morda bolje nego kaka »prestoniška«, so vzrok tega žalostne- ga njenega konca. Vse do zadnjega se je »Knji- ževna krajina« držala na visoki kvalitetni stopnji, pomagala je nekaterim mladim talentom do velja- ve, s prispevki Ksenije Atanasijevič, Milice Jan- ković, Tina Ujeviča in drugih odličnih sodrušnikov pa je izpolnjevala svojo kulturno nalogo kar moči odlično. — Pri tej priložnosti naj omenimo, da je letos »Književna krajina« redno prinašala v prevo- dih Ž. A. Spasića pesmi Srečka Kosoveca (v febr- uarski številki »Premišljanje«, v marčni »Putovanje«, v majski »Predsmrtica«, v junjski »Vetar«). Za primer prevod pesmi »Vetar«:

Vetar je zastao ispred mojih vrat. Svuda je tiho, sve prazno; sve spi. Samo vetar što ne može stati o ponoči. Samo crne ciprese još šume, andjeo kleči na kamenu belom; dok tama sipi na kuće, na drume, i nad kraškim selom. Sve tiho... Izmedju života i smrti jedino drvo šumi na rudini; cestom ide neko sa slomljenom dušom, s očima uprtim u svet na visini.

★ Julius Bab: Das Theater im Lichte der So- ciologie. In den Grundlinien dargestellt. Leipzig. C. L. Hirschfeld, 1931, XVIII, 227 str. Mk 3.80. — Sociologija umetnosti, ki se je kot znanost poja- vila na osnovi pripravljalnih del Comteja, Dus- sieuxa, Guyaua, Proudhona, Ribota, Spencerja, Tardeja in drugih, se čezdalej bolj razvija, vendar je še vedno v tipanju in iskanju. Zato je dvakrat razveseljiv vsak prispevek, ki ne obtiči v kulturni zgodovini in v kulturni psihologiji. Nedvomno nudi gledališče, o čigar umetnosti in kulturi je toliko in tako raznovrstnih nazorov, posebno prikladno tvarino, ki se da sociološko pripraviti in znan- stveno obdelati. Gotovo je bilo po tolikih raztre- senih pripravljalnih delih vredno, tvegati izredno težki poskus osvetlitve gledališča v »luči sociolo- gije« ter napraviti načrt gledališke umetnostne sociologije. Berlinski gledališki kritik in strokovnjak J. Bab je v svoji knjižici pogumno napravil tak poskus. Po zanimivih uvodnih besedah, ki so jih prispevali Bunzel, Spitzer in Tönnies, obravnava avtor v posameznih poglavjih sociološke in esteti- ske osnovne pojme, gledališko osnovno doživljanje in njega izrazne oblike, razdelitev enote v gleda- liškem dejanju, njega dele (dramo, igravce, občin- stvo), obratovanje, iskanje zgubljene enotnosti, gledališče v razmerju do drugih socialnih sil, pre- gled in zaključek. — Babova knjiga ni strogo znan- stveno delo, pač pa delo moža, ki ima mnogo iz- kušenj, znanja in prakse v sodobnem gledališkem svetu. Toda kakor je izvrstno, kadar obravnava gledališko kritiko, gledališko zgodovino in bistvo gledališča, tako je šibko v sociološkem pogledu in v pogledu gledališke umetnostne zgodovine; le me- stoma se le-teh stvari dotika in skoraj vedno za- menjuje kulturno zgodovinski moment z umetnos- ti sociološkim. To pa nemara radi tega, ker je avtor premalo poučen o izsledkih glade socioloških osnovnih pojmov, zlasti pa glede francoske, nem- ške in angleške umetnostne sociologije, o čemer priča bibliografija, ki jo avtor navaja. Nekaj iz- vrstnih opazovanj in opomb, navedoznanskih in psiholoških, daje knjigi dober videz, »kakor je v ostalem tekoče, simpatično ter morda pisano. Ta- ko nam je dal Bab dobrodošlo in vzpodbudno knji- go o gledališču, čeprav ne gledališko ali umet- nostno sociologijo, pač pa osnutek za pravo delo na tem polju.

Nemčija v volilnem boju. Na vseh kioskih in reklamnih deskah so v Nemčiji sedaj sami volilni plakati. Kako ogorčen mora biti volilni boj, jerazumljivo, če pomislimo, da kandidira 27 strank.

Kavčukov in premogovni prah

V zadnjem času sta se pojavili dve novi iznajdbi, ki obetata, da bosta do dna izpremenili velike dele sedanje moderne industrije. — V sredi junija je neka angleška tvrdka kupila patent, ki ga je izumil neki Nizozemec in kateri omogoča, da se pridobiva kavčuk direktno iz gumijevega soka, ki teče iz dreves na kavčukovih nasadih. Tako pridobivanje omogoča stroj, ki spreminja gosti in žilavi drevesni sok v kavčukov prah. Novi stroj prihrani pri pridobivanju kavčuka zelo mnogo časa, delavnih stroškov in pomožnih sredstev, ne samo na plantažah kavčuka, ampak tudi tovarnam, ki predelujejo surovi kavčuk še naprej. Z novim načinom se bodo produkcijski stroški kavčuka izredno znižali in od tega bodo imeli dobiček vsi, ki bodo prišli v dotiko s kavčukom, razen delavci na plantažah, ki bodo, kakor pač navadno, morali plačati račun. Moderni stroj bo namreč izpodrinil veliko število delavcev na kavčukovih plantažah in brezposelnost bo seveda še večja.

Pri dosedanjem načinu pridobivanja kavčuka so delavci nabirali steni sok morali obdelovati dolgo časa z različnimi kemičnimi spojinami, dokler se ni sok po 3—4 tedenskem predelavanju spremenil v ploščo iz surovega kavčuka. V tovarnah za kavčuk so te surove plošče morali s stroji prenesti, kar je zahtevalo mnogo časa in žele tako, da so mogle tovarne dodati potrebne primese in kavčuk vulkanizirati. Novi stroj kažejo sedaj na kavčukovih plantažah in če se bo res tako obne-

čuk za tlakovanje v splošno uporabo. Računajo namreč, da bo novi stroj omogočil pocenitev kavčuka na eno petino dosedanje cene. Stroj bo namreč spreminjal surovi drevesni sok v kavčukov prah, katerega bodo tovarne lahko takoj predelovale naprej brez vsakega gnetenja. Silni padec cen kljub temu ne bo povzročil nobene škode plantažam, ker se bo močno povečalo povpraševanje in ker so se z novim načinom še bolj močno znižali produkcijski stroški.

Drugi izum, ki pa zna spremeniti dosedanje prometno tehniko, so pa napravili s poskusom na novem Cunardovem parniku »Seythia«. Poskusna vožnja tega parnika je morala dokazati, če se bo obnesel nov način kurjenja parnih kotlov na ladjah. Če se je res tako obnesel, kakor pišejo angleški in ameriški časopisi, potem moramo pričakovati silne spremembe v industriji in cenah premoga. Na prvi poizkusi vožnji so ugotovili inženjerji paroplovne družbe, da so na 100 ton olja, s katerim kurijo na parniku parne kotle, prihranili 100 funtov sterlingov. To so dosegli na ta način, da so pomešali med surovo olje drobno zmlet premogovni prah. Prihranek pa je nastal radi tega, ker je nova zmes dobila mnogo večjo kurilno vrednost in je dotična množina mešanice, ki odgovarja kurilni vrednosti 100 ton olja za 100 funtov cenejša kakor olje. Olje stane 325—370 angleških funtov za 100 ton. Prihranek so dosegli na ta način, da so porabili star poskus, ki so ga napravili med svetovno vojno na nekem ameriškem torpednem rušilcu. Že takrat je ta rušilec kuril svoje kotle s tako mešanico, vendar se pocenitev ni poznala, ker je bilo razmerje cen med surovim oljem in premogom takrat čisto drugačno kakor danes. Vrh tega takrat niso poznali primernih strojev, ki bi mogli z majhnimi stroški mleti premog in ga enakomerno mešati med olje. Z novimi stroji, ki so jih sedaj uporabili, pa je to prav lahko mogoče in v Angliji se že vesele, da bo radi tega zopet nekoliko poživljen trg s premogom, ki je zadnje čase tako opešal. Na parniku »Seythia« so uporabili mešanico, ki je imela 40% premogovnega prahu in 60 odst. olja. Kaj to pomeni v industriji premoga in olja, povedo sledeče številke: leta 1914 je bilo 89% vseh parnikov na svetu urejenih tako, da so jih kurili samo s premogom. L. 1932 pa kurijo le še 56 odst. vseh parnikov s premogom, 44 odst. pa jih kurijo z oljem. Iz tega nujno sledi, da poraba in cena surovemu olju nujno mora rasti, poraba in cena premoga pa mora padati. Ta novi način kurjenja bo odločno zmanjšal stroške, prinesel ravnotežje v obeh industrijah in omogočil praktično porabo tudi pri kurjavi drugih kotlov v industriji. Posledice bodo seveda silne in v korist vsem državam, ki ne vedo, kam bi s svojim premogom.

Hitra tenis žoga

Prav sedaj se bijejo po Evropi odločilne tekme za prvenstvo v tekmah za Dawisov pokal. Pri teh tekmah so nalašč merili, kako hitro leti žoga od enega odbijača do drugega. Največjo hitrost, ki so jo doslej ugotovili, je imela žoga, ki je letela s hitrostjo 150 km na uro. Tako hitrost dosežejo kvečjemu boljši dirkalni avtomobili. Če leti žoga samo s hitrostjo 100—110 km na uro, ima nasprotnik samo pol sekunde časa, da se postavi na pravo mesto in da odbije žogo.

Nova himalajska ekspedicija. Te dni prodira himalajska ekspedicija, sestoječa iz 11 članov, na tretji najvišji vrh himalajskega pogorja, na 8120 metrov visoki Nanga Parbat. Ekspedicija je po dolgi in težavni poti, ki jo je vodila do vznožja velikana, prispela že v precejšnjo višino. Sedaj tabore v šotorih na ledeniku, ki je visok 6000 metrov. Seveda jih čakajo najhujše preizkušnje šele v večjih višinah.

Najmanjši radio aparat

Italijanski dijak Colbertaldo je sestavil najmanjši radio aparat na svetu. Ko je trl orehe, mu je razpadel en oreh na dve polovici in prišlo mu je na misel, če se morda ne bi dala napraviti v teh dveh lupinicah majhna sprejemna radio naprava. Dolgo časa je poskušal in končno se mu je posrečilo, da je začel iz teh dveh orehovih lupin prve glasove in ugotovil je, da more s tem aparatom poslušati oddajno postajo Trst. Vendar še ni odnehal in je nadaljeval s poskusi, ki so mu končno tako uspeli, da je lahko poslušal okrog 10 radio oddajnih postaj, med temi Bratislavo, Prago, Toulouse, Budimpešto, Rim, Dunaj in druge. Mlademu izumitelju je uspelo, da je tako izločil vse motnje in šume, ki so mu v začetku motili sprejem, da je svoj izum z rizbami in modelom dal patentirati. Po preteku enega meseca je bil njegov patent potrjen in prepričan je, da ga bo dobro prodal. Najprej pa namerava izdelati nekaj tisoč takih liliputanskih radio aparatov, ki jih bo skušal na velesejnih prodajali za ceno nekaj lir.

3,400.000 živali

Po statistiki nekega muzeja za prirodoslovje je na zemlji v vodi in zraku 3,400.000 raznih živali, ki jih znanstveniki poznajo. Med vsemi živalmi je največ žuželk, katerih je 280.000. Pticev je 20 krat manj. Poznamo jih samo 13.000, rib je 12.000, kač 8900, dvoživk 1300, pajkov 20.000, črvtov 8000. Škoda, da statistika ne pove, koliko je sesalcev in koliko je najmanj razvitih živali.

Lord Lytton zbolel. Vodja preiskovalne komisije Zveze narodov za Mandžurijo, ki naj bi preiskovala japonsko-kitajski spor, je te dni nevarno obolel. Komisija se bo zavlekla, česar se Japonci gotovo vesele, ker bodo lahko še naprej »preševali« mandžursko vprašanje na svojo pest.

Tekme mornarjev v Plimouthu na Angleškem. Vsako leto prirede angleški mornarji in ribiči zanimivo tekmo po cestah v Plimouthu. Vsak poganja pred seboj po dva soda in kdor prvi preteče določeno progo, je junak dneva.

Najhitrejši motorni čoln

Te dni je znani angleški sportnik Kaye Don dosegel nov svetovni rekord v najhitrejši vožnji z motornim čolnom. Doslej je imel svetovni rekord v najhitrejši vožnji z motornim čolnom Amerikan Gar Wood. Kaye Don pa je z dirkalnim motornim čolnom, s katerim se je svojčas smrtno ponesrečil Seagrave, pobil ameriški rekord. Na čolnu »Miss England 3« je Kaye Don dosegel naravnost fantastično hitrost. Povprečna hitrost, s katero je vozil, je bila 119,8 milj na uro, t. j. 169 in pol km na uro. Največja hitrost, ki jo je na tej vožnji dosegel, je znašala 197,6 km na uro. Sportnika, ki se je že delj časa pripravljval, da pobije ameriški svetovni rekord, je močno preganjala smola. Po mnogih poskusih je 18. julija že ob pol 6 zopet poskusil pobiti rekord in to se mu je tudi posrečilo. Že s prvo vožnjo je posekal svetovni rekord. Takoj nato pa je dirkal še enkrat in je zboljšal svoj rekord na že omenjeno povprečno hitrost. Ta novi rekord bo prav težko posekati, kljub temu pa Kaye Don še ni odnehal in namerava še izboljšati dosedaj dosežene uspehe. S to rekordno vožnjo ima Anglija zopet vse svetovne hitrostne rekorde na suhem, v vodi, na morju in v zraku.

Neboitičnik iz stekla

Znani francoski arhitekt Le Corbusier je izdelal načrt za neboitičnik iz stekla, ki ga bodo zgradili v Moskvi. Neboitičnik je namenjen ljudskemu komisarijatu za razsvetljevalno industrijo in bo v kratkem dokončan. Pri zgradbi tega neboitičnika so uporabili prav posebno steklo, ki tako dobro razprši solnčne žarke, da prebivalci poleti niti najmanj ne bodo trpeli radi žgočih solnčnih žarkov. Neboitičnik bo dobil mesto stopnic sama električna dvigala in moderne stopnice, ki bodo podobne premikajočemu se traku na toboganu.

Dimnik se zvija. Pri neki stari plinarni v Berlinu so porušili visok dimnik. Dočim so običajno dimniki, katerim razstrelje temelje, zrušijo na tla in se med padcem navadno prelomijo na dva ali tri dolge kose, se je ta dimnik zdrobil na celo vrsto obročev, tako da se je med padanjem že čudovito zvijal.

Kat. univerza v Tokiu

Dne 29. junija 1930 so blagoslovili temeljni kamen za katoliško univerzo v Tokiu. Stara univerza se je pri velikem potresu na Japonskem popolnoma porušila in jezuitski red se je odločil, da bo zgradil novo. Vsi so mislili, da bo mogoče zgraditi ogromno stavbo v enem letu. Vendar je trajala zgraditev univerze še enkrat toliko časa. Danes pa se dviga mogočna stavba visoko nad nizkimi strehami tokijske mestne četrti Jocuja. Univerza je dobila ime Sofia univerza. Že začetkom marca je bila obsežna knjižnica toliko dograjena, da so zložili vanjo lahko 32.000 zvezkov, kateri predstavljajo največje premoženje univerze. V sredi aprila pa so že vse poslopje tako opremili, da so lahko začeli s studijem. Svečano blagoslovitev univerze pa so opravili 12. junija. Univerzo je blagoslovil apostolski delegat Mooney, nato je bila v veliki avli univerze svečana pontifikalna maša, katere se je udeležilo okrog 1000 odličnih japonskih osebosti.

Nevarni Američani. V predtekmah za olimpijado v Los Angelesu so se zopet postavili ameriški sportniki z novimi svetovnimi rekordi. Na sliki prinašamo Američana J. Andersona, ki je dosegel nov svetovni rekord v metanju diska. Zalučal je disk 50,43 m daleč. Američan Graber pa je potolkel dosednji svetovni rekord v skoku s palico in je skočil 4,37 m. Prav tako so dosegli tekači Tolan, Metcalfe in Carr izborne čase v teku. Vse kaže, da bodo evropski sportniki našli nevarne tekmece na olimpijadi in najbrž bo ostalo precej svetovnih rekordov v Ameriki.

sel, kakor to tovarna obeta, potem bo povzročil naravnost nesluhen preobrat v kavčukovi industriji. Izdelovalni stroški kavčuka se bodo izredno znižali in zato bo prišel v poštev zopet za mnogo novih izdelkov, za katere je bil do sedaj predrag. Zlasti bo lahko napredovala v Angliji in Ameriki že dobro uspevajoča industrija, ki izdeluje kavčukove plošče, s katerimi tlakujejo ceste. Dočim je doslej stal kvadratni meter take plošče okrog 750 Din in so si ga mogle privoščiti le najbogatejše občine, bo mogoče sedaj prišel kav-

Proti tedenski odškodnini 10 Din Vam posodimo 450 Din vreden fotografski aparat. Če imate aparat izposojen 45 tednov, ostaja isti Vaša last! Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Za smeh

Gospa A.: »Poglejte no, kako je gospa Petrič zaljubljena v svoje otroke. Vedno mi pravi, da so njeni otroci brez napak, v resnici so pa ti pamti tako nagajivi in neuhodljivi, da bi zaslužili vsak dan palico.«

Gospa B.: »Kaj hočete! Matere v svoji ljubezni do otrok nikdar ne vidijo na njih drugega, kot samo lepo in dobro. Za napake svojih otrok so pač slepe.«

Gospa A.: »Kaj še! Jaz, na primer, bi takoj opazila tudi najmanjšo napako na svojih otrokih, če bi kakšno imeli seveda!«

»Na pomoč! Čebela je pod šlemom moje po-tapljaške obleke!«

Mezde nižje, brezposelnost večja

Ljubljana, 22. jul.

Iz podatkov, ki jih je izdal OUZD za mesec junij, priobčujemo nekatere zanimive številke, ki jasno dokazujejo, da mezde zaposlenih delavcev stalno padajo, na drugi strani pa se brezposelnost stalno veča. Povprečno je bilo letos meseca junija zavarovanih v Sloveniji 82.643 delavcev in delavk, to je za 15.758 manj kakor pred letom dni. Moških je bilo zavarovanih 53.650 (v primeri z junijem 1931 manj 13.541), žensk pa 28.993 (manj 2.197). Bolnikov je bilo v juniju 1753, v primeri z junijem 1931 manj 642. Moških je bilo bolnih 1002 (manj 289), žensk pa 753 (manj 353). Odstotek bolnikov je letos junija znašal 1,87% moških (manj 0,05%) žensk pa 2,60% (manj 0,95%). Povprečen odstotek bolnih je znašal 2,12% (manj 0,32%). Kljub krizi je torej odstotek letu manjši, kar bi dalo skoraj sklepati, da se delavci in delavke boje biti bolni v bojazni, da ne bi izgubili službe, ker pač visi nad večino grozeči meč odpovedi. Povprečna zavarovana dnevna mzda je znašala letos junija 24,97 Din in v primeri z junijem 1931 manj 1,84 Din. Moški so povprečno zaslužili 28,14 Din in v primeri z lanskim junijem manj 1,85 Din, ženske pa so zaslužile povprečno 19,10 Din in v primeri z junijem 1931 manj 0,91 Din.

Skupna zavarovana mzda vseh delavcev in delavk je letos junija znašala povprečno na dan 2.063.000 Din in v primeri z junijem 1931 za 574.000 Din manj. Moška dnevna zavarovana mzda je znašala 1.509.000 Din (manj 504.000 Din), ženska dnevna zavarovana mzda pa 553.000 Din (manj 70.000 Din). Ta številka najbolj zgovorno dokazuje veliko revščino, v katero je zašlo slovensko delavstvo v primeri z lani, saj je izgubilo v primeri z lanskim ju-

nijem letošnji junij 17.235.000 Din zaslužka skupno.

Sredi junija je že skoraj kazalo, da se kriza nekoliko zboljšuje. 1. junija letos je bilo zavarovanih 81.782 članov (v primeri z 1931 za 16.096 manj, v primeri z 1930 pa za 21.901 manj), 5. junija 82.166 (—15.965, —21.473), 10. junija 82.802 (—15.678, —20.591), 15. junija je število zavarovanih delavcev doseglo 83.127 (—15.378, —20.159), 20. junija pa je padlo na 82.927 (—15.489, —20.153), 25. junija je zopet padlo na 82.720 (15.862, —20.225), 30. junija pa je že doseglo nizko število, nižje kakor je bilo v začetku meseca, namreč 81.679 (—16.470, —20.511). V juliju število zavarovanih delavcev še vedno stalno pada. Svetovna kriza je torej povzročila, da je v Sloveniji v teku dveh let izgubilo okroglo 21.000 delavcev svoj zaslužek, ne vstevši rudarjev, ki so včlanjeni pri bratovski skladnici, in ne vstevši onih zasebnih namestencev, ki so včlanjeni pri drugih zavarovanih, ne vstevši pa tudi novih delovnih moči in naravnega naraščanja, ki ne more najti zaposlitve.

Zdravstvene razmere zavarovancev so se neznatno zboljšale. Da je padlo število ženskih bolnic, pa je treba iskati pojasnila v tem, ker se je podpora doba porodne znižala od maksimalnih dveh mesecev na šest tednov pred in po porodu.

K zmanjšanju mezd vseh članov je treba prišteti še 10% do 20%, ker se pojavljajo ne- točnosti v prijavljanju dejanskih delavskih zaslužkov. Kljub temu, da je OUZD povisil prispevno tarifo na zavarovano mzdo od 6% na 6,5%, so se dohodki OUZD zmanjšali dnevno za približno 25.000 Din ali mesečno za 750.000 Din.

Za poostreitev poravnal- nega postopanja

V sredo se je vršil v Zagrebu važen sestanek predstavnikov pridobitnih organizacij, na katerem so ti zavzeli stališče o noveliranju zakona glede prisilne poravnave izven konkurza. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani, kakor tudi na- šo trgovsko in obrtno zbornico je zastopal g. Stane Vidmar. Nadalje so prisilni delegati zagrebske, osječke in splitske trgovske zbornice.

Sestanku je predsedoval ministrski poslanec Krpan Stefan, ki je takoj ob začetku razložil stališče trgovskega ministra v zadevi. Naglasil je, da zakona sedaj ne kaže ukiniti, ker bi to po- slabšalo trenutno gospodarske razmere v državi; pač pa je izrazil mnenje, da bi se dale poostre- itve določbe zakona, ki jih brezvestni dolžniki zlo- rabljajo. Predstavnik pridobitnih organizacij so se odločili izreči za poostreitev določb poravnalnega zakona, da se prepreči nekaterim dolžnikom na- mera, da bi izrabljali zakon v svoje zasebne na- mene. V imenu jugoslovanskega društva za zaščito upnikov je govoril veletrgovec H. Wollner. Za- hteval je, da se v vsaki prisilni poravnavi obvezno obvede proti dolžniku kazensko postopanje in da se v zakon sprejme določba, ki bo upnikom omo- gočila izvesti prisilno likvidacijo dolžnikovega imetja, kadar ne bo mogel dati zadostnega poro- štva za izpolnitev obveznosti. Povišati se morajo minimalne poravnalne kvote, nadalje skrajšati pla- čilne roke; potrebna je tudi enakost kvalificirane večine za obe minimalni kvoti. Govornik je tudi predlagal, naj se za časa postopanja v prisilni po- ravnavi načelno odvzame dolžniku uprava njegove- ga imetja in naj se stečajnemu dolžniku zabrani osvojitve imovine od dneva, ko je bil pri sodišču vložen predlog za otvoritev stečaja, do otvoritve same.

Solidarnega z izvajanjem zagrebskega veletrgov- ca se je v imenu Društva industrijev in veletrgov- cev v Ljubljani izjavil g. Stane Vidmar. Sporčil je tudi pristaneč Ljubljanske trgovske zbornice na izpodbijanje poravnalnega zakona, kakor jih je predlagal g. Wollner. Poleg tega je g. Vidmar predlagal, naj se upniški organizaciji prizna polslužbeni značaj, da bi tako prešlo težišče vsake poravnave na organizacijo in bi bila sodišča raz- bremenjena. Postopanje bi se moglo na ta način bistveno poceniti.

V imenu jugoslovanskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu je govoril še drug govornik, ki je predlagal, naj se v zaupniški odbore načelno imenujejo le upniki in ne druge osebe, črta naj se določba o honoriranju članov teh odborov. Nadalje naj se vrine določba, po kateri bo ustavitelj porav- nalno postopanje čim se pokaže, da je poravnava nemogoča. Končno je še Hugo Wollner predlagal,

„Jezik očistite peg!“

Ta klic smo brali v »Slovenec« že večkrat. Grajanje so bile pod tem naslovom posamezne jezikovne, bodisi pravopisne napake ali napake v slogu. Žal, da so ti blagohotni migljaji na- vadno glas vpijočega v pušavi, kajti grde na- pake — grajanje in še neštete druge — se po- navljajo v našem časopisju in tu in tam tudi v knjigah dan na dan. Kar se tiče zlasti ne- ma- čizmov, je dandanašnja pisava posebno v časopisju očitno slabša, nego je bila pred deseti- timi in več leti. Kaj koristijo vsa opozorila, kaj vsi jezikovni »brusit« in »rešetati«, ko jih pa menda nihče ne bere, kaj šele, da bi jih upo- števal. Največ dopisnikov menda misli, da je za časopis dobro kakor je, češ, da se vse takoj zavrne in pozabi. Toda tako mnenje je popol- noma napačno. Za splošnost je časopis — zlasti dnevnik — bolj odločen nego knjiga. Časopis imamo v roki vsak dan ali vsaj vsak teden. Iz njega se bralec navzame tudi dobrega in sla- bega jezika. Ni treba, da bi bil slovničar ali jezikoslovec; vsakogar, ki ima čut za jezik in je dovršil dobro osnovno šolo ter kaj bere, morajo zvesti v oči in srce spodaj navedeni primeri grdih peg, ki se, rekel bi — vedno po- gosteje pojavljajo v našem jeziku. Zagrešijo jih površni dopisniki nehoti in nevede, ker mislijo, da je že po slovensko povedano, ako zemške besede ali rekla slepo pretolmačijo s slovenskimi besedami. — Pogledajte torej ne- katere take besede, ki sem jih nabral zadnje čase iz našega časopisja in ki smo se jih kar navadili, da jih že večnoma ne čuti več.

Kaj je dandanes vse nizko in visoko, to je kar preveč. Venomer beremo o nizkih in visokih cenah, plačah, zaslužku, prideleku, starosti, izobrazbi itd. Slovenski človek pozna pa dobro in slabe cene, dobro ali slabo plačo, dober ali slab zaslužek, pridelek, majhno in veliko starost, izobrazbo itd. — Široko znanje, široke plasti, široka javnost, ši- rokoznani — obširno znanje, vsa jav- nost, splošno ali povsod znani. — Bo-

gata letina, bogat pridelek (reiche Ernte) — obilna letina, obilen pridelek. — Bo- gat ali reven biti na čem (reich, arm) je nemško. Po slovensko bi se reklo, da ima n. pr. krompir mnogo škroba v sebi, slabo vino ima malo alkohola, krma ima v sebi malo ali mnogo redilnih snovi, ta jed nima nič v sebi itd. — Polna (nem. voll) resnica, pravica, polno gnojenje, polna 4 leta itd. — čista resnica, vsa pravica, popolno gnojenje, cela 4 leta. — polnovreden, polno pora- biti, polnoštevilčen = popoln, vsega- vreden, vse porabiti, ves. — Težki davki, težka bolezen, nesreča, težki časi itd. — veliki davki, huda bolezen, velika nesreča, hudi, slabi časi. — Najvišje jamstvo = najboljšo jamstvo. — Neoboroženo oko = golo oko. — Globoko spanje = trdo (trdno) spanje. — Številne nesreče, delavci, občinstvo, nam. mnogoštevilne nesreče itd.

Neznosno je že, kakor se dandanašnji po- meta z besedo dnevnik, ki se rabi za pojem vsakdanji ali na dan. Vsak dan beremo n. pr. dnevna plača, hrana, kruh itd. namesto vsakdanja plača, hrana, vsak- danji kruh. Dalje beremo, da ima delavec dnevno, tedensko, letno toliko in to- liko plače, namesto, da bi rekli na dan, na teden, na leto itd. Ni še dolgo tega, ko sem bral v nekem dnevniku stavek: »Prišli so iskat dnevne kruha.« Vse te napake nastajajo, ker se slepo prestavlja nemška beseda »täglich«. Po mestu vidimo n. pr. take le napise: Dnevno sveže pivo, svež kruh, namesto vsak dan mlad kruh, nastavljen pivo. Beseda »dnevnik« ima pravi pomen le tedaj, ako jo rabimo v nasprotju z »nočnice« (nem. Tages). n. pr. dnevna in nočna služba, dnevna svetloba, dnevni ali še bolje podnevni metulji itd. Tako bi bilo nemara tudi bolje, ko bi pisali namesto »Dnevna kronika«, »dnevne novice« vsakdanja kronika, vsakdanje novice, ker ni- mamo nočne kronike in nočnih novic.

Za slovenska ušesa nič kaj prijetne besede so n. pr. ponovno, nam. večkrat; zrakot- esen, nam. neprodušen; pradedusen,

bave 10.000 kg riža. — Ravn. drž. rudnika Kakanj sprejema do 28. julija t. l. ponudbe glede dobave vodovodnih potrebščin. — Ravn. drž. rudnika Ba- njaluka sprejema do 28. julija t. l. ponudbe glede dobave jeklenih vrvi, 500 kg strojnega olja in oprem za konje. — Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 11. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 100 m trans- portnega traku. — Ravn. drž. rudnika Kreka spre- jema do 11. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 500 m pocinkane jeklene vrvi. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. avgusta t. l. se bo vršila pri Komandi mornarice v Zemunu licitacija glede dobave 3800 ton olja za kurjenje. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri ekonomskem oddelku te komande.)

Novi bolgarski bankovci po 500 in 1000 levov. Bolgarska Narodna banka je izdala v promet nove bankovce po 500 in 1000 levov, izdajanja leta 1925. Na eni strani bankovcev se nahaja na levi strani bolgarski državni grb, na desni slika kralja Bo- risa. Na drugi strani bankovca za 1000 levov je slika iz narodne folklore. V sredi je boginja Iz- obila. Na bankovcu za 500 levov je na drugi stra- ni slika orača, ki orje s parom volov.

Borza

Dne 21. julija 1932.

Denar

Tudi borza je komentirala zadnje politične do- godke v Nemčiji. Devize na Berlin so močno naza- dovale, nekoliko čvrstejši kakor včeraj je bil funt. Opaža se tudi stalno nazadovanje lire. Tudi dolar je nazadovale. Curih, Pariz in Praga neizpremenjeni. Ljubljana. Amsterdam 2270,42—2281,78, Berlin 1334,52—1345,32, Bruselj 781,30—785,24, Curih 1097,35—1102,85, London 200,84—202,44, Newyork 5615,63—5643,89, Pariz 220,83—221,95, Praga 166,67—167,53, Trst 286,80—289,20.

Curih. Pariz 201225, London 18,32, Newyork 513,75, Bruselj 71,275, Milan 26,18, Madrid 41,16, Amsterdam 206,90, Berlin 121,80, Stockholm 94, Oslo 90,75, Kopenhagen 98,75, Sofija 3,72, Praga 15,19, Varšava 57,60, Atene 3,32, Carigrad 2,47, Bukarešta 3,05, Helsingfors 7,75.

Skupni promet na zagrebski borzi brez kom- penzacij 114.282 Din.

Dunaj. Dinar notira: deviza 12,30.

Vrednostni papirji

Zagreb. 7% inv. pos. 47,50 den., vojna škoda kasa 188—190 (188, 180), julij 187—189, avg. 188 bl. dec. 182—184, (183, 184, 185), agrarji 23 den, 7% Blerovo pos. 39—39,50 (39, 40,50), 7% pos. hip. banke 41,50—42,50 (41,50, 42), 6% begl. obv. 34,50 —34, Narodna banka 3950, agr. priv. banka 206 —205.

Zagrebski promet, 7% Bler. pos. 6000, 8% Bler. pos. 2000, DHB 4000, vojna škoda 800 kom. Belgrad. 7% inv. pos. 51—49,50, agrarji 24, 6% begl. obv. 33,50—34 (34, 33,75), voj. škoda prompt. 188—190 (188), 7% Bler. pos. 38,50—39,50, 7% pos. DHB 41,50 den., Priv. agrarna banka 207—209 (209, 205).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 55,16, Aussiger Chemische 104, Alpine 8,05, Trboveljska 18,25.

Žitni trg

Ljubljana (slov. post. 30 dni). koruza bač., ml. voz. 160—162,50, okrogla, ml. voz. 175—177,50, bač., nav. voz. 165—167,50, okrogla, nav. voz. 185—187,5, pšenica slav. 78 kg, ml. voz. 190—195, okol. Som- bor, 79 kg, ml. voz. 200—202,50, potiska, 80 kg, ml. voz. 205—207,50, moka bač., nularica 310—315, ban., nularica 315—320.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence ne- izpremenjene. Promet: 52 vagonov.

Chicago. Pšenica julij 45, sept. 47,375, dec. 50,375, koruza sept. 32,125, dec. 32,25, oves julij 17, dec. 20,625, rž sept. 3.

Winnipeg. Pšenica jul. 54,25, okt. 57,25, dec. 58,50.

Sport

PLAVALNE TEKME OB SVITU ZAROMETOV. Nočoj tekmujejo na kopališču Ilirije Madžari proti domačinom.

Za prve nočne plavalne tekme v Ljubljani vlada naravnost ogromno zanimanje. Agilni Ilir- jani so storili vse, da bo razsvetljava čim prijet- nejša in tekmovalce čim bolj zanimivo. Prireditelj si prizadeva, da nastopi tudi waterpolo Primorja, ki bi igral proti juniorjem Ilirije. Glavna tekma se bo vršila med moštvom F. T. C. iz Budimpešte in med prvo postavo Ilirije, ki je dosegla lani v državnem prvenstvu 3. mesto. F. T. C. je eno naj- boljših madžarskih moštev in je lani premagalo Ilirijo z 11:1. Letos je naše moštvo znatno napre- dovalo in upati je na ugodnejši rezultat. Plavalni

program bo kratek, vendar zanimiv. Ako se bodo člani štafete 4x200 m prosto kar najbolj potru- dili, tedaj bo borba izenačena in to bo prva pla- valna zmaga Slovencev nad Madžari. Na sporedu mednarodnega srečanja je še 100 m prosto, kjer bosta imela Ilirijana Lavrenčič in Frič najostrejši- šega nasprotnika v Zentayu in pa 100 m hrbtno, kjer sta si Hunjadi in Zirovnik enakovredna. Pri tej točki bosta nastopila od domačinov tudi Zi- herl in Tavčar, oba talentirana juniorja za hrbtni crawl. Naslednje točke so še: 100 m prosto dame (Lampret, Groschel, Fetič, Zalokar), 100 m pro- sto juniorji (Serbec, Prezeli, Fetič, Michalek, Lavrič, Lovše, Heller, Dolenc), 100 m prsno go- spodje: Svetek, Stegmar, Ribar, Kramar, Polaj- nar, Gale, 100 m prsno dame: Sever Zlata in Mara, Keržan, Babinek, Ozimič, Paumgarten, Gro- schel, Jamnik.

Tekme se pričnejo točno ob 8,30, vstopnina 4 in 3 Din.

ZAKAJ SO NEUSPEHI.

Naši nogometni klubi, ki tekmujejo za državno prvenstvo, ne dosežajo tistih uspehov, kot smo zeleli. Četrto plasirani klub Zagreba je boljši od prvaka Slovenije. Vsaj tak zaključek je posledica rezultatov, ki so bili doseženi v igrah naših klub- ov z Victorio. Toda čeprav je zaključek logičen, ne odgovarja stvarnosti. Igralski material, s ka- terim razpolagajo naši klubi, gotovo ni slabši od onega, ki ga imajo v Zagrebu, in vendar je raz- lika. Kdor je točneje opazoval igre zagrebskih klubov, je opazil, da so bile vse napadalne akcije izpeljane po igrah na krilu. Časi, ko se je igralo po sredini in ko je bil ponavadi najslabši igralec na krilu, so minili. Nova obide pravila, upeljana pred leti, so spremenila nogometno igro. Doba lepega kombinacijskega nogometa je minula. Klubi, ki so znali igro prilagoditi novim pravilom, zmagovali nad onimi, ki se drže še vedno kombi- nacijske igre.

Ni redek pojav, da podleže moštvo, ki kombi- nira in ima absolutno premoč moštvo, kateremu uspe par prodorov. Strelci so bili včasih v zve- zah. Danes zabijejo največ golov igralci na krilih. Zopet moramo ponoviti to, kar smo že tolikokrat povedali. Nad našimi klubi se sedaj maščuje, ker niso igrali v pravem času tekem z moštvi, od ka- terih bi se kaj naučili. Od vseh treh klubov, ki igrajo v ligah, ima samo Primorje na krilih igral- ce, ki so sposobni tako igrati, kot zahteva sedanjí način. Jug in Uršič sta igrala, ki največ poma- gata Primorju do uspehov. Ilirja, odločna in dobra strelca. Njima je gol vedno direktni cilj. Le v slu- čaju, da sta v neprimerni poziciji, oddata žogo v eredo ostalim trem napadalcem. Ako pogledamo napadalno vrsto Ilirije in Maribora, vidimo, da so strelci v sredini. Oba ta dva kluba nimata naj- boljših strelcev na krilih. Zato tudi ni uspehov. V polju imata ti dve moštvi ponavadi premoč, poka- žeta lepo igro, toda efekta ni. Napadalne akcije po sredini je vedno lažje preprečiti, kot s krila, ko ima igralec vedno dve možnosti, da sam strelja ali pa odma boljše plasiranemu igralcu žogo.

V tem, da imajo Zagrebčani svoje najbolje igralce na krilih, temelji njih uspeh. Zatorej mo- rajo naši klubi spremeniti način igre in postaviti najboljše strelce na krila. Seveda morajo naši fantje dobiti priliko, da vidijo, kako igrajo moč- nejši klubi. Eno samo gostovanje Rapida je pre- malo. Ze lani v jeseni smo napovedovali neuspeh našim klubom, ker so imeli premalo stikov z ino- zemskimi klubi. Prva polovica prvenstva je kon- čana, ali bo druga boljše? Ni še vse izgubljeno.

TURNIR GRAFIKE.

Grafika praznuje petletnico svojega obstoja. Ob tej priliki priredi na igrišču Primorja nogo- metni turnir, na katerem bodo sodelovali naši naj- boljši ljubljanski klubi. Turnir, ki je organiziran tako, da bodo igrali vsi sodelujoči med seboj, bo gotovo zanimiv. Ker v nedeljo ni drugih nogo- metnih tekem, bo gotovo naše sportno občinstvo posetilo prireditve in pokazalo, da ve ceniti trud manjših klubov.

»Sportni list«. Izšla je nova (19.) številka slo- venskega sportnega glasila z aktualnimi članki iz raznih sportnih panog. Dobí se v vseh večjih tra- fikah, naroča se pri upravi: Dunajska cesta 15 (Evropa). Prihodnja številka je najavljena za 26. t. m.

Sevnica ob Savi

8. t. m. smo pokopali Rudolfa Skuhalo, trgov- skega poslovođa, ki je skočil v Savo. Sedaj je Sava zahtevala še eno žrtev. Včeraj 19. t. m. se je šel kopat v Savo Franc Kotar, doma iz Podvrha Zabukovje. Med potjo se je šalil s svojim prijat- eljem, da gresta za Rudolffom v Savo. In res, ne- veše plavanja je prišel pregloboko v vodo in je utonil. Do danes ga še niso našli. Iskanje je otež- kočeno, ker je Sava kalna.

Neverjetno je, da se dandanes govore in pišejo: »V tem blagu sem dobro založene, na- mesto »tem blagom«. Tega blaga ne držim več, nam. nimam več v zalogi (ne: »na zalogi«). Držimo okna tudi ponoči odprta, nam. inec- mo. Imena držve v tajnosti, nam. imen ne objavijo. Na vratih nekega javnega zavoda je bila še nedavno in je morebiti še danes tablica z napisom: »Držite red in snage!« V Ljubljani imamo ulico z imenom »Lepi pote« in ne daleč od onod drugo ulico, ki se ji pravi »Zelena pot«. Obe obliki pravilni. (Prim. Ple- teršnika II, 181.)

Tudi tile stavki, ki sem jih našel v časo- pisju, so vse prej nego slovenski: »Dež je grozil prireditelju onemogočiti«, nam. »Ka- zalo je, da bo dež prireditelju onemogočil.« — »Težko je deliti s kom optimizem«, nam. »Zlo- čini so na dnevnem redu«, nam. vsak- danja stvar. — »To pri inflaciji ni bil slučaj« (war nicht der Fall), nam. ni bilo tako. — »Ho- diti gor in dol bi veljalo le tedaj, ko bi bila pot, po kateri hodimo gor in dol, kolikor- toliko nagujena. V splošnem je pa bolj slo- vensko, ako pravimo sem in tja. — »Truplo so opazili ležati na tračnicah«, nam. Truplo so opazili na tračnicah, ali pa: Opazili so, da leži truplo na tračnicah. — »Vse delo je počí- valo na njem«, nam. Vse delo, težave itd. je nosil sam. — »Stari visi na njem z vso dušo«, nam. »mu je vdane«. — »Danes se bere daleč več (weit mehr) od prej«, nam. »mnogo več nego«. — »Domač konsum vina mo- ramo dvigniti«, nam. povečati. — »Preobilna hrana povzroča rejenje«, nam. Mravlje požro vse, kar je za požrtje, nam. kar se da požreti. — »Konferenca je trajala 3 polne ure« (volle Stunden), nam. cele. — »Podružnica v I. je obdržala občni zbor«, nam. imela.

Se danes slišimo in beremo: »Nemška« Av- strija, kakor, da imamo še kako drugo Avstrijo, ki ni nemška. Jabolko, krompir, fižol itd. ni ve- lik, ne majhen, ampak droben ali debel. Jabolko, krompir itd. nima lupine (Schale), am- pak kožo, lub (oluntia).

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Vsaka beseda 1 Din

Prvovrstne mizarje
sprejme tovarna pohištva
A. Amann, Tržič. (b)

Korespondentinjo

perfektno v nemščini in
stenografiji, začetnico —
išče inštalacijsko podjetje.
Naslov v upravi »Slovenca«
št. 10.700. (b)

Samostojna kuharica

z dobrimi izpričevali se
sprejme. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 10.798. (b)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

Stanovanje
dveh parketnih sob, kuhinje, elektrike, vodovoda, vseh pritlikin oddam 1. septembra. Zvezna ul. 35, Zelena jama. (č)

Komfort. stanovanje

oddam v vili z lepim vrtom in parkom, najraje cerkvenemu dostojanstveniku. Na razpolago je tudi garaža, skladišče in eventuelno hlev. Cena po dogovoru. Pismene ponudbe na oglasni oddelček »Slovenca« pod značko »Področnik« št. 10.752. (č)

Prazno sobo

separirano, s stopnišča, pripravno tudi za pisarno, poleg sodišča, oddam. Tavčarjeva ulica 11/I, levo. (s)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

Lokal
z veliko izložbo in pisarno se odda s 1. avgustom v Tavčarjevi ulici. Ponudbe na poštni predal 256, Mlakar. (n)

Posedstva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel
po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Hišo

v Ljubljani ali okolici kupim z vlogo Ljudske posojilnice. Ponudbe pod »180—250 tisoč« 10.764 na upravo »Slovenca«. p

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Zelene orehe
večjo množino, in prazne steklenice vseh vrst, kupuje Kovačič, delikatesa, Ljubljana — Miklošičeva cesta. (k)

Bukova drva

in oglje
kupi stalno
Uran Franc
Ljubljana
Sv. Petra cesta 24.

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Vino

lastnih gor, nad 10 litrov, prodaja po znižanih cenah Sušnik, Ljubljana, Zaloška. (l)

Ajdo

za seme in mletve prodaja Kmetijska zadruga v Ptuj. (l)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Prodam

tritonsko harmoniko, foto aparat 4½ × 6, strastilni samokres in vol. rogovje. Strelška ul. 7. (l)

Puhasto perje

čisto, čehano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROŽOVIČ — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Za setev

prodaja
ajdo, koruzo, grahoro, rdečo deteljo in lucerno

po najnižji dnevni ceni
FRAN POGAČNIK
Ljubljana, Dunajska c. 67. (nasproti mitnici).

Otroški voziček

poceni napredaj. Sv. Petra cesta 52. (l)

Pristna vina

dalmatinska in slovenska, na debelo in na drobno čez ulico od 4 Din naprej pri: Dalmacija d. z o. z., Gosposvetska 13 — Kolizej. (l)

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

Avtotaksi
štirisedežen — kilometer 3 Din. Lenardič, Kranj — telefon 28. (f)

Obrt

Tvrđka A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24.
nudi najcenejše vso vrsto plemenito moko in druge mlevske izdelke.
Zahtevajte cenik!

VELIKA IZBIRA

J. LAH MARIBOR

Telefon št.

2951

Tvrđka

IV. SCHUMI

Dolenjska cesta, nudi lepa, suha drva in prvovrsten premog.

ČE ŽELITE KUPITI POHIŠTVO,

po jako znižanih cenah obrnite se naravnost na

ANDREJ KREGAR in sinova

tovarniška zaloga pohištva
ŠT. VID NAD LJUBLJANO — (nasproti kolodvoru)

Vsemogočni je poklical k Sebi v torek 19. julija ob pol 5 popoldne po kratki in mučni bolezni, večkrat previdnega s svetimi zakramenti za umirajoče, velečastitega gospoda

Jakoba Lebarja

župnika in zlatomašnika v Črmošnjicah

v 83. letu starosti.
Pogreb se je vršil v četrtek 21. julija ob 10 dopoldne s slovesno zadušnico na farno pokopališče.
Priporočam rajnega vsem častitim sobratom, znancem in sorodnikom v pobožno molitev!
Črmošnjice, dne 21. julija 1932.

FRANC HÖNIGMANN, kaplan.

† Zalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena zlata mamica, stara mama, tašča in teta, gospa

Katarina Martinc roj. Plauk

vдова po ravnatelju deželne deske

v sredo 20. julija po dolgotrajni, mučni bolezni, previdna s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala. Bila je v neprestanem delu in neusahljivi, brezprimerni skrbi za svoje! Pogrešali jo bomo težko!
Pogreb nepozabne bo v petek 22. julija ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Beethovnova ulica 16, k Sv. Križu.
Maša zadušnica se bo brala v soboto 23. julija ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.
Ljubljana, dne 21. julija 1932.

ANTON, sin; ADELA, hči — in ostalo sorodstvo.

Neizrečeno potrti sporočamo vsem, ki so jo poznali, da je naša nad vse ljubljena, nikoli prežaljena

MARIJA NOVAKOVA

v četrtek 21. julija ob pol 5 zjutraj po dolgem, mukepolnem trpljenju sklenila svoje požrtvovanje polno življenje.
Blagoslov trupa naše drage pokojnice bo 23. julija ob 7 zjutraj pred njenim domom v Linhartovi ulici št. 20, na kar jo prepeljemo k večnemu počitku v Notranje Gorice, kjer se ob 8 po maši zadušnici vrši pogreb.
V Ljubljani, dne 21. julija 1932.

Dr. Janže Novak, odvetnik, soprog; Rajko in Jurček, otroka;
Marija in Franjo Lavrač, starši; Vida por. Gorjup, Oskar in Pavlina, sestrini brat;
Marija Novak, tašča — in vse ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Karo

Maribor

7031

Od Din 122.— naprej!

S to reklamo smo pridobili »Slovenčev« nagrado, najlepša nagrada pa nam je, vedno večji odjem naših izdelkov.

Povodom 20 letnice

obstoja svoje tvrdke prodajam samo še do 10. avgusta 1932

ure, zlatnino, srebrnino, dragulje z 20% popustom

Ivan Pakiž
Ljubljana, Pred Škofljo 15

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska št. 3030.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prežerna

zbrano delo

Cena Din 40.—, eleg. vezana Din 55.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

SALDA-KONTE

ŠTRACE - JOURNALE

SOLSKJE ZVEZKE - MAPE

ODJEMALNE KNJIGICE

RISALNE BLOKE

ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

IL NADSTROPJE

Roland Dorgelès:

Leseni križi

89

Gilbert, ki je bil ob takih trdih dnevih vedno nekoliko razburjen, je bil to jutro čudno miren. V njegovem glasu, njegovem vdanem nastopu je bilo nekaj usodnega, kar me je vznemirjalo; pa tudi sam je čutil v srcu strah, ki ga preje ni bil nikdar poznal. Molče je strmел v šumo, v tragični gozd razmrcvarjenih tršev, okrog katerih se je ovijal sopuh izstrelkov. Kako daleč je bilo do tja... Koliko strojne utegnejo imeti?

Tako ga je mrazilo, da vlažne cevi svoje puške v desni roki niti čutil ni. To je čudno, take dni ga je vedno mrazilo. Toda te medle noge, ta praznosta v glavi, ta strah v srcu, to je čutil sedaj prvič...

»Pojdi sem, Gilbert, in sedi,« mu je dejal Sulphart, »tu na suhem je bolje.«

Sedeli smo stisnjeni pod streho iz skedenjskih vrat, ki so ležale na peščenih vrečah predprsa; ne da bi bili lačni, zgolj iz dolgega časa smo odpri mesno konzervo. Gilbert se na naš poziv ni ozrl. Stegoval je vrat, kakor da bi hotel bolje videti, in zakričal:

»Oh!«

V taistem trenutku so zaprsketale puške, začele treskati ročne granate in razlegel se je hrušč in trušč bitke, ki iznenada zavihra.

Ricordeau, ki je bil sedel ob vhodu stanišča, je planil ven, ne da bi se zmenil za kroglo, ki so mijavkale, skočil na kup vreč in pogledal čez obod: to je bil naskok. Majhni kosmi črna ročnih granat so vzletavali po bojišču in že so privršale nemške granate in se razletavale v gostih oblakih. Naši ljudje so se ob skupnih strelnih metali na tla pa zopet vstali in drli v naskoku naprej. Razkropljeni, posamez, so

se zdeli čisto majhni in izgubljeni na brezmejni ravani.

Mehanično si je Ricordeau tesneje zapel čeladni obradek, in potem je z ubitim glasom zakričal:

»To ni mogoče; motijo se. Šele v eni uri bo. Bajonet na puško!... Ne, ne; ne ganite se, sedaj še ni čas... To je pomota... Brž, povej naprej stotniku: »Kaj naj storimo?«

Kakor blazen je stekel po jarku, nas suval s poti; potem se je v vsej višini postavil na prevrnjene vreče in skušal videti, kaj delajo ostale stotnije. Kakor obotavlja se so prihajali vodi iz jarkov, eden tu, potem malo dalje drug. V daljavi dvesto metrov nam je dajal neki častnik znamenja, ki jih pa nismo razumeli, in za njim smo opazili v jarku nabito polno vojaštva s strščimi bajoneti.

»Če je tako, pa le ven!« je zagrmel Ricordeau z glasom, ki se je naenkrat osvobodil vse tesnobe.

Ne da bi dal kako povelje, se je pognal na obod, tekel par metrov, se obrnil, kakor da bi se bil šele sedaj spomnil na nas, in zakričal, ne da bi se ustavil:

»Naprej!«

Po jarku je zavrelo. Po vsej dolžini so trgali z oboda pešene vreče, predprsa se je zrušilo. Pognali smo se kvišku, telesa so udarjala drugo ob drugo. Potem trenutek oklevanja pred razmrnjeno zemljo, pred golo ravanjo: počakal si, da bi prišel ven še kak tovariš, da bi čutil njegovo ramo ob svoji. Potem še zadnji pogled nazaj... Brez krika, tragično, molče se je stotinja v rojnih črti pognala naprej...

Dvajset metrov pred nami je tekel Ricordeau, vzravan. Še dalje spredaj smo videli skozi dim nekaj vodov, ki so že prodirali v gozd. Skrite med okloščenimi štorovi, so prasketale strojnice; tudi en janski top je streljal besno, z divjo naglico. Ljudje so padali... Tekli smo naravnost naprej, zagrizeno, molče: bali smo se, da nam ne bi, če bi odpri usta, ušla vsa srčnost, zato smo stiskali zobe.

Telo in duh sta stremila proti enemu samemu cilju: Gozd, dospeti do gozda. Strahotno daleč se je zdelo do tja, toliko granatnih slapov nas je še ločilo od njega. Brezkončno grmenje nam je šumelo v glavi in razplahana tla so se zibala pod našimi koraki. Hlipaje smo tekli, tekli. Ob razletih izstrelkov smo se vrgli plosko na trebuh, potem pa se vsi omamljeni, zmedeni, dušeči se v sopuhu, pognali naprej. V celih skupkih so se tajali ljudje pod granatnimi strelami.

Pred menoj je ranjen vojak izpustil puško. Videl sem, kako je za trenutek omahoval na mestu, potem pa s težkimi koraki in opletajočimi rokami tekel z nami dalje, ne da bi pojmlil, da je že mrtev. Opotekal se je še par metrov naprej in se zakotalil po tleh.

★

Ko so bili zadnji šli iz rova, jih je šrapnel s svojim vročim dihom brutalno sunil nazaj — tresk je bil tako strahovit, da so bili vsi omotični in niso nekaj časa ničesar videli ne slišali. Sulphart je zdrsel nazaj v jarek. Oglasili so se kiki:

»Jojmene, ranjen sem...«

Ko se je dim razvlekel, je bilo videti ljudi, ki so vstajali. Bouffieux je ležal zleknen, obraz je imel zarit v zemljo, ledja zdrobljena, zijajoča; zadržetal je še parkrat, potem se ni več genil. Ranjenci, ki so mogli vstati, so pometali proč puške, opremo in krušnike in tekli nazaj.

Drugi, ki so bili lažje ranjeni, so počakali, da je artiljerijski ogenj popustil, in premišljeno z zobmi odpirali obvezne zavojčke. Sulphart se je sesedel v dve gube in s težavo dihal.

»Pri kraju sem,« je zahropel in izgubljeno pogledal tovariša.

»Saj ni nič,« je dejal oni, »saj je samo na roki.«

»Ne, Na hrbtu...«

Brezje slavi prihod novih zvonov

Brezje, 20. julija.

Dan, kakršnega na Brezjah še ni bilo in na katerega Brezjani ne bodo z lepa pozabili, je bil dan sprejema novih bronastih zvonov. Zakaj po 15 letih se bo zopet enkrat z lin Marijinega svetišča razlegla bron, ki bo zapel svojo mogočno pesem Kraljici Slovencev. Vsa vas je tako rekoč tekmovala, da čim lepše in veličastneje proslavi ta praznik. Zlasti fantje in dekleta so se z največjim navdušenjem zato zavzeli. Že zgodaj zjutraj je vas oživila, po polju pa je bilo mirno, ljudje so ostali doma in skoraj praznično razpoloženje je zavladalo vseh. Krasno jutro je navdušenje še povečalo. Kmalu so se zbrali fantje in dekleta v pestrih narodnih nošah ter na avtomobilih odbrzeli z venci in šopki ter raznovrstnim okrasjem v Podbrezje do Pavlina naproti zvonovci, katere je pripeljala pivovarna Unio na dveh avtomobilih. Dekleta so zvonove in avtomobile okusno okrasila, nakar so 4 avti nalahno odbrzeli proti Brezjam.

Med tem je številno občinstvo na glavni cesti, koder se zavije na Brezje, nestrno pričakovalo zvonov. Do semkaj je prišla k sprejemu duhovščina v ornatu, šolska mladina, fantje na konjih in v narodnih nošah ter kolesarji na okrašenih kolesih. Ljudje pa so prihajali iz bližnje in daljne okolice. Kmalu po deseti se je začelo brnenje motorjev in prvi avto z velikim in malim zvonom je privozil, takoj za njim pa drugi z ostalima zvonovoma. Ustavili so. V jedrnatem govoru je otvoril

svečani trenutek g. Mirko Finžgar ter v imenu občanov pozdravil nove zvonove (Marijo Pomočnico, sv. Vida, sv. Frančiška in sv. Antona). Za tem je zapel moški zbor pod vodstvom g. Boleta prigodnostno pesem in potem, ko je duhovščina opravila cerkvene obrede, se je začel pomikati pešter sprevod proti Brezjam med prepevanjem lavretanskih litani. Na čelu sprevoda so nosili bandero, za katerim je korakala šolska mladina, kateri je sledila četa konjenikov, zastavnih fantov v narodnih nošah. Za njimi so vozili kolesarji na okrašenih kolesih, dalje dekleta v narodnih nošah, duhovščina in avtomobili z novimi zvonovi, katere je spremljalo številno občinstvo. — Pred cerkvijo se je sprevod ustavil, kjer je vikar P. Julij zvonove še enkrat blagoslovil, cerkveni pevski zbor je zapel dvoje pesmi, nakar je g. vikar povzel besedo ter v lepem govoru razložil pomen današnjega slavlja. Dvoje stvari, je rekel, naj posebno oznanjajo ti zvonovi, mir in ljubezen, česar današnji svet najbolj pogrša.

Po govoru se ljudstvo ni razšlo, pač pa je vse hitelo gledat in pomagat pripravljati, da se potegneta zvonovi v zvonik. Ob 4 popoldne so bili že vsi v zvoniku. Zanimivo je bilo gledati dolgo vrsto ljudi, drug pri drugem, ko so vlekli za debelo vrvi. Vse je pomagalo, moške in fantje, žene in dekleta, starčki in otroci, še letoviščarje in romarje je bilo opaziti.

Na nove zvonove bomo prvič potrkavali v nedeljo, dne 24. t. m. Ta dan bo ob 10 slovesna zahvalna služba božja.

Ljubljana in okolica pod bremeni dolgov

Letos že blizu 70 milijonov intabuliranih

Ljubljana, 21. julija.

Ze zadnjič smo kratko poročali, kako so Ljubljana in vse okoličanske občine silno obremenjene z intabulacijami dolgov in hipoteknih kreditov. Prve tri mesece so dosegle vključbe zastavne pravice za razna posojila in terjatve 45.296.600 Din, dočim so lani te vključbe v istem času dosegle le 15.910.700 dinarjev. Pregled beležk zemljiškoknjižnega urada pri okrajnem sodišču, ki sedaj združuje obe zemljiški knjigi za Ljubljano in vso okolico, podaja pač zanimivo, a težav polno sliko, kako so posestva popolnoma preobremenjena in da ta bremena tišče našega kmeta. Mnogi kmetje so morali pod pritiskom gospodarskih težav kloniti in dovoliti, da se njihov doslej beli list v težkih knjigah očrni z dolgovi. Na drugi strani pa knjige kažejo, kako propadajo mnoga doselej cvetoča podjetja. Ne morejo več zmagovati. Eksekucije jim prete. Družbe so na dnevnem redu. Prve mesece so se mnogi denarni zavodi vključili za milijonske vsote, ki so jih dovoljevali še prejšnje leto, a sedaj so bili prisiljeni, da so si v zemljiških poiskali sigurnega jamstva. Dvomilijonsko vsoto dosegajo intabulacije za neplačane davke. Državni zaklad se je n. pr. med drugimi vključil na neko posestvo kar za 1.600.000 Din na neplačanih davkih. Podjetja tudi ne morejo zmagovati bremen za zavarovanje delavcev in ljubljanski OUZD je že v prvih šestih mesecih predlagal

mnogo prisilne intabulacije za večje vsote na zastavljenih zavarovalnih prispevkih, tako med drugim za okoli 150.000 Din.

Pregled intabuliranih dolgov za prvih šest mesecev je v vsakem oziru prav poučen. Do konca junija je bilo letos vključenih na razna posestva v Ljubljani in okolici celokupno 68.868.700 Din. Na posamezne mesece se vključbe razdele takole:

Januar 13.209.300 Din, februar 15.987.400 Din, marec 15.099.900 Din, april 14.824.300 Din, maj 3.240.300 Din in junij 5.508.400 Din. Iz teh podatkov je očitno, da je bil februar najkritičnejši, pozneje je nastopila reakcija in so se vloge za intabulacije dolgov odnošno posojil precej znižale. Prve tri mesece ni opaziti številnejših drugih zemljiškoknjižnih transakcij razen vključb zastavne pravice. Vključbe lastninske pravice so bile prav redke. Od maja pa se naprej pojavljajo številnejše kupčije parcel in posestev tako v Ljubljani kakor tudi v okolici. Mnogi privatniki so dajali proti intabulacijam večje vsote na razpolago v stiskah se nahajajočim podjetnikom in večjim posestnikom. Nekdo je razpolagal kar z milijonsko vsoto. Vključeni pa so bili dolgovi najrazličnejše vrste. Najvišja hipoteka znaša 8.400.000 Din, a najnižji dolg je vključen za 80 Din. Tako sliko kaže zemljiška knjiga za prvo polovico letošnjega leta!

Svetovni pomorski škandal

Ker so grški mornarji vrgli v morje našega državljana, ki se je kot „slepi potnik“ okrcal na grški parnik „Sapho“, zahtevajo naši mornarji točno preiskavo

Split, 20. julija.

Zveza mornarjev trgovske mornarice in klub kapitanov trgovske mornarice sta naslovila na vse poveljnike, častnike in mornarje naše paroplovbe apel o slučaju našega sorojaka Gjordja Manakovića, ki so ga svoj čas mornarji grškega parnika „Sapho“ na ukaz poveljnika v bližini afriške obale vrgli v morje. Na telefonsko prošnjo naših mornarskih organizacij se je za zadevo zainteresiralo naše zunanje ministrstvo, ki je po notranjem ministstvu obvestilo pomorske organizacije, da je takoj zahtevalo brzojavno poročilo od naših zastopnikov v Atenah in Parizu. Med tem pa je atenska brzojavna agencija spravila v svetovno javnost poročilo, v katerem pravi, da je preiskovalni sodnik v Pireju uvedel preiskavo proti kapitanu in mornarjem parnika „Sapho“, ko so se vrnili tja, potem ko se je „Sapho“ potopil. Sodiščnik je ugotovil, da so čisto »pravilno« postopali s »slepim potnikom«, Jugoslovancem Manakovim. Medtem pa je kapitan parnika Paneras, ko se je parnik potopil, prišel na poti v Grčijo v Marseille in zvedel, da je to, kar so naredili on in njegovi marnarji, odkrito. Dal je izjavo, v kateri trdi, da on ni ukazal, da mornarji vržejo Manakovića v morje. Odrnil je le, da Manakovića izkrcajo na alžirski obali v bli-

žini nekega naselja in da ga preskrbijo tudi s potrebnim življenjem. Tako opravičevanje je bolj opravičje sum, da je bil nad našim rojakom izvršen zločin prav tako, kakor je bilo javljeno javnosti. Zakaj namreč naj bi Manakovića izkrcali na neki točki v bližini naselja in ga ne peljali v bližnje pristanišče, kakor je to navada pri vseh parnikih, na katere se vkrca »slepi potnik«. Da bi se ta skrivna zadeva z našim rojakom Manakovim razčistila, prostijo organizacije naših mornarjev poveljnike, častnike in mornarje vseh parnikov, ki vozijo v Afriko, naj obvestijo naše najbližje konzularne oblasti ali diplomatska zastopstva ali organizacije mornarjev, če kaj vedo ali če bodo kaj zvedeli o postopanju kapitana in mornarjev grškega parnika „Sapho“ z našim rojakom Manakovim.

Fotoamaterji!

Povečave Vaših negativov Vam
lepo in poceni napravi
fotooddelek Jugoslov. knjigarne
Ljubljana Zahtevajte cenik!

Dr. Fr. J.:

Na cetinjski kongres

VII. Zborovanje.

Cetinjski kongres, na katerega nas je šlo 42 Slovencev, je bil treznostni kongres. Okrog 600 delegatov iz vse države je prišlo, ti so zastopali deset in deset tisoč, ki so organizirani v protialkoholnih združenjih. Letos slavi Jugoslovanska zveza treznosti svojo desetletnico in ta jubilej je hotela proslaviti na Cetinju.

V nedeljo 3. julija popoldne so bile sprejemne slovesnosti. Naša skupina je ta del programa žalibog zamudila in smo prišli šele popoldne ob pol 2, nakar smo se odpravili z drugimi na Lovčem. Bilo je pa menda jako lepo, da nam je bilo potem res žal, zakaj nismo na potu bolj pohiteli. Od drugih smo potem tole zvedeli:

Pri vstopu v Cetinje je goste pozdravil mestni župan Tomo Milošević. Njega govor je bil prekrasen, poln ljubezni in navdušenja za to mlado, težko, pa velevažno in zmagovito idejo, ki bo v vseh modernih državah polagoma zavladovala in prinesla s seboj lepšo bodočnost. V svečanem molku je množica poslušala županove besede. Nato je zaigrala vojaška godba cetinjske in razvil se je sprevod. Gimnazijska mladina, akademiki in akademiki, duhovniki, zdravniki, moški in ženske raznih noš in stanov, zbranih iz vseh delov Jugoslavije — vsa ta množica je korakala v mesto, da pregleda svoje dosedanje delo in napravi načrte za bodoče delo organizacij in posameznikov.

V mestu jih je pozdravil dr. Ilija Jelić, in-spektor pravosodnega ministrstva. Poudaril je sodbost in naprednost treznostnega pokreta; ta ideja je ena izmed najlepših, saj bo prinesla s seboj srečo — srečo posamezniku, družini in

narodu —, pa prinesla s seboj tudi blagostanje.

Potem je bila v Narodnem gledališču svečana treznostna akademija. Otvoril jo je inšpektor ministristva v p. dr. Ivan Kujačić. Bila je lep izraz resnobnega pojmovanja treznostnega gibanja in navdušenja zanj. Mnogoštevilne brzojavke, ki so prihajale na Cetinje, so bile dokaz, kako je že po vseh delih države zbujena pozornost na treznost. Pri nas Slovencih se je desetletja dela zanj, zdaj bolj, zdaj manj uspešno; pri Srbih in pri Hrvatih je ta ideja bolj mlada, a se zdí precej bolj živa in delavna kot pri nas. Ta vtis smo dobili doli.

V ponedeljek 4. julija popoldne je bil občni zbor Jugoslovanskega saveza treznosti mladeži. Predsedoval mu je dr. Ilija Jelić. Najprej je podal izjavo, dolgo poročilo Beograđanov Miodrag Popovića. Okrog 30.000 dijakov in dijakinj, akademikov in akademikark je že organiziranih. Organizacijska jedinica je v vsakem kraju okoli trezvene mladeži.

Razvila se je živahna debata in nad 20 govornikov se je že v naprej priglasilo zanj. Mladina je ostro napadala vse tiste, ki bi morali imeti več smisla in umevanja za njih težnje, pa se k večjemu povzpnejo do nekoliko hladnih uradnih priporočil, v osebnih izjavah in z lastnim zgledom pa razodevajo protivno mišljenje. Pristržno in toplo pa so omenjali one vzgojitelje, ki imajo razumevanje in simpatije do treznostnega gibanja in ga vsestransko podpirajo, samo premalo jih je še.

Skoro vsi so prav stvarno govorili in z užitek-skom smo jih poslušali. Marsikaj je bilo spodbudnega za nas. Tako smo n. pr. čuli o mestu Šabcu, ki ima menda kakih 15.000 prebivalcev. Skoro polovica prebivalstva so popolni abstinenti. Na gimnaziji je 150 delavnih članov kola treznosti. Policistov je v Šabcu kakih 40, pa jih je skoro polovica organiziranih v kolu popolnih abstinen-

Jamarji gredo na Notranjsko

Ljubljana, 22. julija.

Naš Kras je še ves poln in bogat neraziskanih čud narave, ki samo čakajo, da pride k njim raziskovalec in jim ugotovi nastanek, obnem pa tudi odkrije svetu njihove lepote in zanimivosti. Saj ni še dolgo, kar se je nekaterim mladim raziskovalcem posrečilo prodreti v jame, v katere se odteka Cerkljsko jezero in šele pred kratkim so vneti raziskovalci preiskali zanimive jame nad Ribniško dolino.

Ena znamenitih jam na Krasu je tudi Kališka jama med Grčarjem in Logatecem. Za to jamo se je zanimal desinfektor okrajnega glavarstva g. Dolar, ki se je spustil v jamo. Jama se bo odslej imenovala po njem Dolarjeva jama. G. Dolar je v jami odkril lepe kapnike in zanimive kosti nekdanjih jamskih živali, med temi tudi veliko kost nekdanjega jamskega nosoroga. Zaradi tega odkritja so se odločili ljubljanski jamarji, da priredijo v ponedeljek posebno ekspedicijo v to jamo. Ekspedicije se udeležijo tudi odlični ljubljanski znanstveniki, ki bodo preiskali najdbe. Ekspedicije se med drugimi udeležijo tudi: fiziolog dr. Selškar, paleontolog dr. Rakovec, meteorolog dr. Reja, dr. Kuščar, ki bo preiskal jamsko favno, in drugi. Tehnično vodstvo ekspedicije bo imel učitelj na Vrhniki — Mihler, pridelen pa bo ekspediciji tudi merilec jam. Naši jamarji pričakujejo lepih uspehov od svoje ekspedicije.

Preiskava proti falzifikatorjem poštne nakaznic

Zagreb, 20. julija.

Preiskava v aferi falzificiranja poštne nakaznic se je te dni vršila s polno paro. Preiskave ne vodi samo zagrebska policija, marveč tudi policija v Belgradu, Novem Sadu in Sarajevu. Ker Mikolji še vedno trdovratno taj, so zbirali proti njemu dokazilni material. Točno so proučili njegove navedbe glede bivanja po odhodu iz kaznilnice v Mitrovici in ugotovili, da so Mikoljijevi podatki neresni. Bile so zaslišane razne priče, ki so poznale dozdevnega Ivana Grčiča, ki je najel v službo Schlesingerja, da je dvigal denar. Opis »Grčiča«, ki so ga podale te priče, popolnoma sliči opisu Mikolji. Nekateri so tudi po fotografiji spoznali Mikolji. Na ta način se je obroč okrog Mikoljija čedalje bolj krčil, tako da niti sam ni slutil, da bo njegov zločin v kratkem dokazan. Kljub temu pa je Mikolji še vedno trdovratno tajil. Ker je policija po mestih, kjer je bival »Ivan Grčič«, pripravila ves material in zbrala mnogo dokazov proti Mikolji, je bilo sklenjeno, da Mikoljija skupno s Schlesingerjem odpeljejo v ta mesta in ga soočijo s tistimi, ki so ga tam videli. Tako je danes zjutraj odpotoval z belgrajskim brzovlakom po-

Kulturni jubilej Hrvatov

30 letnica hrv. kulturnega društva „Napredka“

Sarajevo, 20. julija.

Te dni so Hrvati proslavili kulturni jubilej: 30 letnica obstoja in uspešnega delovanja hrvatskega kulturnega društva »Napredak«. Smatram za potrebno, da predstavim slovenski javnosti to veliko organizacijo, ki je danes razširjena po vseh hrvatskih krajih. »Napredak« je nastal iz dveh malih podeželskih organizacij, ki sta se istočasno leta 1902 osnovali prva v Mostarju, druga pa v Sarajevu. Mostarsko društvo je imelo nalogo, da z raznimi podporami in štipendijami pomaga revnim hrvatskim srednješolcem in akademikom, društvo v Sarajevu pa, da skuša zaposliti vajence v raznih obrtnih in trgovinah. Nekaj let sta se obe društvi razvijali in delovali vsako za sebe. Ker je bilo delovanje obeh društev osredotočeno na teritoriju Bosne in Hercegovine, se je pokazalo za neobhodno potrebno, da se društvi združita.

Vse do leta 1920 se je »Napredak« bavil s tem, da je skušal zaposliti vajence. Tega leta je prišlo do novega sporazuma med njim in »Hrvatskim Radišom« tako, da si je »Radiš« prevzel dolžnost zaposlenja vajencev, a »Napredak« si je pridržal odgajanje šolske mladine in zaposlenje vajencev iz Bosne in Hercegovine v inozemstvu. Prišlo je do stvarne razdelitve dolžnosti med tema dvema organizacijama in tako sta se »Hrvatski Radiš« in »Napredak« lahko razvijala vsak posebej v večjem obsegu.

V tem letu je »Napredak« razširil svoj delokrog čez meje teritorija Bosne in Hercegovine. V Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji so se začele ustanavljati druga za drugo »Napredkove« podružnice in poverništva tako, da šteje danes »Napredak« okrog 80 podružnic in okrog 50 poverjenstev z nad 16.000 društvenimi člani. Tak številni obseg predstavlja največje hrvatsko kulturno organizacijo, katero so z velikimi simpatijami sprejeli vsi Hrvati. Treba je še posebej naglasiti, da so za uspeh »Napredka« mnogo prispevali tudi verski dostojanstveniki.

Mrzla kupelj!
Proti njenim neprijetnim posledicam pomaga Aspirin.

Proti prehladu, revmatizmu in bolečinam

Aspirin tablete

pristno samo v originalnih omotih.

*Odobreno od Ministarstva Socijalne politike i narodnog zdravlja S. Br. 8104 od 18. 5. 1932.

licijski komisar, ki vodi to preiskavo, z njim je šel tudi inšpektor prometnega ministristva. V spremstvu dveh policijskih agentov sta se z istim vlakom odpeljala tudi Mikolji in Schlesinger. Najprej se bodo ustavili v Vinkovcih, kjer je Schlesingerja in »Ivana Grčiča«, ko sta se sestala v kolodvorski restavraciji, videlo več oseb. Ta sestanek se je vršil par dni potem, ko je Schlesinger dvignil v podružnici Prve hrv. štedionice v Sarajevu 350.000 Din in je ta denar izročil Grčiču v kolodvorski restavraciji v Vinkovcih. Osebe, ki so videlo to dvojico, so po opisu v »Grčiču« točno spoznale Mikolji. Nato bodo Mikoljija odpeljali v Belgrad, kjer se je »Grčič« delj časa mudil. Tudi tam ga bodo soočili s pričami. Če bo potrebno, bodo Mikoljija odpeljali tudi v Sarajevo.

Vso preiskavo so vodili tako natančno in rigorozno in zbrali tak material, da Mikolji ne bo preostalo drugega, kakor da prizna svoje dejanje. Krivda Mikolji je tako rekoč že dokazana, vprašanje pa je, če bo pvedal, kje ima denar — 1 milijon 200.000 Din —, ki si ga je na tako lahek način »pridobil«.

Hrvatski metropolit je pred vojno daroval 50.000 zlatih kron za zidanje Napredkove palače v Sarajevu. Blagopokojni vrhbosanski nadškof dr. Josip Stadler je tudi denarno mnogo pomagal v času, ko se je dokončeval »Konvikt kralja Tomislava« v Sarajevu. Sedanji nadškof dr. Ivan Šarić je priskočil v pomoč »Napredku« v najusodnejšem času in »Napredak« ga je iz hvaležnosti kot najvažnejšega in najuglednejšega patriota izbral za svojega protektorja.

Sedanji predsednik »Napredka« Ante Alaupović, župnik iz Novoga Sarajeva, že sedem let pred-seduje društvu na veliko zadovoljstvo »Napredka« in vsega hrvatskega naroda, kateremu je njegovo delo namenjeno. V upravi mnogih podružnic stoji na čelu mestni župnik, ki s svojim zglednim delovanjem prednjači ostalemu članstvu.

»Napredak« ima v mislih širok program, katerega namerava izvesti. V načrtu so še konvikti v Banja Luki, Mostarju in Splitu ter več društvenih domov po raznih krajih.

V Sarajevu ima »Napredak« ogromno knjižnico z nad 20.000 knjigami, dve svoji godbi, eno v Sarajevu, drugo v Lumbardi na Korčuli v Dalmaciji, in svoje prosvetne domove v raznih krajih Bosne in Hercegovine, ki so žarišča nacionalne zavesti in prosvetnega napredka za okolico. Pred 10 leti je bila v Sarajevu na iniciativo »Napredka« osnovana »Napredkova Zadruga«. Ta spočetka mal denarni zavod na temelju združništva se je v teku te dobe razvil v pravi nacionalni denarni zavod, ki je v ponos kot svetel zgled dobre združne organizacije. — Letošnji društveni proračun znaša okrog 2.500.000 Din. Od tega je največji del namenjen za štipendije in podpore učencem na visokih in srednjih šolah.

Če ta pregled sumiramo, potem šele vidimo, da ima ta kulturna ustanova velik uspeh in so bratje Hrvatje lahko ponosni s svojim »Napredkom«.

(Rp.)

uspehih, vedno iznova so naskakovale udarne čete. Tišina je vladala po zborovalni dvorani in s spoštovanjem smo poslušali imena junakov in junakinj. V majhni manjšini so bili, pa saj se vsaka večja ideja rodi in izživi le v manjšini in šele iz nje zakraljuje nad javnostjo.

Tudi popoldne se je razvila obširna in stvarna debata. Zdravniki in profesorji, duhovniki in uradniki raznih področij, možje in gospe so se oglašali k besedi. Zahtevali so, naj postane popolna vzdržnost od alkoholnih pijač res narodni pokret, zato je je treba propagirati v vseh posamičnih stanovskih in slojnih poedinih. Zlasti mora prodrati med kmete, v ta najbolj bedni sloj, ki gara in trpi pomanikanje, pa njima ne svoje zbornice ne komore

Pravoslavni so prosili, naj se njih cerkvene pobude zainteresirajo za protialkoholni pokret in odločno porabijo vsako ugodno priliko zanj. Ženstvo naj se bolj zavzame za ta pokret, saj radi alkoholizma v družini žene najbolj trpijo. Neka Sarajevčanka je zaklicala dekletom, naj nobena več ne prodaja opojnih pijač pri javnih prireditvah, naj bodo te prireditve sklicane še v tako vzvišene namene. Država naj zmanjša prevozne takse za sadje, da bo iz južnih pokrajin laglje prišlo tudi v severne; naj tudi poskrbi za boljši izvoz grozdja.

Enoglasno so vsi govorniki zahtevali naj osnovne šole posvečajo vzdržnosti od opojnih pijač prav posebno pažnjo. Potem da naj se piše o tem problemu v liste in publikacije, ki so najbolj razširjene. Pri tej priliki se je izrekla posebna pohvala naši Mohorjevi družbi, ki je lani v 60.000 izvodih razdelila med ljudi protialkoholno knjižico. Casopisje ima predvsem nalogo, narod vzgajati in dvigati, ne pa zgolj radovednosti streči.

K besedi so se prav stvarno oglašali tudi Slovenci. V imenu »Svete vojske« je govoril Janez Kalan, ki je na jugu še nekam bolj upoštevan

Ljubljana

Ljubljanski obrtnik - davkoplačevalec

Ljubljana, 21. julija.

Na mestnem magistratu, v posvetovalnici so na vpogled seznamu ljubljanskih davkoplačevalcev in sicer tistih, ki imajo samostojna podjetja, obrti in industrije, pa tudi pisarne, delavnice in podobno. Navedeni so tudi dohodki teh podjetnikov. Kolikor jih pač ceni davkarja in od katerih jim bo treba plačevati davke. Ljudje skoraj vsako dopoldne neprestano podajajo drug drugemu vrata ter prihajajo v posvetovalnico in si ogledujejo te sezname. Najmanj vsak drugi pa vpraša še, kje se je treba pritožiti, zakaj zdi se mu, da ga je davkarja previsoko ocenila...

Danes navajamo nekaj podatkov iz tega seznama, ki kažejo samostojne pisarne, delavnice in obrti. Tako izvedemo iz seznama, da je v Ljubljani 72 samostojnih odvetniških pisarn, na katere je naložen davek. Po večini so odvetniki ocenjeni, da imajo dohodkov od 24.000 do 50.000 Din čistega letno. Dve pisarni sta ocenjeni na 100.000 Din. Dalje je v Ljubljani 5 notarjev, od katerih je eden najnižje ocenjen na 12.000 Din, eden pa na 60.000 Din.

Zobozdravnikov je v Ljubljani 11, ki so ocenjeni po večini z dohodki od 15 do 20 tisoč Din, največ eden s 100.000 Din. Samostojnih zobozdravnikov je v Ljubljani 26, ki imajo dohodke od 48.000 Din. Inženjerjev, arhitektov in geometrov, ki imajo samostojne pisarne, je 22 in so ocenjeni z dohodki do 40.000 Din.

Carinskih posrednikov in senzalov je v Ljubljani 13, ki so po večini še ugodno ocenjeni. Največji je eden, ki je ocenjen na 80.000 Din. Posredovalcev in raznih agencij je 10 in so ocenjeni z zneski do 48.000 Din.

Samostojnih umetnikov, ki niso drugje v službi ter morajo od svoje umetniške plačevati davke, je v Ljubljani 12. Ocenjeni so z malimi dohodki in je med njimi prava izjema nekdo, ki je ocenjen z dohodkom 20.000 Din.

17 je babic, pedikerjev in maserjev, ki morajo plačevati t. d. davek, namreč dohodnino. Ocenjeni so z dohodki do 12.000 Din. Postrežnikov in komisijonarjev je v Ljubljani 37 samostojnih in imajo povprečno 2500 do 3600 Din ocenjenega dohodka. Dva postreška sta, ki sta ocenjena zelo visoko, namreč na 4500, oziroma 4500 Din dohodkov. Izvoščkov je v Ljubljani 48 in so ocenjeni s približno 4000 do 10.000 Din dohodkov. Največji je ocenjen na 12.500 Din dohodkov. Samostojnih čevljarjev je v Ljubljani 88 in so ocenjeni z dohodki 2000 do 36.000 Din. Samostojnih krojačev je v Ljubljani 77 in so ocenjeni z dohodki od 1200 do 25.000 Din. Po večini pa so tako čevljarji kakor tudi krojači ocenjeni z dohodki pod 10.000 Din. Šivilj je v Ljubljani 9 boljših in so ocenjene z dohodki od 10.000 do 26.000 Din. Malih šivilj pa je 80 in so ocenjene vse pod 10.000 Din. Modist je 7 in so ocenjene pod 3600 do 8400 Din.

Pekov in slaščičarjev je 54, ki so ocenjeni dobro, z dohodki do 60.000 Din. 12 pekov je ocenjenih pod 10.000 Din, po večini pa so ocenjeni z zneskom 10.000 do 20.000 Din.

Lesni obrtniki, kakor mizarji, tesarji, kolariji, strugarji, sodarji in podobariji, so po večini ocenjeni dobro. Seveda je vmes dosti takih, ki so ocenjeni samo po 6000 do 10.000. So pa

vmes tudi taki, ki so ocenjeni od 20 do 72 tisoč Din. Teh obrtnikov je skupaj 49 in od teh jih je 35 nad 10.000 Din.

Sedlarjev, četlarjev, jermenarjev in tapetnikov je 27 in so ocenjeni skoraj vsi z dohodki okoli 10.000 Din. 2 sta ocenjena na 20.000 Din, eden pa na 60.000 Din.

Urarjev, fotografov, zlatarjev, pasarjev in pozlatarjev je v Ljubljani 25 in so ocenjeni po večini okoli 10.000. Nekaj je seveda manjših, največji pa je ocenjen na 20.000 Din.

Pleskarjev, soboslikarjev in črkoslikarjev je 33. Taksirani so dobro, po večini okrog 20 tisoč Din, največji pa na 40.000 Din.

Kovinarjev, to je kleparjev, kovačev, ključavničarjev, vodovodnih instalaterjev, mehanikov, elektrotehnikov in kotlarjev je v Ljubljani 77 in so ocenjeni precej visoko. Le malo jih je ocenjenih izpod 10.000 Din, največji je ocenjen na 50.000 Din.

Bricev je v Ljubljani 41. Največji je ocenjen na 60.000 Din čistega, 6 jih je ocenjenih nad 40.000 Din, ostali pa z dohodki okoli 10.000 Din čistega. Dimnikarjev je 13 in so ocenjeni z dohodki od 8.000 do 14.000 Din.

Zasebnih učiteljev, ki bodo plačali dohodnino, je v Ljubljani 8 in so ocenjeni z dohodki od 2000 do 6000 Din, eden pa je ocenjen na 17 tisoč Din.

Raznih obrtnikov, kakor zidarjev, torbarjev, knjigovozov, steklarjev, krovec, dežnikarjev, krznarjev, kartonažerjev, klobučarjev, pečarjev in preparatorjev je 22 in so ocenjeni po 6000 do 25.000 Din. Eden je ocenjen na 40 tisoč Din.

Tu imamo še najmanjše samostojne obrtnike namreč koslarje. Ocenjeni so z dohodki po 200 do 400 Din, eden pa se je povzpel celo do 800 Din.

Mesarjev je v Ljubljani 76. Davčna oblast smatra od teh 75 za obrtnike, 3 pa za industrijalce. Mesarji so kar dobro taksirani. So sicer vmes reveži, ki jih davkarja ceni le na 800 Din, po večini pa so ocenjeni na 20 do 40 tisoč Din, težki mesarji tudi do 60.000 Din, da omenjenih treh industrijalcev ne štejemo sem.

Zavarovalnih agentov je v Ljubljani 6, ki bodo plačevali dohodnino. Njih dohodke ceni za prvo četrtletje tega leta davkarja: enega na 16.000 Din, enega na 6000 Din, dva na 3000 Din in dva na 600 Din.

Obratov s strojnimi pletenjem in vezenjem je v Ljubljani 18. Cenjeni so od 2000 do 32.000 Din čistega dohodka. Po večini pa so pod 10.000 Din.

Stavbenikov je v Ljubljani 16 in zdi se, da vsi dobro zaslužijo. Največji je podjetje ing. Dukič, ki je ocenjeno 200.000 Din, drugi pa so manj ocenjeni. Večino jih davkarja ceni od 20.000 do 100.000 Din. Slednjič imamo še razna podjetja, kakor samostojne pisarne, posredovalnice, klisarne, manjše in srednje tiskarne, dnevnike, revije, tednike, druge liste, založbe in slično. Tih obrti in podjetij je 40, največji znesek pa je ocenjen na 90.000 Din. Pri nekaterih listih je morala celo davkarja priznati, da nimajo dobička, temveč da jih izdajatelj izdaja iz gola idealizma. Pri njih je navedena namesto dobička le izguba.

dovoljstvo vest, da je železniška uprava uvedla ob nedeljah izletniški vlak iz Ljubljane do Metlike, ki odpelje iz Ljubljane ob 5.25. Kakor čujemo, se za nedeljo pripravlja več skupin izletnikov na Dolenjsko in v Belo Krajino. Nekatere skupine nameravajo obiskati razne izletne točke, zlasti Gorjance, pa tudi razne gorice na Dolenjskem in v Beli Krajini. Zeleti bi bilo le, da bi se ti izletniški vlaki obdržali, zlasti pa da bi se Ljubljančani enkrat zavabili, da imata Dolenjska in Bela Krajina prav tako mnogo privlačnosti kakor Gorenjska.

Na večerjajši seji upravnega odbora kreditnega društva Mestne hranilnice Ljubljanske je bil izvoljen za predsednika kavarnar in restavracije Franjo Krapež, za podpredsednika pa stavbenik Danijel Battelino.

Ogenj na Dunajski cesti. V noči od srede na četrtek ob četrni na 3 je posestnik Peterca telefonično obvestil poklicne gasilce, da gori baraka na Dunajski cesti št. 47. Gasilci so na kraj požara takoj odhiteli s tremimi avtom ter so ogenj gasili skoraj do tri četrti na 4. Gorela je baraka, ki je last slaščičarja Josipa Kirbiša v Celju. V baraki stanuje uboga vdova Marija Marn s svojo družino. Prostore v podstrežju pa je oddala kot prenočišče štirim moškim. Gasilec se je posrečilo, da so rešili vdovo vsaj stanovanje, tako da baraka ni pogorela do tal, temveč le deloma, pač pa je ogenj uničil tudi nekaj pohištva in obleke. Ogenj je nastal najbrž na ta način, da je komu od prenočujočih padla sveča na tla.

8 cest in ulic. Delavci mestne planarne napeljujejo nove plinske cevi po Lingartovi in Robbovi ulici. — Ob Vodovodni cesti so napravili nov hodnik ter ga nasuli s peskom. — Ob novih cesti ter tujih hodnik. Cesta je pač samo začasna, ceste ter tujih hodnik. Cesta je pač samo začasna, dokler ne bodo tam zadaj speljali široke ceste, ki bo vezala Sisko z Dunajsko cesto. — Ob Masarykovi cesti med Miklošičevo in Kolodvorsko ulico so asfaltirali hodnik, skoraj 5 metrov širok. — Groharjevo ulico na Mirju vse prekopavajo, ker ji hočejo uravnati nagibnost. Obenem naj bi tam uredili tudi hodnike. Ta del mesta je zdaj večinoma vse zazidan ter bi bili potrebni ob hodnikih vsaj kamniti robniki. — Onstran novega mostu na Mirju pa Groharjevo ulico nasipajo, ker je prejšnji nivo ceste znatno nižji od nivoja novega mostu. — Za tlakanje sta pripravljena Resljeva cesta in Čopova ulica, povsod je že pripravljen gradivo. — Na Marjiniem trgu in na Dunajski cesti pred Figovcem so večerjajši ljudje začudeno ogledovali s apnom začrtane kroge in druge črte, ki so jih naredili za poskus, kako naj bi se na tih dveh prometnih križiščih uravnali vozi in avtobusni promet. Na obeh krajih naj bi se zgradil sredi trga velik otok, ki naj bi ob svojih robovih odbijal vse vozi in promet sploh, pešci pa bi se ga lahko posluževali.

Stopnice ob Ljubljani. Raznih manjših del in vrzeli, ki jih je ob zazidanem obrežju Ljubljane lahko opaziti, je dovolj po vsem mestu. Med taka dela spadajo tudi stopnišča, ki so bila pač na mnogih krajih zamišljena, nikjer pa ne do konca zgrajena. Te dni so se delavci podjetja »Slograd«, ki je letos zlicitalo regulacijska dela v Ljubljani, lotili tudi teh stopnišč. Napravili so oporne betonske zidove za stopnišča ob Ljubljani na Dvornem trgu, nasproti Dvornega trga na Cankarjevem nabrežju ter na Galusovem nabrežju nasproti Novega trga (prej Turjaškega). Naprava teh stopnišč spada namreč med regulacijska dela, ki se izvršijo v letošnjem gradbenem programu. Takšna stopnišča v strugo

Naši avtomobilisti počaste svojega zaščitnika sv. Krištofa

Dne 24. t. m. se vrši na Jezerskem vrhu, kamor priredi ljubljanska sekcija Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije izlet, mala, a lepa svečanost. Naši avtomobilisti bodo počastili sv. Krištofa, svojega zaščitnika, obenem pa bo razvit nov klubski prapor. Blagoslovitev vozil in prapora bo opravil župnik pri Sv. Krištofu v Ljubljani, p. Kazimir Zakrajšek. Svečanost je določena na pol 12, vsled česar se pričakuje, da bodo avtomobilisti in motociklisti do 11 že na Jezerskem vrhu zbrani na travniku poleg restavracije ob državni meji, kjer se vrši potem tudi tobojenje in zabava.

Da bi mogli prisostvovati tej lepi in pomembni svečanosti tudi oni člani kluba, ki nimajo druge prevozne prilike, je oskrbel klub poseben avtobus, ki bo odpeljal izpred sedeža kluba, t. j. s Kongresnega trga 1, pred kavarno Zvezda, ob 8 zjutraj. Cena vožnji tja in nazaj 60 Din. Oni, ki žele uporabiti to možnost prevoza, morajo javiti svojo namero tajništvo kluba najkasneje do petka opoldne. Povratek okrog 15 popoldne.

Izlet je namenjen vsemu članstvu, udeležbe se ga torej vsi redni člani, člani Kola avtomobilistov in člani Motosekcije s svojci in drugimi znanci, prijatelji motorizma. V slučaju slabega vremena se vrši izlet nekoliko kasneje, v negotovosti pa je poprašati tajništvo, ki posluje v nedeljo do pol 10 popoldne (telefon 21-93).

Zanimanje za Belo Krajino. Med ljubljanskimi belokranjskimi rojaki je zbudila veliko za-

in spoštovan ko pri nas; ko je vstal k besedi, so mu pripodili pristransko ovacijo. Potem so govorili Leopold Puhar, Angelo Cerkovnik in Alojzij Pavlič.

Proti koncu so dajali voditelji Jugoslovanskega saveza trezvenosti pojasnila, zakaj ne morejo skupno delovati s prostozidarskim guttemplerskim redom, ki ima protikoholno borbo na svojem programu. To pa zato, ker nečejo odbiti katoličanov, katerim je ta red cerkveno prepovedan; tudi jim ne prijajo njegovi obširni, tajni obredi, še manj pa nedemokratska zasnova guttemplerskega reda, v katerem so člani ločijo v pet vrst, ki niso vsakomur dostopne.

Tudi popoldneve štiri ure so nam hitro potekle. Kar popoldne smo se za delo za to prelepo idejo.

Zvečer je bil v gledališču treznostni film, kako slavonska srečna družina propada in propade zaradi pijače. Ta film moramo videti tudi v Sloveniji, zlasti med šolsko mladino in med kmetijskim ljudstvom. Pred filmom so nam četinski fantje in dekleta v svojih pestrih narodnih nošah zaplesali v več oblikah svoje narodno kolo.

Drugo jutro, v torek 5. julija, smo se odpravili proti domu. Nekoliko nas je zadržal dopisnik beograjske »Politike«, ki se je na vsak način hotel razgovoriti z g. Janezom Kalanom in do slovo injeti njegove večerjajša izvajanja, da jih priobči v svojem listu.

Vračali smo se čez Kotor, potem z železnico čez Hercegovino, Bosno in Zagreb. Večina Slovencev se je pa peljala iz Cetinja na Budvo ob morju in od tam z ladjo proti severu, ker so bili tja daleč prišli čez Bosno.

Dal Bog, da bi tudi četinski treznostni kongres znatno pripomogel pri delu za izstranjenje ljudstva, tudi našega slovenskega ljudstva!

„Denar ali smrt“

Nesigurnost v mariborski okolici narašča

Maribor, 21. julija.

Gozdovi mariborske okolice so postali zatočišče raznih sumljivih klatežev, katerim nudijo streho brlogi in vejevje, hrano pa vse, kar zori sedaj okoličanom na polju in v sadovnjakih. Nekaj časa so taborili ti klateži v neposredni okolici Maribora nad Tremi ribniki, česte racije pa so jih pregnale sedaj v gozdove na desnem bregu Drave, ki se raztezajo med Hočami in Sv. Miklavžem. Ti gozdovi so bili že od nekdaj na slabem glasu, v zadnjem času so postali pa še bolj razviti. Ljudje so vedeli, da ne bo prinesla navzočnost klatežev nič dobrega in res je prišlo te dni do prvega roparskega napada, ki se je k sreči iztekel še dokaj dobro in brez večje škode. 19 letna Režika Hazabend, hči železniškega uslužbenca, se je peljala od Sv. Miklavža po novi cesti v Hoče na obisk k svoji sestri. Nekako sredi poti pa se je zagnal nenadoma iz grma na cesto moški ter vrget dekleta s koleca. Z besedami »denar ali smrt« je planil nad dekleta ter ga z grožnjo spravil v smrten strah, da je vsa trepetala.

30 letnico mašniškega posvečenja so skupno obhajali te dni v Mariboru trije posvečenci iz leta 1902., in sicer duhovna svetnika Martin Petelinšek, veroučitelj v Mariboru, in župnik Franc Močnik od Sv. Stefana pri Žusmu, ter župnik Alojzij Zamuda iz Črešnjave. Zjutraj je bila sv. maša, ki jo je daroval duh. svetnik Martin Petelinšek. Slavljenici so bili gostje stolnega kanonika, župnika in dekana msgr. Mihaela Umeke. Ob lepem jubileju naše najprisrčnejše čestitke!

Duhovne vaje za lavantinske duhovnike. Skupne duhovne vaje, in sicer prvi tečaj, se vršijo kot že objavljeno od 25. do 29. julija t. l. v prostorih knezoškofjskega Dijaškega semenišča v Mariboru. Začetek ob 19. Vodil jih bo p. dr. Regalat Čebuli. Čas za prijavo je še do 24. t. m. Prijavili se je mogoče tudi naravnost na ravnateljsko Dijaškega semenišča v Mariboru, Koroševa ulica 12. Udeleženci, ki želijo posebne sobe, naj svoje želje pravčasno sporočijo semeniškemu ravnatelju. Bivanje pri zasebnikih ob času duhovnih vaj ni v skladu s cerkvenimi navodili o duhovnih vajah. — Vodstvo.

Davkoplačevalci se pritožujejo. Prejeli smo s prošnjo za objavo: Mladina brez nadzorstva v dolgih počitnicah pohajkuje po okolici in povzroča posestnikom sadonosnikov veliko škodo. Prelekle dni je cela banda sedmih napol golih fantalinov obiskovala v dolgi črti na mariborsko-krečevinski periferiji vrtno ograje ter s kamenjem in palicami tako oklestila sadno drevje, ki ima še docela nezrele plodove, da je drevje izgledalo kakor po toči. Tudi z beračenjem nadlegujejo mirne davkoplačevalce. Dve deklici iz Kamnice in fant 9 do 12 let star, očitno malošte obteženi v cunj kakor cigani, so prišli celo do Sv. Petra in tam beračili. Poizvedovanja so dognala, da oče živi, da ima reden zaslužek in lastno hišo. Otroci pa lažejo, da je oče mrtev, mati pa bolna. Otroci potrebujejo tudi preko počitnice kontrole! Prosimo merodajna oblastva, da se ta nadloga čimprej odpravi. — Davkoplačevalci mariborske periferije in okolice.

Kolporterji za razprodajo našega lista se sprejmejo; prijavitelj se je v upravi na Koroški cesti 1; zaslužek lahko dobijo tudi mladeniči, vsaj 16 let star.

Električna pekarna nabavljajne zadruge. V sredo je bila stavljen v obrat nova pekarna Nabavljajne zadruge državnih namestencev v Mariboru. Pekarna je nastanjena v poslojpu zadruge na Rotovškem trgu ter predstavlja po opremljenosti in napravah najmodernejši tovrstni obrat, trenutno v vsej državi. Pekarna je električna — vsi stroji so na električni pogon in tudi peč se kusi z elektriko. Vse je obenem čisto in odgovarjajoče najmodernejšim higieničnim načelom. Seveda bodo dobivali kruh in pecivo iz te pekarnice izključno le člani zadruge.

V nežni dobi je umrl v splošni bolnišnici sinček posestnika Čepa, 8 letni Stanko iz Sv. Marjete ob Pesnici. Pogreb se vrši danes popoldne iz mrtnišnice na magdalensko pokopališče. Zalostnim staršem naše iskreno sožalje!

Prva vaja pevskega zbora za »Prodano nevesto«. V soboto, 23. t. m. se vrši v gledališki poskusni dvorani prva vaja pevskega zbora za »Prodano nevesto«, in sicer za ženski zbor ob pol 20, za moški zbor pa ob pol 21. Vsi sodelujoči se vabijo, da se te prve vaje sigurno udeležijo. Naprošajo se še pevke in pevci, ki se še niso prijavili, pa bi lahko sodelovali, da se pred začetkom vaje prijavijo. Potrebno bi bilo še 5 sopranov in altov ter istotoliko tenoristov in basistov.

Lahka atletika v Mariborskem tednu. Po sporazumu med tukajšnjim poverjenostvom »LAZ in prirediteljem odborom »Mariborskega tedna« je rezerviran eden večerov v tem tednu za lahko atletiko. Združeni mariborski klub bodo predvedli tedaj interesantno novost — tek mostev skozi Maribor. Vsako mostovo sestoji iz najmanj osem tekačev, od katerih šteje za placement najboljša šestorica (enako kot pri cross-countryju za prvenstvo države). Start bo pred igriščem ISSK Maribora, proga vodi potem po Korošcvi, Maistrovi ulici na Zrinjski trg, po Kolodvorski ulici na Aleksandrovo cesto do Trga svobode, kjer bo cilj. Skupna dolžina proge 1800 m. Ker postavi vsak od mariborskih sportnih klubov več mostov ter se sestanejo v ostri borbi vsi najboljši tekači Maribora, bo to vsakomur ena najzanimivejših sportnih prireditelj »Mariborskega tedna«.

Eksekucija z zaprekami. Prizor, ki je nudil občinstvu obilo zabave in škodoželjnega smeha, se je odigral preteklo sredo na Glavnem kolodvoru. Pred lepo limuzino, ki je last nekega avtoizvozečnika, se je kar nenkrat pojavil sodni eksekutor ter pomolil lastniku voza, ki je čakal na goste, pod nos sodno odločbo, s katero se mu vozilo zarubi zaradi nekaj neplačanih terjatev. Lastnik avtomobila je nekaj časa srepo gledal, nato pa je nekaj poonegavil v vozu okrog raznih ročajev, nagloma stopil s sedeža na cesto, zaloputnil vrata limuzine ter jih zaklenil s ključem. Škodoželjnim nasmehom se je nato izgubil, pustec sodnega organa z njegovim spremstvom pred avtomobilom. Eksekutor je nekaj

Ljubljance so potrebna na večih krajih za slučaj kakšne nesreče na Ljubljani, dalje tudi za pristajanje dolhov itd.

Vzorno nasajeni in urejeni vrtovi in okrasna okna so videti letos tudi pri sv. hišah na Škofovcu; tako škofovi vrti pri Sv. Petru, v Jegličevi ulici (2), na Friskovcu (2), lepo okrasena okna pri hiši št. 17 in 20 v Ilirski ulici, pri Poženelovi hiši v Škofji ulici (11. nadst.), deloma tudi pri mestni stanovanjski hiši na Jegličevi cesti in par vrtov ob Šmartinski cesti.

V mestni klavnic Ljubljanski se bo v soboto 23. t. m. ob 15. uri prodajalo na prosti stojnici prašičje in telečje meso.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkovec 20. čeda, Mestni trg 4, in mr. Ramot, Miklošičeva 20. Čas gledal voz, poskušal odpreti vrata, pa ni šlo;

joča prosila napadalca milosti, zadržujoč, da nima ničesar pri sebi. »Magari samo tri dinarje, drugače te ubijem,« je kričal dalje napadalec ter prisilil napadeno, da je privlekla na dan kovača, ki je predstavljal vso njeno gotovino ter mu ga izročila s trepetajočimi rokami. Hlastno je klatež pograbil bankovce ter izginil zopet v gozdu. V eni sapi se je dekle privzelo domov ter povedala svojo zgodbo. Šmiklavški orožniki so se nato podali za napadalec, pa ga niso mogli v obširnem gozdu izslediti. Napad je povzročil med ljudmi mariborske okolice veliko razburjenje in strah, da se boje iti posamič celo po glavni cesti skozi gozd. Le veliki pogoni bi zamogli obsežne kume zopet za nekaj časa očistiti, toda tudi taki pogoni nimajo trajnega uspeha. Radi pomanjkanja sredstev ne more zadržati sodišče klatežev, katerim se ne da dokazati večja krivda, v zaporu, pa tudi za izgon v domovinske občine je premalo kredita. Tako se potem zalekajo ti ljudje, ki so sami žrtve gospodarskih razmer, vedno iznova v gozdove, ki jim dajejo zavetje ter končno podivjajo do pravečih rokovanjačev.

tudi se ni dal voz premakniti z mesta. Izvršilni organ je odšel po vozila ter se vrnil s parom konj, katere so vpregli pred limuzino. Toda po nekaj metrih so morali konji odnehati; limuzina je bila kot prikovana na cesto. Sedaj so okoli stojede strokovnjaki pojasnili, da je lastnik vstavil prestavo v hod nazaj ter ne bo mogoče zaradi tega z nobenimi konji premakniti vozila z mesta. Izterjevalec pa še ni vrget puške v gozdu. Prišli so končno postrežniki, vsilili pod zadnja kolesa drogove ter dvignili zadnji del avtomobila na nizek močan voziček. Sedaj pa je bil avtomobil kar nenkrat gibljiv in konji so ga z lahko zavlekli v najbližjo garažo, kjer pričakuje nadaljnje usode.

Popravilo bo treba. Obe podzemni stranišči na Glavnem trgu in pred frančiškansko cerkvijo sta potrebni nujnega popravila. Obloga iz porcelanskih plošč je namreč pri obeh popustila ter odpadla, tako da se kažejo sedaj same betonske odrtine. Popravilo bi bilo treba izvesti še pred pričetkom mariborskega tedna.

Tat iz magdalenske cerkve prejel plačilo. Magdalenska farna cerkev v Mariboru je doživela letos pomladi šestkrat neljube obiske. Včasih je zmanjkalo pri oltarju, včasih zopet druga stvar, vedno pa se je posrečilo drznemu tatu odnesti pete brez sledu. Končno se je vendar ujel zaradi župnosti soporne magdalenskega organista, ki je nekega popoldneva opazila v cerkvi nepoznanega možakarja v trenutku, ko je odnesel iz posode na oltarju šopek svežih cvetov ter odšel s tem plenom v bližnjo točilnico. Pogumna žena je odšla za njim ter opozorila nanj stražnika. Možakarja so aretirali ter dognali, da jim je padel v roke že dolgo iskani cerkveni tat. Včeraj je stal osumljenec, ki se piše Janko Rožman, pred malim senatom ter se je zagovarjal zaradi omenjenih tatvin. Tajil je vse, razen tatvine cvetov, toda sodišče je imelo pri rokah še druge dokaze. Obsodili so ga na 4 mesece stroga zapora ter na 2 letno izgubo častnih pravic.

V dobi mladev so sedaj na vrsti nesreče pri mlatinicah. Včeraj je bil pripeljan v mariborsko bolnišnico iz Kaple na Kozjaku 14 letni Franc Anzenberger, ki je pri podajanju začel z desno roko v mlatinjski boben. Zobovje je fantu roko čisto razcefralo.

Nevaren padev. V Hočah se je ponesrečila 57 letna žena delavca Katarina Korb. Padla je tako nesrečno, da si je hudo poškodovala desno roko ter se je morala zateči po pomoč v mariborsko bolnišnico.

Celje

Kaj je z markacijami? Zelo lepa izletniška točka v daljni okolici celjski, kamor hitijo Celjani in tuji celo pogosto ob lepem vremenu, je prijazni kraj Svetina. Tja vodi več prav lepih poti, tako da človek dostikrat ne ve, katera je najlepša med njimi in katero bi si izbral za izlet. Škoda je samo, da poti do Svetine niso markirane, vsaj vse ne. Ona pot n. pr. ki vodi na Celjsko kočo, a obenem tudi na Svetino, je markirana samo za Celjsko kočo. Zeleti bi bilo, da se markirajo tudi vse poti na Svetino in apeliramo na SPD, da to stori.

Borza dela. Število brezposelnih, ki jih ima v evidenci Borza, se je znižalo od 1066 na 1032 (med njimi 859 moških in 173 žensk). — Na razpolago pa je delo za 5 prvovrstnih rudarjev, za 1 kolarskega pomočnika, za 1 stavbeno-mizarskega pomočnika in za 7 javencev in sicer: za 3 pekarske, za 1 mizarskega, za 1 pečarsko-lončarskega, za 1 krojaškega in za 1 trgovskega. — Za ženske delovne moči pa je delo na razpolago za 1 plačilno natakario, za 2 kmečki dekli, za 1 natakario, za 2 kuharici, za 3 služkinje in za 1 natakarsko vajenko.

Nedejski nogomet. Kakor smo poročali že v včerajšnji številki, se vrši v nedeljo 24. t. m. na igrišču na Glaziji kvalifikacijska nogometna tekma med SK Celjem in Atletiki. Ker vemo že iz izkušnje, da so tekme med imenovanima kluboma vedno zelo vroče, čisto celo surove, apeliramo na LNP, da odredi za tekmo kakega dobrega in objektivnega sodnika, ki bo znal preprečiti preostro igro.

Dve nezgodi. V celjsko javno bolnišnico so pripeljali 28 letnega minerja Beleta Vinka s Trličnega pri Sv. Roku ob Sotli. Bele je padel pred nekaj dnevi tako nesrečno, da si je težko poškodoval na desni rami. — Tja so pripeljali tudi 40 letnega čevljarkega pomočnika Franca Lubeja od Šmarjete pri Celju, katerega je udaril konj v trebuh. Od silnega udarca je zadobil Lubej hude notranje poškodbe, tako da so v skrb za njegovo življenje.

Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem tednu od sobote 23. t. m. do vstetega petka 29. t. m. lekarna Pri križu v palači Ljudske posojilnice na Kralja Petra cesti.

Ptuj

Izkopine iz rimske dobe. Kanalizacija bolnišnice in hiralnice zelo hitro napreduje. Gradbeno vodstvo je v rokah trdk Nassimbena iz Maribora in Dengg iz Ptuja. Pri prekopavanju bolniškega parka 1,80 m globoko so odkrili cesto, ki je za časa Rimljanov vodila skozi Ptuj. Kakih 20 m od te ceste proti severovzhodu pa so nalegli na grob, ki je vseboval razna okostja, lončeno posodo, lončeno svetiljko in nekaj novcev iz rimske dobe. Zalibog so delavci pri izkopavanju posodo razbili in le novce, ki so bakreni in prav dobro ohranjeni, so spravili. Tudi novci datirajo iz rimske dobe.

Smrtna kosa. Umrla je Katarina Berginc, vdova po sodnem uslužbenku, v 64. letu starosti. Blag ji spomin, zalujočim naše iskreno sožalje!

Iz orožniške službe. Komandir orožniške postaje pri Sv. Urbanu, narednik Vinko Polmin, je premaščen v Cetinju.

Dnevna kronika

Avtomobilska nesreča

Cerklje ob Krki, 20. julija.

Včeraj okrog 1 popoldne se je pripetila ne da leč od Cerkelj precej huda avtomobilska nesreča, ki je k sreči ostala brez človeških žrtev. Pač pa je materialna škoda precej velika.

Privzila sta na precej hud ovinek nad cerkljanskim klancem dva avtomobila. Enega je šofiral S. L., uslužben pri »Maksimski mesni industriji« v Zagrebu, drugega pa M. V., jurist iz Zagreba. Oba sta vozila precej hitro, karambol je bil neizogiben, ker je ovinek zaprt in je M. V.-u vsled prehitrega zaviranja počila pnevmatika. Avto »Maksimski« je s tako silo priletel ob obcestni kamen, da ga je izdrl, drugega pa je vsled hudega udara obrnil pravokotno čez cesto. Oba vozača imata popolnoma zbiti prvi levi kolesi s hladilnikoma vred. Vozača pa sta kljub silnemu udarcu dobila le lažje poškodbe. S. L. po prsih, s katerimi je udaril v volan, in po glavi, s katero je razbil varovalno šipo, M. N. pa po nogah.

Nesrečen padec

Borovnica, 21. julija.

Huda in za življenje nevarna nezgoda je včeraj na večer doletela 34 letnega Viktorja Telbana v Borovnici. Na mah se je proti večeru peljal s kravama, pa je v vodil kravi spredaj, da bi se na tej kaj ozki poti, ki vodi pod mostom, brez morebitnega udara srečal z nasproti prihajajočim vozom, ki so ga prav tako vlekle krave. Pa je nesreča hotela, da je pri tem svojem ravnanju prišel med obojne krave, ki so ob srečanju druga k drugi proti sredi zavozile ter sta se notranji podrgnili, kar je imelo za posledico, da je Viktor, ki je prišel vmes, padel tako nesrečno, da mu je šel preko prsi in trebuha vzgo. Dobil je pri tem hude poškodbe na glavi, vratu in stegnu. Zlomila se mu je tudi ključnica, poleg tega pa ima najbrž še hude notranje poškodbe. Nesrečnega fanta so na zdravniškovo odredbo takoj zvečer prepeljali v bolnišnico.

Koledar

Petek, 22. julija: Marija Magdalena; Lavrencij.

Novi grobovi

† V Ljubljani je po dolgi, hudi bolezni mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Novakova, soproga odvetnika dr. Janžeta Novaka. Zapuška poleg g. soproga tudi dva otroka. Truplo bodo blagoslovili v soboto zjutraj ob 7 pred hišo žalosti, Linhartova ulica 20 in nato prepeljali k večnemu počitku v Notranje Gorice. Blag ji spomin! Žalujemo naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrla gospa Katarina Martinc, vdova pa ravnateljice deželne deske. Pogreb bo danes popoldne ob 4. Svetila ji večna luč! Preostalim naše sožalje!

Osebnosti

— Iz profesorske službe. Na moško učiteljske v Ljubljani so premeščeni: dr. Gregor Zerkav, Friderik Tarson-Speeler, Leopoldina Kumpova, Rudolf Grubminger, Venceslav Čopić, Milko Mesojedec, Rudolf Koprivnik, Maks Robič, Ciril Bernot, vsi doslej na ženskem učiteljskem v Ljubljani. — Z ženskega učiteljskega v Mariboru na tamkajšnje moško učiteljske so premeščeni: ravnatelj Fran Kaduc, Rudolf Pregelj, Franc Osterc, Ervin Robas, Ernest Neuman, Simon Milač in Franc Baš. — Iz državne službe so odpušteni: Olof Globočnik, suplent klasične gimnazije v Ljubljani, Martin Fortuna in Rajko Kanduč, suplenta realne gimnazije v Ptuj, Vincenc Bernik in Niko Kurec, suplenta realne gimnazije v Kranju, Oton Sajovic, suplent gimnazije v Varazdinu in dodeljen v službo na gimnaziji v Ptuj, Silva Vogelcnik, suplentinja realne gimnazije v Muski Soboti in Andrej Kocjan, suplent realne gimnazije v Muski Soboti.

Ostale vesti

— Izletniški promet z Avstrijo. Na pobudo, ki jo je prejel zvezni kancelarni urad (znanje zadeve) iz krogov, ki se zanimajo za tujski promet na Koroskem in Stajerskem, je med Jugoslavijo in sosednjima zveznima deželama Korosko in Stajersko uveden poseben izletniški promet, ki omogoča jugoslovanskim državljanom, ki se hočejo dokazljivo samo za kratko bivanje podati na avstrijsko izletniško ozemlje, da dobijo vizum za 7dnevno bivanje na zveznem ozemlju za znatno pristojbino 2 S. Ako pa želi izletnik dalje ostati, mora doplačati samo razliko do cele pristojbine na vizum za enkratno vstopanje, to je 5,70 S. Izdajanje teh vizumov, ki se dobijo v obliki posebnih rumenih (izletniških) znamk, je izročeno v poštev prihajajočim avstrijskim zastopstvom v Jugoslaviji (avstrijskemu poslanstvu v Beogradu, konzulatoma v Ljubljani, Zagrebu, Sušaku, Sarajevu in Skoplju), ter obmejnim preglednim in cestno-carinskim uradom na avstrijsko-jugoslovanski meji.

— Pismeni esperantski tečaj. S 1. oktobrom zopet otvorimo dopisovalni tečaj za začetnike. Za tiste, ki so že obiskovali kak esperantski tečaj, pa se žele izpopolniti v tem jeziku, bom pa otvoril nadaljevalni tečaj. Oba tečaja bosta trajala 6 mesecev. Učnina znaša 90 Din (ali 15 Din mesečno). Kdor plača ves znesek naprej, bo dobil brezplačno tri številke esperantskega časopisa »La suda stelo« v vrednosti 12 Din. Razen tega dobijo udeleženci obeh tečajev na koncu esperantsko knjižico v vrednosti 5 Din. Začetniki rabijo sledeči učni knjigi: 1. Maruzzi-Dobravac: Esperanto (slovnica) 15 Din; 2. Esperantski ključ (majhen slovarček) 8 Din. — Tisti, ki se žele udeležiti nadaljevalnega tečaja, pa si naj preberejo esperantski slovar (esperantsko-slovenski in slovensko-esperantski del) 55 Din. — Vse knjige dobite pri meni. — Denar se pošlje naprej. — Prijave pošljite na nazlov: Golebič Peter, šol. upr. Jesenje-Fužine, Gorenjsko. Priložite znamko za odgovor!

— Razpisana zdravniška služba. Kr. banska uprava razpisuje pri obči državni bolnišnici v Ljubljani službo šefa kirurškega oddelka. Prošilci morajo dokazati kvalifikacijo po § 20 zakona o bolnišnicah. Prošnje s potrebnimi prilogi in vložit pri kr. banski upravi v Ljubljani do dne 4. avgusta.

— Službo tajnika pri okrajnem cestnem odboru v Smarju pri Jelšah razpisuje kr. banska uprava. Za to mesto pridejo v poštev prošilci, ki so dovršili najmanj vsaj nižjo srednjo ali nižji enako šolo. Pravilno opremljene prošnje je vložiti do 15. avgusta pri okrajnem cestnem odboru v Smarju pri Jelšah.

— Zahvala. Vsem, ki so pripomogli, da je tudi letošnji naš tabor uspel, se najtopleje zahvaljuje. Posebej navajamo g. ministra Puclja in g. bana dr. Marušiča, ki sta nam izkazala prijazno naklonjenost, dalje tukajšnjemu ravnateljstvu drž. železnice, ki je poskrbelo za res brezhiben prevoz

množice. Potem dolgujemo posebno zahvalo našim časopisom za priobčevanje naših reklamnih notic. Končno kličemo na svidenje vsem korporacijam, organizacijam in društvom, ki so poslali svoje zastopnike in s tem pripomogli taboru do sijaja. — Osrednji odbor Zveze bojevnikov.

DAJ sladoled DAM.

— Preiskava o poskušanem umoru dr. Budaka. Sodna preiskava o poskušanem umoru dr. Mile Budaka se je vrši. Doslej je bilo zaslišanih okrog 40 oseb. Danes bodo zdravniški ponovno preiskali dr. Budaka, da ugotovijo posledice napada in sedanje stanje dr. Budaka. Jutri bo zaslišanih še šest prič, ki se ali niso odzvale prvemu pozivu, ali pa se je šele naknadno zvedelo, da bi mogle kaj povedati o tem dogodku. S tem bo sodna preiskava zaključena in bo preiskovalni sodnik izročil akte državnemu tožilstvu, da sestavi obtožnico.

— Toča v trogirski občini. Te dni je divjala v trogirski občini v Dalmaciji silna nevihta. Vsula se je debela toča, ki je povzročila ogromno škodo. Potoklja je vinograde, sadno drevje, oljke in druge plevelke. Vinogradniki cenijo, da je toča po vinogradih uničila za dve sto vagonov mošta.

— Proti zaprtju in hemeroidom, motenju v želodcu in črevih, oteklini jeter in vranice, bolečinam v hrbtu in križu, je krasno sredstvo naravna »Franz-Josef« grenčica, večkrat na dan zavžita. Zdravniške preizkušnje pri obolenjih spodnjih delov telesa so dognale, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajalno. Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Odkopana slinga. V Splitu so pri kopanju temeljev za novo zgradbo v Krešimirovi ulici odkopali slingo. Opali so jo in pokazalo se je, da je izdelana iz črne granita in da je zelo dobro ohranjena. Žal pa je slinga brez glave, tudi vznožje je odbito, tako da niso mogli najti hieroglifskih napisov. Slingo so prenesli v arheološki muzej.

— 114 živinorejcev kaznovanih. Zaradi živinske kuge, ki je v Vrhu pobrala že veliko število živine, je oblast odredila, da mora biti živina, ki se nahaja na paši na srbski strani, zaprta. Lastniki te živine pa so nekega dne samovoljno prignali vso živino domov. Zato je policija vse te lastnike — 114 po številu — kaznovala s globami od 50 do 500 Din.

— Zanimiv proces. Okrajno sodišče v Subotici je izdalo na podlagi zakona o razdolžitvi kmetov značilno razsodbo. Subotička »Udružena« jugoslovanska banka je tožila veleposestnika Leopolda Ingusa zaradi motenja posesti. Ingus je leta 1923 vzel pri banki posojilo v znesku 7 milijonov Din. Ker ni odplačal vsega dolga, je prišlo leta 1925 do dražbe in banka je kupila Ingusovo posestnost za 1 milijon Din in ga dala zemljejknjžno prepisati. Leta 1927 je prišlo med Ingusom in banko do sporazuma, po katerem bi Ingus dobil svoje posestvo nazaj, če bi plačal še 3.500.000 Din. Ingus je plačal vsako leto 500.000 Din. Ko pa leta 1931 ni mogel več plačati, je poslala banka na posestvo svojega oskrbnika. Po uveljavljenju zakona o razdolžitvi kmetov je Ingus pregal oskrbnika in sam prevzel gospodarstvo. Pri sodni razpravi je Ingus dokazal, da je banki za posojilo 7 milijonov Din plačal na obrok in obrestih skupaj 13 milijonov Din. Sodišče pa je priznalo banko kot lastnico posestva z utemeljitvijo, da po zakonu o razdolžitvi kmetov sicer posestvo, ki je pod sekvestrom, ne more biti prodano na javni dražbi, da se pa v tem slučaju ne morejo vpoštevati ta določila, ker je banka že leta 1925 postala prava lastnica posestva.

— Umor pri pišči. V Pančevu je trdka Battignello, ki vodi izsuševalna dela, izplačala delavce. Sledilo je seveda živahno vrvenje v neki kantini. Delavci so bili kmalu vsi razgreti od pišče. Posebno 26letni pekovski pomočnik Lazar Bokič, ki je pregledoko pogledal v kozarec, je začel premetavati kozarec in razgrajati. Njegov piški tovarš Zafir Mokič, musliman iz Bosne, ki je že 100 Din zapil, je opozarjal Bokiča, naj da mir. Beseda je dala besedo in Bokič je vrgel Mokiču kozarec v glavo. Mokič je potegnil nož in ranil piškanega Bokiča na vratu. Sledil je pretep, med katerim je Mokič zopet potegnil nož in zabodel Bokiča v prsa. Ranjeni Bokič je v petih minutah izdihnil. Mokič je pobežnil, pa so ga drugo jutro prijeli in izročili sodišču.

— Smrt na cizi. Jerica Spiess iz Nove Palanke je prišla, potiskajoč pred seboj cizo, domov. Na dvorišču se je vsedla na cizo. Ko je prišel njen mož uro pozneje domov, je videl svojo ženo s sklonjeno glavo sedeti na cizi. Rekel ji je, naj gre vendar v posteljo, če ji je slabo. Žena pa ni dala nobenega odgovora. Ko je mož stopil bliže, je videl, da je žena mrtva. Poklicani zdravnik je ugotovil, da jo je zadela srčna kap.

— Drzna tatvina in goljufija. Te dni je žena cerkvenika pri katoliški župniji v Samoboru zapazila, kako se neki mlad možki sumljivo potika po hodniku stare cerkve. Na njeno vprašanje, koga išče, je odgovoril, da čaka župnika. Ko se je žena kmalu nato zopet vrnila, so se sama odprla vrata omare, ki je last tretjega reda sv. Frančiška. Žena je pogledala zraven stoječega moža, ki se je nevrpšan zagovarjal, da ni bil pri omari. V omari so bile knjige, znaki itd. Kmalu nato se je pri župniku zgledal otrok, ki so ga poslane usmiljene sestre, in prinesel večje število znakov tretjega reda sv. Frančiška, ki so jih sestre prevzele od nekega mladega moža za 400 Din. Župnik je vso zadevo preiskoval in zvedel od sester, da se je pri njih zgledal mlad mož in jih prosil, naj bi prevzele znake, ki jih je župnik naročil. On da je potnik in ker župnika ni doma, je prosil, naj bi znake tudi plačale, kar so sestre, nič hudega sluteč, tudi storile. K sreči je tat v cerkvi prišel le do malega plena, ker ga je motila cerkvenikova žena.

— Knjiga o lepem vedenju, spisal Urbanus. Tretja zelo pomnožena in izpopolnjena izdaja. Ljubljana 1932, 388 strani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Eleganten vezan 64 Din, broš. 50 Din. Od prejšnjih izdaj se nova razlikuje predvsem v tem, da uvodoma ne prinaša onih navo-

Rja uničuje pšenična polja

Novi Vrbas, 20. julija.

Poročila o stanju žit na ozemlju naše največje žitnice Vojvodine, so bila do pred štirinajstimi dnevi zelo optimistična. Pričakovati je bilo zelo dobre žetve. Merodajni krogi so izračunali, da bomo od letos pridelani cereali mogli pripraviti za izvoz več ko 20.000 voz (železniških). V zadnjih dneh pa se je položaj docela izpremenil. Nenadoma se je na pšenici pojavila uničujoča rja, ki se neznansko naglo širi in se je pojavila v vseh pšenično bogatejših krajih in zelo na široko.

Da boste imeli vsaj približno sliko o kompleksu, ki ga je zavzela ta uničevalka, bom navedel nekaj službenih podatkov, s katerimi razpolaga banska uprava donavske banovine. Samo v subotičkem okraju je rja uničila 22.890 ha s pšenico posejanih polj. Približno, v odstotkih cenjena škoda v posameznih okrajih daje zelo malo upanja v letošnjo žetv tako zakasnelo žetev. Uničenih je pšeničnih polj v okrajih: rameškem 75%, posavskem 60%, kulskem in aliburnskem 50%, v okraju Senta 45%, Bela Crkva in Orašac 40%, Kovačica 35%, Stari Bečej in Subotica 25%. V manjšem obsegu se je pojavila rja tudi v drugih okrajih, tako v jasienskem, kovinskem, batinskem, sremsko-mitroviškem in kolubarskem.

Zanimivo je omeniti, da so se razne vrste pšenice zelo različno pokazale in izkazale v borbi z rjo. Dočim so nekatere skoraj popolnoma neobčutljive za njo, so druge docela podlegle, tako da v Vojvodini cela polja pšenice kosijo, da bi na eni strani ugonobili pogubno rjo, na drugi pa radi tega, ker zrna v klasu sploh ne bo in ni vredno čakati, na bi žito dozorelo.

Razumljivo je, da je nenadni pojav rje, katere je krivo meglono in deževno vreme v juniju, ko

je pšenica ravno dobro odevetela, usodno vplivala na ceno pšenice, ki je skočila na 160 Din za 100 kg. Nekateri so celo izrazili mnenje, da bo naša letošnja žetev tako slaba, da bo komaj zadostovala za domačo uporabo. Vendar nam pa pšenice ne bo primanjkovalo, posebej še, ker imamo lanske se približno 10.000 vagonov v rezervi oz. neprodane.

Tudi kvaliteta letošnje pšenice bo sorazmerno slaba, posebej v onih krajih, kjer je rja huje pritisnila. V tem je najbolj prizadet južni Banat, Stig in Mačva. Sorazmerno dobro stoji še Srem in pa Srbija do Niša.

Večji mlini so začeli radi napovedi slabe pšenične letine naglo kupovati zaloge lanske pšenice, kar je povzročilo sorazmerno videv dvig cen (v par dneh skok od 135 na 160 Din za 100 kg). Ko bo v nekaj tednih znan točen rezultat letošnje pšenične žetve, se bo zelo verjetno cena še bolj dvignila.

Zadnje dni se v belgrajskem časopisju obravnava vprašanje izbire posebnih vrst pšenice, ki so najprikladnejše za posamezne kraje. Dočim je bilo doslej pripuščeno vsakemu posamezniku, da je po milt volji sejal katerokoli pšenico, bi po miselnju enega naših agronomov bilo skrajno potrebno izvesti organizacijo semenogojških združenj, ki naj bi delale na to, da se v posameznih krajih seje samo ena vrsta pšenice, ki je preizkušena kot najbolj uspešajoča v oni zemlji. Na ta način bi od dosedanjih 20 različnih pšeničnih vrst, ki jih ima Vojvodina, padli na največ 4-5, ki bi pa res odgovarjale zemlji in klimi in bi jim tudi rja ne mogla občutno škodovati. To nalogo bi najuspešneje in najlažje izvedle postaje za oplemenititev semen na Belju, v Topčideru in Čoki.

Polzela

40-letnico mašništva je praznoval 19. t. m. tukajšnji župnik in duh. svetnik ž. g. Ivan Jodl. Isti dan so imeli tudi njegovi tovariši pri njem spominski sestanek, katerega so se udeležili gg.: prof. Cestnik Anton, prof. Kardinar Jože, dekan Lom Franc, župnik Doberšek Janez, dekan Medvešek Jožef. Zjutraj je bila slaba božja za rajne tovariše. Ob 10 je daroval slovesno sv. mašo domaći g. župnik. Pridigoval je g. dekan Medvešek. Domačini so s svojo obilno udeležbo pri službi božji pokazali, kako radi imajo svojega dušnega pastirja. Njih prošnja je bila pri sv. maši: »Dobri Bog nam obrani še dolgo let našega g. župnika zdravega in zadovoljnega v naši sredini. Za čestitko k 40-letnici so mu na predvečer priredili podoknico cerkveni pevci, drugi dan pa so mu čestitali k jubileju: obč. odbor, požarna bramba, šolska mladina, Marijina družba in prosvetno društvo. Vse čestitke so se pač zlepe v eno srčno voščilo, da poklonijo tudi nadalje g. župniku svojo ljubezen, vdanost in zvestobo.

Šoštani

Ing. Frings umrl. V sredo ob 1 popoldne je iz Slovenjgradca prispela vest, da je v tamkajšnji bolnišnici umrl gosp. ing. chem. Frings, ki se je minuli petek ponesrečil v šoštanjski tovarni pri ekstrahiranju lesa. Umrl je kot žrtev dela in poškila. Ing. Frings je bil doma v Novi Topoli v Bosni. Gimnazijo in tehnično fakulteto je absolviral v Gradcu, tukar je služboval kot inženjer kemije v raznih tu- in inozemskih podjetjih, pred osmimi leti pa je nastopil službo v tukajšnji usnjarni, kjer mu je bilo poverjeno vodstvo laboratorija. Tovarna izgubi z njim odličnega in priznanega strokovnjaka. — Blag mu spomin!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 22. julija: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet: Intermezzo (Lincke); Bele rože (Wohlert); Seviljski brivce (Rossini); Adagio iz sonate »Patetique« (Beethoven); La dame blanche (Boieldieu); Godba v uri (Armandola); Veselo smehljanje (Kockert); 19.00 Postanek in razvoj kinematografa (Vl. Vajda); 19.30 Gospodinska ura (gdč. Krekova) — 20.00 Nasveti za potovanja 20.30 Prenos iz Beograda — 22.30 Čas, poročila, plošče. — Napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 23. julija: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Gimnastične vaje (Drago Ulaga) 19.30 Nekaj za starše (Pero Horn) — 20.00 Koncert »Sloge: Romeo in Julija, ouvertura (Gounod); Prodana nevesta — fantazija (Smetana); Kubanska serenada (Alletier); Stabat Mater (Rossini); Slavnostna koračnica iz opere »Profet« (Meyerbeer); Zlata Praha — potpourri (Urbanek); Beneška elegija št. 5 (Zajc) — 21.00 Samospevi gdč. Stefke Korenčanove — 21.30 Salonski orkester — vmes časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sobota, 23. julija:

Zagreb: 20.30 Laha glasba — 22.40 Plesna glasba — Milano: 20.45 Varietetski večer — 22.00 Plesna glasba — Barcelona: 21.15 Radio orkester 21.30 Koralni koncert. — Stuttgart: 22.45 Nočni koncert. — Toulouse: 21.00 Večerni koncert — 22.15 Operna glasba — 23.00 Laha glasba — 0.05 Angleška glasba. — Berlin: 21.30 Veseli večer — Plesna glasba. — Beograd: 20.30 Pester program — 21.00 Koncert godbe kraljeve garde 22.50 Plošče — 23.15 Ciganska glasba. — Rim: 20.45 Operetni prenos. — Beromünster: 20.00 Zester program — 20.45 Pester večer — 21.45 Pester večer. — Praha: 20.05 Koncert komornega kvarteta — 22.20 Brno. — Dunaj: 20.00 Radiopotpuri — 21.45 Plesna glasba. — Budapest: 20.00 Komedija — Ciganska glasba — 23. Jazz.

Naročajte »Slovenca«!

dil lepega vedenja, ki pomenijo najelementarnejša načela omike in oljke, katere so danes po delu cerkve, šole in prosvetnih društev ter naravnega kulturnega napredka prešla že v meso in kri. Nova izdaja je prilagojena do podrobnosti novim razmeram našega duhovnega in materialnega življenja. Posveča veliko skrb obveznostim, ki jih ima dandanašnji meščanski človek do nove družbe; novo je pravilo pismenega občevarja. O knjigi govorimo še obširneje.

— Pristo domaćo svinjsko mast po 13 Din kg prodaja Jakob Josih ml., stojnica, Solski drevored. — »Franz-Josef« grenčica prajeto olajšuje bolečine zlato žile.

Kulturni obzornik

★ Prva knjiga »Slovenskega biografskega leksikona« zaključena. Čez nekaj dni izide v obsegu 13 tiskovnih pol 4. zvezek »Slovenskega biografskega« (ne biografkega, kakor je bil označen v prvih treh zvezkih) leksikona; z njim je zaključena prva knjiga tega monumentalnega dela, ki moremo biti njeni zares ponosni. Prva knjiga vsebuje članke od »Abraham« do »Lužar« ter obsega 688 dvostolpnih strani v leksikalnem formatu. Glavno uredništvo je prešlo od dr. Izidora Cankarja na dr. Fr. Ks. Lukmana, število sodrušnikov je naraslo na 57. Gradivo, ki je zbrano v tej knjigi, predstavlja ogromno raziskovalno delo in v polni meri ustreza osnovni misli leksikona: »Slovenski biografski leksikon bodi vsakomur zanesljiv kazipot za orijentacijo, znanstveniku pa pomoček za nadaljnje raziskavanje.« — Uvod v prvo knjigo končuje uredništvo z naslednjim stavkom, ki ga podpisujemo tudi mi: »Hvaležnim priznanje vse slovenske javnosti gre založnici, Združni gospodarski banki v Ljubljani, ki nosi velike stroške. Slovenski biografski leksikon ji bo časten spomenik v zgodovini slovenske kulture.« — Uredništvo in sodrušniki imajo — po izjavi v uvodu — trdno voljo dovršiti leksikon v l. 1934. Ko zvezek izide, objavimo dalje poročilo.

★ Književna krajina prenehala izhajati. Pred poldrugim letom ustanovljena mesečna revija »Književna krajina«, ki je izhajala v Banji Luki in bila ves čas vzor provincijalne revije v najlepšem pomenu besede je s svojo junijsko številko prenehala izhajati. Brdke razmere v javnem življenju, še bolj pa nerazumevanje za »provincijalno« revijo, ki je pa svojo nalogo izvrševala morda bolj nego kaka »prestolnška«, so vzrok tega žalostnega njenega konca. Vse do zadnjega se je »Književna krajina« držala na visoki kvalitetni stopnji, pomagala je nekaterim mladim talentom do veljave, s prispevki Ksenije Atanasijevič, Milice Jančević, Tina Ujevića in drugih odličnih sodrušnikov pa je izpolnjevala svojo kulturno nalogo kar moči odlično. — Pri tej priložnosti naj omenimo, da je letos »Književna krajina« redno prinašala v prevodu ž. A. Spasića pesmi Srečka Kosovela (v februarjski številki »Premišljanje«, v marčni »Putovanje«, v majski »Predsmrtica«, v junijski »Vetar«). Za primer prevod pesmi »Vetar«:

Vetar je zastao ispred mojih vrat.
Svuda je tiho, sve prazno: sve spi.
Samo vetar što ne može stati o ponoći.
Samo erce cipre još šume,
andjeo kleči na kamenu belom;
dok tama sipi na kuće, na drume,
i nad kraškim selom.
Sve tiho... Između života i smrti
jedino drvo šumi na rušini;
cestom ide neko sa slomljenom dušom,
s očima uprtim u svet na visini.

★ Julius Bab: Das Theater im Lichte der Soziologie. In den Grundlinien dargestellt. Leipzig, C. L. Hirschfeld, 1931, XVIII, 227 str. Mk 3.80. — Sociologija umetnosti, ki se je kot znanost pojavila na osnovi pripravljalnih del Comteja, Durkheima, Guyaua, Proudhona, Ribota, Spencerja, Tardeja in drugih, se čedalje bolj razvija, vendar je še vedno v tipanju in iskanju. Zato je dvakrat razveseljiv vsak prispevek, ki ne obični v kulturni zgodovini in v kulturni psihologiji. Nedvomno nudi gledališče, o čigar umetnosti in kulturi je toliko in tako raznovrstnih nazorov, posebno prikladno tvarino, ki se da sociološko pripraviti in znanstveno obdelati. Gotovo je bilo po tolikih raztresenih pripravljalnih delih vredno, tvegati izredno težki poskus osvetlitve gledališča v »luči sociologije« ter napraviti načrt gledališke umetnostne sociologije. Berlinski gledališki kritik in strokovnjak J. Bab je v svoji knjižici pogumno napravil tak poskus. Po zanimivih uvodnih besedah, ki so jih prispevali Bunzel, Spitzer in Tönnies, obravnava avtor v posameznih poglavjih sociološke in estetske osnovne pojme, gledališko osnovno doživljanje in njega izrazne oblike, razdelitev enote v gledališkem dejanju, njega dele (dramo, igravce, občinstvo), obratovanje, iskanje zgubljene enotnosti, gledališče v razmerju do drugih socialnih sil, pregled in zaključek. — Babova knjiga ni strogo znanstveno delo, pač pa delo moža, ki ima mnogo izkušenj, znanja in prakse v sodobnem gledališkem svetu. Toda kakor je izvrstno, kadar obravnava gledališko kritiko, gledališko zgodovino in bistvo gledališča, tako je šibko v sociološkem pogledu in v pogledu gledališke umetnostne zgodovine; le mestoma se le-te stvari dotika in skoraj vedno zamenjuje kulturno zgodovinski moment z umetnostno sociološkim. To pa nemara radi tega, ker je avtor premalo poučen o izsledkih glede socioloških osnovnih pojmov, zlasti pa glede francoske, nemške in angleške umetnostne sociologije, o čemer priča bibliografija, ki jo avtor navaja. Nekaj izvršnih opazovanj in opomb, narodnoznanstskih in psiholoških, daje knjigi dober videz, kakor je v ostalem tekoče, simpatično ter modro pisana. Tako nam je dal Bab dobrodošlo in vzpodbudno knjigo o gledališču, čeprav ne gledališko ali umetnostno sociologijo, pač pa osnutek za pravo delo na tem polju.

Nemčija v volilnem boju. Na vseh kioskih in reklamnih deskah so v Nemčiji sedaj sami volilni plakati. Kako ogorčen mora biti volilni boj, jerazumljivo, če pomislimo, da kandidira 27 strank.

Kavčukov in premogovni prah

V zadnjem času sta se pojavili dve novi iznajdbi, ki obetata, da bosta do dna izpremenili velike dele sedanje moderne industrije. — V sredi junija je neka angleška tvrdka kupila patent, ki ga je izumil neki Nizozemec in kateri omogoča, da se pridobiva kavčuk direktno iz gumijevega soka, ki teče iz dreves na kavčukovih nasadih. Tako pridobivanje omogoča stroj, ki spreminja gosti in žilavi drevesni sok v kavčukov prah. Novi stroj prihrani pri pridobivanju kavčuka zelo mnogo časa, delavnih stroškov in pomožnih sredstev, ne samo na plantažah kavčuka, ampak tudi tovarnam, ki predelujejo surovi kavčuk še naprej. Z novim načinom se bodo produkcijski stroški kavčuka izredno znižali in od tega bodo imeli dobiček vsi, ki bodo prišli v dotiko s kavčukom, razen delavci na plantažah, ki bodo, kakor pač navadno, morali plačati račun. Moderni stroj bo namreč izpodrnil velika števila delavcev na kavčukovih plantažah in brezposelnost bo seveda še večja.

Pri dosedanjem načinu pridobivanja kavčuka so delavci nabrani strjeni sok morali obdelovati dolgo časa z različnimi kemičnimi spojinami, dokler se ni sok po 3—4 tedenskem predelavanju spremenil v ploščo iz surovega kavčuka. V tovarnah za kavčuk so te surove plošče morali s stroji pregneti, kar je zahtevalo mnogo časa in šele nato so mogle tovarne dodati potrebne primese in kavčuk vulkanizirati. Novi stroj kažejo sedaj na kavčukovih plantažah in če se bo res tako obne-

čuk za tlakovanje v splošno uporabo. Računajo namreč, da bo novi stroj omogočil pocenitev kavčuka na eno petino dosedanje cene. Stroj bo namreč spreminjal surovi drevesni sok v kavčukov prah, katerega bodo tovarne lahko takoj predelovale naprej brez vsakega gnetenja. Silni padec cen kljub temu ne bo povzročil nobene škode plantažam, ker se bo močno povečalo povpraševanje in ker so se z novim načinom še bolj močno znižali produkcijski stroški.

Drugi izum, ki pa zna spremeniti dosedanje prometno tehniko, so pa napravili s poskusom na novem Cunardovem parniku »Scythia«. Poskusna vožnja tega parnika je morala dokazati, če se bo obnesel nov način kurjenja parnih kotlov na ladjah. Če se je res tako obnesel, kakor pišejo angleški in ameriški časopisi, potem moramo pričakovati silne spremembe v industriji in cenah premoga. Na prvi poizkusni vožnji so ugotovili inženjerji paroplovne družbe, da so na 100 ton olja, s katerim kurijo na parniku parne kotle, prihranili 100 funtov sterlingov. To so dosegli na ta način, da so pomešali med surovo olje drobno zmlet premogovni prah. Prihranek pa je nastal radi tega, ker je nova zmes dobila mnogo večjo kurilno vrednost in je dotična množina mešanice, ki odgovarja kurilni vrednosti 100 ton olja za 100 funtov cenejša kakor olje. Olje stane 325—370 angleških funtov za 100 ton. Prihranek so dosegli na ta način, da so porabili star poskus, ki so ga napravili med svetovno vojno na nekem ameriškem torpednem rušilcu. Ze takrat je ta rušilec kuril svoje kotle s tako mešanico, vendar se pocenitev ni poznala, ker je bilo razmerje cen med surovim oljem in premogom takrat čisto drugačno kakor danes. Vrh tega takrat niso poznali primernih strojev, ki bi mogli z majhnimi stroški mleti premog in ga enakomerno mešati med olje. Z novimi stroji, ki so jih sedaj uporabljali, pa je to prav lahko mogoče in v Angliji se že vesele, da bo radi tega zopet nekoliko poživljen trg s premogom, ki je zadnje čase tako opešal. Na parniku »Scythia« so uporabili mešanico, ki je imela 40% premogovnega prahu in 60 odst. olja. Kaj to pomeni v industriji premoga in olja, povedo sledeče številke: leta 1914 je bilo 89% vseh parnikov na svetu urejenih tako, da so jih kurili samo s premogom. L. 1932 pa kurijo le še 56 odst. vseh parnikov s premogom, 44 odst. pa jih kurijo z oljem. Iz tega nujno sledi, da poraba in cena surovega olja nujno mora rasti, poraba in cena premoga pa mora padati. Ta novi način kurjenja bo odločno zmanjšal stroške, prinesel ravnotežje v obeh industrijah in omogočil praktično porabo tudi pri kurjavi drugih kotlov v industriji. Posledice bodo seveda silne in v korist vsem državam, ki ne vedo, kam bi s svojim premogom.

Hitra tenis žoga

Prav sedaj se bijejo po Evropi odločilne tekme za prvenstvo v tekmah za Dawisov pokal. Pri teh tekmah so nalašč merili, kako hitro leti žoga od enega odbijača do drugega. Največjo hitrost, ki so jo doslej ugotovili, je imela žoga, ki je letela s hitrostjo 150 km na uro. Tako hitrost dosežejo kvečjemu boljši dirkalni avtomobili. Če leti žoga samo s hitrostjo 100—110 km na uro, ima nasprotnik samo pol sekunde časa, da se postavi na pravo mesto in da odbije žogo.

Sevarni Američani. V predtekma za olimpijado v Los Angelesu so se zopet postavili ameriški sportniki z novimi svetovnimi rekordi. Na sliki prinašamo Američana J. Andersona, ki je dosegel nov svetovni rekord v metanju diska. Zalučal je disk 50,43 m daleč. Američan Graber pa je potolkel dosedanj svetovni rekord v skoku s palico in je skočil 4,37 m. Prav tako so dosegli tekači Tolan, Metcalfe in Carr izborne čase v teku. Vse kaže, da bodo evropski sportniki našli nevarne tekmece na olimpijadi in najbrž bo ostalo precej svetovnih rekordov v Ameriki.

sel, kakor to tovarna obeta, potem bo povzročil naravnost nesluhen preobrat v kavčukovi industriji. Izdelovalni stroški kavčuka se bodo izredno znižali in zato bo prišel v poštev zopet za mnogo novih izdelkov, za katere je bil do sedaj predrag. Zlasti bo lahko napredovala v Angliji in Ameriki že dobro uspevajoča industrija, ki izdeluje kavčukove plošče, s katerimi tlakujejo ceste. Dočim je doslej stal kvadratni meter take plošče okrog 750 Din in so si ga mogle privoščiti le najbogatejše občine, bo mogoče sedaj prišel kav-

Novo himalajska ekspedicija. Te dni prodira himalajska ekspedicija, sestojeca iz 11 članov, na tretji najvišji vrh himalajskega pogorja, na 8120 metrov visoki Nanga Parbat. Ekspedicija je po dolgi in težavni poti, ki jo je vodila do vznožja velikana, prispela že v precejšnjo višino. Sedaj tabore v šotorih na ledeniku, ki je visok 6000 metrov. Seveda jih čakajo najhujše preizkušnje šele v večjih višinah.

Najmanjši radio aparat

Italijanski dijak Colbertaldo je sestavil najmanjši radio aparat na svetu. Ko je trl orehe, mu je razpadel en oreh na dve polovici in prišlo mu je na misel, če se morda ne bi dala napraviti v teh dveh lupinicah majhna sprejemna radio naprava. Dolgo časa je poskušal in končno se mu je posrečilo, da je začel iz teh dveh orehovit lupin prve glasove in ugotovil je, da more s tem aparatom poslušati oddajno postajo Trst. Vendar se ni odnehal in je nadaljeval s poskusi, ki so mu končno tako uspeli, da je lahko poslušal okrog 10 radio oddajnih postaj, med temi Bratislavo, Prago, Toulouse, Budimpešto, Rim, Dunaj in druge. Mlademu izumitelju je uspelo, da je tako izločil vse motnje in šume, ki so mu v začetku molili sprejem, da je svoj izum z rizbami in modelom dal patentirati. Po preteku enega meseca je bil njegov patent potrjen in prepričan je, da ga bo dobro prodal. Najprej pa namerava izdelati nekaj tisoč takih liliputanskih radio aparatov, ki jih bo skušal na velesejnih prodajati za ceno nekaj lir.

3,400.000 živali

Po statistiki nekega muzeja za prirodoslovje je na zemlji v vodi in zraku 3,400.000 raznih živali, ki jih znanstveniki poznajo. Med vsemi živalmi je največ žuželk, katerih je 280.000. Pticev je 20 krat manj. Poznamo jih samo 13.000, rib je 12.000, kač 8300, dvoživk 1300, pajkov 20.000, črvov 8000. Škoda, da statistika ne pove, koliko je sesalcev in koliko je najmanj razvitih živali.

Lord Lytton zbolel. Vodja preiskovalne komisije Zveze narodov za Mandžurijo, ki naj bi preiskovala japonsko-kitajski spor, je te dni nevarno obolel. Komisija se bo zavlekla, česar se Japonci gotovo vesele, ker bodo lahko še naprej preševali mandžursko vprašanje na svojo pest.

Tekmo mornarjev v Plymouthu na Angleškem. Vsako leto prirede angleški mornarji in ribiči zanimivo tekmo po cestah v Plymouthu. Vsak poganja pred seboj po dva soda in kdor prvi preteče do ločeno progo, je junak dneva.

Najhitrejši motorni čoln

Te dni je znani angleški sportnik Kaye Don dosegel nov svetovni rekord v najhitrejši vožnji z motornim čolnom. Doslej je imel svetovni rekord v najhitrejši vožnji z motornim čolnom Američan Gar Wood. Kaye Don pa je z dirkalnim motornim čolnom, s katerim se je svojčas smrtno ponesrečil Seagrave, pobil ameriški rekord. Na čolnu »Miss England 3« je Kaye Don dosegel naravnost fantastično hitrost. Povprečna hitrost, s katero je vozil, je bila 119,8 milj na uro, t. j. 169 in pol km na uro. Največja hitrost, ki jo je na tej vožnji dosegel, je znašala 197,6 km na uro. Sportnika, ki se je že del časa pripravljaval, da pobije ameriški svetovni rekord, je močno preganjala smola. Po mnogih poskusih je 18. julija že ob pol 6 zopet poskušal pobiti rekord in to se mu je tudi posrečilo. Ze s prvo vožnjo je posekal svetovni rekord. Takoj nato pa je dirkal še enkrat in je zboljšal svoj rekord na že omenjeno povprečno hitrost. Ta novi rekord bo prav težko posekati, kljub temu pa Kaye Don še ni odnehal in namerava še izboljšati dosedaj dosežene uspehe. S to rekordno vožnjo ima Anglija zopet vse svetovne hitrostne rekorde na suhem, v vodi, na morju in v zraku.

Nebotičnik iz stekla

Znani francoski arhitekt Le Corbusier je izdelal načrt za nebotičnik iz stekla, ki ga bodo zgradili v Moskvi. Nebotičnik je namenjen ljudskemu komisarjatu za razsvetljevalno industrijo in bo v kratkem dokončan. Pri zgradbi tega nebotičnika so uporabili prav posebno steklo, ki tako dobro razprši solne žarke, da prebivalci poleti niti najmanj ne bodo trpeli radi žgočih solnenih žarkov. Nebotičnik bo dobil mesto stopnic sama električna dvigala in moderne stopnice, ki bodo podobne premikajočemu se traku na toboganu.

Dimnik se zvija. Pri neki stari plinarni v Berlinu so porušili visok dimnik. Dočim so običajno dimniki, katerim razstrele temelje, zrušijo na tla in se med padcem navadno prelomijo na dva ali tri dolge kose, se je ta dimnik zdrobil na celo vrsto obročev, tako da se je med padanjem že čudovito zvijal.

Kat. univerza v Tokiu

Dne 29. junija 1930 so blagoslovili temeljni kamen za katoliško univerzo v Tokiu. Stara univerza se je pri velikem potresu na Japonskem popolnoma porušila in jezuitski red se je odločil, da bo zgradil novo. Vsi so mislili, da bo mogoče zgraditi ogromno stavbo v enem letu. Vendar je trajala zgraditev univerze še enkrat toliko časa. Danes pa se dviga mogočna stavba visoko nad nizkimi strehami tokijske mestne četrti Jocuja. Univerza je dobila ime Sofia univerza. Ze začetkom marca je bila obsežna knjižnica toliko dograjena, da so zložili vanjo lahko 32.000 zvezkov, kateri predstavljajo največje premoženje univerze. V sredi aprila pa so že vse poslopje tako opremili, da so lahko začeli s študijem. Svečano blagoslovitev univerze pa so opravili 12. junija. Univerzo je blagoslovil apostolski delegat Mooney, nato je bila v veliki avli univerze svečana pontifikalna maša, katere se je udeležilo okrog 1000 odličnih japonskih osebnosti.

Proti tedenski odškodnini 10 Din Vam posodimo 450 Din vreden fotografski aparat. Če imate aparat izposojen 45 tednov, ostaja isti Vaša last! Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Za smeh

Gospa A.: »Poglejte no, kako je gospa Petrič zaljubljena v svoje otroke. Vedno mi pravi, da so njeni otroci brez napak, v resnici so pa ti pamti tako nagajivi in neubogljivi, da bi zaslužili vsak dan palico.«

Gospa B.: »Kaj hočete! Matere v svoji ljubezni do otrok nikdar ne vidijo na njih drugega, kot samo lepo in dobro. Za napake svojih otrok so pač slepe.«

Gospa A.: »Kaj še! Jaz, na primer, bi takoj opazila tudi najmanjšo napako na svojih otrokih, če bi kakšno imeli seveda!«

»Na pomoč! Čebela je pod šlemom moje potapljaške obleke!«